

Framställning till riksdagen

2007/08: RB1

Årsredovisning för Sveriges riksbank för räkenskapsåret 2007

Sammanfattning

Enligt 10 kap. 3 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank lämnar Riksbankens direktion denna redovisning för Riksbankens verksamhet under 2007 till riksdagen, Riksrevisionen och riksbanksfullmäktige.

Redovisningen omfattar resultaträkning och balansräkning samt förvaltningsberättelse. I förvaltningsberättelsen redogör Riksbanken för hur banken bedrivit penningpolitiken, främjat ett säkert och effektivt betalningsväsende samt utfört övriga uppdrag under 2007. Förvaltningsberättelsen omfattar också en redogörelse för utfall och målavvikelse avseende inflationen under 2007.

Ekonomiska utfall samt åtgärder och händelser av stor betydelse under 2007:

- Inflationen, mätt som förändring av konsumentprisindex (KPI) respektive underliggande inflation (KPIX), var under året 2,2 respektive 1,2 procent i genomsnitt. Den ekonomiska tillväxten i Sverige var 2,6 procent enligt Riksbankens senaste bedömning.
- Stabiliteten i det finansiella systemet var god även om riskerna för bankerna ökade under det andra halvåret då de finansiella marknaderna präglades av betydande oro.
- Riksbankens direktion beslutade under året att höja reporäntan med sammanlagt en procentenhet från 3,0 till 4,0 procent.
- Under året publicerade Riksbanken tre penningpolitiska rapporter, en penningpolitisk uppföljning och två rapporter om den finansiella stabiliteten.
- Riksbankens resultat blev 4,1 miljarder kronor.
- Riksbanksfullmäktige beslutade den 25 april att utse Lars E.O. Svensson och Barbro Wickman-Parak till vice riksbankschefer.

Direktionen föreslår

att riksdagen fastställer Riksbankens resultaträkning och balansräkning enligt förslaget.

Stockholm den 7 februari 2008

På direktionens vägnar:

STEFAN INGVES

/Eva Cory

Stefan Ingves (ordförande), Irma Rosenberg (förste vice ordförande), Lars Nyberg, Lars E.O. Svensson, Barbro Wickman-Parak och Svante Öberg har deltagit i beslutet.

Föredragande har varit Fredrika Lindsjö Hermelin.

Innehåll

1. INLEDNING	5
Året i korthet	5
Året i siffror	5
Riksbankschefens kommentar	7
2. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	9
Riksbankens uppgifter och roll	9
Ett fast penningvärde - prisstabilitet	11
Ett säkert och effektivt betalningsväsende	29
Tillgångsförvaltning	41
Statistik	49
Internationellt samarbete	51
Organisation	55
Medarbetare	61
Ledning	63
3. BALANS- OCH RESULTATRÄKNING	69
Redovisningsprinciper	69
Balansräkning	72
Resultaträkning	74
Noter	75
Riksbankens förvaltningskostnader fördelade på verksamhetsområden	89
Femårsöversikt	92
4. ÖVRIGT	95
Riksbankens remissarbete	95
Publikationer	99
Sveriges riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne 2007	101
Ordlista	103

1. INLEDNING

Riksbanken är Sveriges centralbank och en myndighet under riksdagen. Riksbanken ansvarar för penningpolitiken med målet att upprätthålla ett fast penningvärde. Riksbanken ska i sin verksamhet också främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

Riksbanken har drygt 360 anställda och leds av en direktion med en riksbankschef, Stefan Ingves, och fem vice riksbankschefer. Direktionens ledamöter utses av riksbanksfullmäktige för mandatperioder om sex år.

Året i korthet

- Inflationen, mätt som förändring av konsumentprisindex (KPI) respektive underliggande inflation (KPIX), var under året 2,2 respektive 1,2 procent i genomsnitt. Den ekonomiska tillväxten i Sverige var 2,6 procent enligt Riksbankens senaste bedömning.
- Stabiliteten i det finansiella systemet var god, även om riskerna för bankerna ökade under det andra halvåret då de finansiella marknaderna präglades av finansiell oro.
- Riksbankens direktion beslutade under året att höja reporäntan med sammanlagt en procentenhet från 3,0 till 4,0 procent.
- Under året publicerade Riksbanken tre penningpolitiska rapporter, en penningpolitisk uppföljning och två rapporter om den finansiella stabiliteten.
- Riksbankens resultat blev 4,1 miljarder kronor.
- Riksbanksfullmäktige beslutade den 25 april att utse Lars E.O. Svensson och Barbro Wickman-Parak till vice riksbankschefer.

Året i siffror

Nyckeltal	2007	2006	2005
<u>Vid årets utgång</u>			
Årets resultat (mdkr)	4,1	7,9	3,3
Guld- och valutareserv (mdkr)	185	189	195
Antal årsarbetskrafter	364	376	410
Reporänta (procent)	4,00	3,00	1,50
Kort ränta (tre månader SSVX, procent)	4,18	3,10	1,69
Lång ränta (tio år statsobligationer, procent)	4,74	3,81	3,34
<u>I genomsnitt</u>			
BNP (procentuell förändring)	2,6	4,1	3,3
Arbetslöshet (procent)	4,6	5,3	6,0
Inflation, mätt med KPI (procentuell förändring)	2,2	1,4	0,5
Inflation, mätt med KPIX (procentuell förändring)	1,2	1,2	0,8

Riksbankschefens kommentar

Det hände mycket under 2007. Vi ansträngde oss för att leva upp till den vision vi lade fast 2006 – att vara bland de bästa när det gäller kvalitet och effektivitet för att bevara ett högt förtroende för alla våra verksamheter.

Riksbanken rymmer en rad olika verksamheter och under de senaste åren har vi arbetat för att ta fram mätbara mål för att bättre kunna utvärdera vårt arbete. Under 2007 nådde vi i stort sett de mål vi satt upp. Inflationen mätt med KPI och inflationsförväntningarna låg nära målet 2 procent. Den finansiella stabiliteten var god, även om riskerna för bankerna ökade under det andra halvåret då de finansiella marknaderna präglades av betydande oro. Betalningssystemet har fungerat väl och våra finansiella tillgångar har gett en god avkastning. Kontanthanteringen har också fungerat väl. Det redovisade finansiella resultatet blev 4,1 miljarder kronor.

Inom alla våra olika verksamhetsområden försöker vi nu att arbeta i enlighet med vår vision. Vi har medvetet valt att inte nämna vilka vi jämför oss med när vi säger att vi ska vara bland de bästa. Det har vi gjort för att vi vill kunna jämföra våra vitt skilda verksamheter med andra länders centralbanker, men också mot olika typer av myndigheter, organisationer och företag.

Året som gått präglades särskilt av vårt arbete med öppenhet och kommunikation. Vi vill att en bred krets ska kunna förstå vad vi gör. Det fick oss att bland annat börja presentera en prognos för reporäntan de närmaste tre åren, från att tidigare förlitat oss på andras prognoser eller bara antagit att reporänta förblir densamma. Syftet är att det ska bli enklare att följa och utvärdera penningpolitiken. I september bestämde vi dessutom att vi ska presentera en prognos för räntan efter varje penningpolitiskt sammanträde och inte bara då vi publicerar en penningpolitisk rapport. Vi beslutade också att publicera några andra nyckeltal i en kort rapport vid de tillfällena, hålla presskonferens efter varje penningpolitiskt sammanträde och publicera protokollen med namn.

Men året präglades också av oro på de finansiella marknaderna. Oron började på den amerikanska bolånemarknaden och spred sig oväntat snabbt på de internationella marknaderna, bland annat till marknaden för korta lån mellan banker. För de svenska bankerna blev det därmed dyrare att finansiera sig, men det svenska finansiella systemet var ändå i grunden stabilt.

En annan del i vår vision är att vi ska göra det vi är mest lämpade för och utföra våra uppgifter så effektivt som möjligt. Under året avtalade vi med Statistiska centralbyrån (SCB) att de ska producera och publicera betalningsbalansstatistiken. SCB har bättre förutsättningar att göra uppgifterna. Men Riksbanken ansvarar fortfarande för statistikens kvalitet och innehåll.

För att öka effektiviteten i vårt arbete gjorde vi också en omorganisation. Bland annat fördes kontanthanteringen över till administrativa avdelningen från marknadsoperationsavdelningen. På den senare samlas alla verksamheter kring kapitalförvaltningen – back, middle och front office. Från 2008 bytte därmed avdelningen namn till avdelningen för kapitalförvaltning. I samband med

omorganisationen flyttade genomförandet av penningpolitiken till avdelningen för penningpolitik som därmed samlar alla verksamheter kring penningpolitiken.

Det verkar som vi under 2007 tog ytterligare ett steg mot att vara en bra arbetsplats med gott arbetsklimat. Under hösten genomförde vi återigen en medarbetarundersökning. Den visade klara förbättringar inom områdena arbetsorganisation och organisationsklimat. Medarbetarna upplevde att de arbetar mot tydligare mål och att samarbetet är mer effektivt än tidigare. Vi måste däremot bli bättre på att följa upp de mål vi sätter för vår verksamhet.

Jag ser fram emot ännu ett år tillsammans med alla medarbetare på Riksbanken.

Stefan Ingves

2. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Riksbankens uppgifter och roll

Riksbanken är Sveriges centralbank och en myndighet under riksdagen. Riksbanken ansvarar för penningpolitiken med målet att upprätthålla ett fast penningvärde. Riksbanken har också i uppdrag att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

Ett fast penningvärde – prisstabilitet

Enligt riksbankslagen ska Riksbanken upprätthålla ett fast penningvärde, det vill säga se till att inflationen är låg och stabil. Det ger goda förutsättningar för att tillväxten ska bli gynnsam och uthållig.

Riksbanken har preciserat målet för inflationen till 2 procent, mätt med konsumentprisindex (KPI). Kring målet finns ett toleransintervall på ± 1 procentenhet för att understryka att det inte är möjligt att exakt uppnå inflationsmålet hela tiden. Samtidigt kan Riksbanken inte acceptera alltför stora avvikelser om målet ska vara trovärdigt. Om inflationen avviker från målet ska det normalt uppnås igen inom två år. Ibland kan det emellertid vara motiverat att låta anpassningen ta längre tid, eftersom det annars kan leda till att sysselsättning och tillväxt varierar onödigt mycket.

För att påverka inflationen ändrar Riksbanken sin styrränta, den så kallade reporäntan. Reporäntan styr vad bankerna får betala för att låna eller erhåller för att placera pengar hos Riksbanken. Reporäntan påverkar därmed andra räntor i ekonomin och i förlängningen den ekonomiska aktiviteten och inflationen.

Ett säkert och effektivt betalningsväsende – finansiell stabilitet, betalningssystemet RIX samt sedlar och mynt

Riksbanken har fått riksdagens uppdrag att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Riksbankens tolkning av uppdraget är att verka för stabilitet i det finansiella systemet som helhet. I uppdraget ingår också att ge ut sedlar och mynt. Riksbanken tillhandahåller dessutom det system som gör det möjligt för bankerna att genomföra stora elektroniska betalningar mellan varandra på ett säkert och effektivt sätt.

Riksbanken analyserar löpande stabiliteten i det finansiella systemet för att tidigt upptäcka förändringar och sårbarheter som kan leda till störningar i banksystemet. Analysen fokuserar främst på de svenska storbankerna och den infrastruktur som behövs för att betalningar ska fungera. I en krissituation kan Riksbanken under vissa förutsättningar ge tillfälligt likviditetsstöd till banker.

Riksbankens självständiga ställning

Riksbanken är en myndighet under riksdagen. Riksdagen utser de elva ledamöterna i riksbanksfullmäktige. Riksbanksfullmäktige väljer i sin tur de sex ledamöterna i Riksbankens direktion för mandatperioder på sex år. Fullmäktige ska också övervaka och kontrollera direktionens arbete.

Riksdagen har gett Riksbanken en självständig ställning. Det innebär att Riksbankens direktion fattar de penningpolitiska besluten utan att ta direktiv från någon annan. Genom att delegera uppgiften att hålla inflationen låg och stabil till Riksbanken, har riksdagen gett penningpolitiken ett långsiktigt perspektiv och skapat goda förutsättningar för att målet ska uppfattas som trovärdigt. För att få insyn i direktionens arbete har riksbanksfullmäktiges ordförande och vice ordförande rätt att närvara och yttra sig vid direktionens sammanträden, men inte att lämna förslag eller delta i besluten.

Öppenhet och kommunikation

Riksbanken lägger stor vikt vid att vara öppen och tydlig om bankens verksamheter. En bred krets av utomstående ska kunna förstå vad banken gör och varför. Det finns flera skäl till varför det är viktigt.

Ett skäl är att det gör det lättare för Riksbanken att nå målet om prisstabilitet. Genom att banken är öppen om sin analys och sina beslut blir penningpolitiken enklare att förutse. Det blir också lättare för allmänheten att försäkra sig om att de räntebeslut Riksbanken fattar verkligen syftar till att uppnå låg och stabil inflation. På så sätt ökar trovärdigheten för inflationsmålet och det blir enklare att förankra förväntningarna kring två procent.

Ett annat skäl är att folkligt stöd för Riksbanken är en grundläggande förutsättning för att penningpolitiken ska fungera. Med Riksbankens oberoende följer krav på möjlighet till insyn och att kunna utkräva ansvar. Öppenhet är något som sedan länge genomsyrar svensk förvaltningshistoria och Riksbanken för därmed en lång tradition vidare.

Ett tredje skäl är att det är lättare att utvärdera Riksbankens arbete ju öppnare banken är. Ökad öppenhet och tydlighet utåt ger en bättre diskussion om penningpolitiken. Därmed blir arbetet inom Riksbanken också mer effektivt.

Ett fast penningvärde – prisstabilitet

Årsgenomsnittet för inflationen mätt som förändringen av KPI var 2,2 procent under 2007. Motsvarande siffra för den underliggande inflationen mätt med KPIX (tidigare UNDI_X) var 1,2 procent. Utfallen var i linje med de bedömningar Riksbanken gjorde från mitten av 2005 och framåt. Under 2007 beslutade Riksbanken att införa en rad förändringar av den penningpolitiska kommunikationen för att göra penningpolitiken mer tydlig. Att publicera en egen prognos för reporäntan och hålla presskonferens vid varje penningpolitiskt sammanträde var två sådana förändringar. Av samma skäl började Riksbanken namnge ledamöterna i direktionen i det penningpolitiska protokollet och publicera prognoser för inflationen och vissa nyckelvariabler även vid de penningpolitiska sammanträden då en fullständig prognos inte publiceras.

Verksamhetsbeskrivning

Vikten av låg och stabil inflation

Riksbankens viktigaste bidrag till en god ekonomisk utveckling är att hålla inflationen låg och stabil. Det finns flera orsaker till detta. En orsak är att företag och hushåll får bättre förutsättningar att bedöma vad pengarna är värda också i framtiden. På så sätt minskar osäkerheten när man handlar, investerar, lånar eller förhandlar om lönen. Det gör det lättare för företagen att planera och fatta viktiga beslut om till exempel satsningar på ny teknik och fler anställda.

En annan orsak till att det är bra med låg och stabil inflation är att det motverkar godtyckliga omfördelningar mellan olika grupper i samhället. Om inflationen blir oväntat hög kan till exempel sparare, långivare eller anställda vars löneavtal sträcker sig över flera år förlora på det. Förlusten består i att de pengar de får är mindre värda än vad de trodde att de skulle vara när de öppnade sina sparkonton eller skrev under lånekontrakt och löneavtal. Vinnare blir istället låntagare och arbetsgivare.

Mål och penningpolitisk strategi

Riksbanken ska enligt riksbankslagen upprätthålla ett fast penningvärde. Riksbanken har preciserat målet för inflationen till 2 procent per år, mätt som årlig procentuell förändring av konsumentprisindex (KPI). Kring målet finns ett toleransintervall på ± 1 procentenhet. Syftet med intervallet är att klargöra att det inte är möjligt att exakt uppnå inflationsmålet hela tiden. Intervallet visar samtidigt att alltför stora avvikelser inte kan accepteras om målet ska vara fortsatt trovärdigt.

KPI mäter priset på en korg av varor och tjänster. Det finns emellertid inget enskilt mått på inflation som kan visa vilken penningpolitik som behövs vid varje given tidpunkt. I analysen använder Riksbanken därför också olika mått på så kallad underliggande inflation. Ett sådant mått som ofta används när Riksbanken förklarar de penningpolitiska besluten är KPIX (tidigare UNDI_X). KPIX beräknas som KPI rensat för direkta effekter av ändrade indirekta skatter och subventioner (på grund av finanspolitiken) och för räntekostnader för egna hem (bland annat till följd av penningpolitiken).

Det tar normalt ganska lång tid innan Riksbankens förändringar av sin styrränta, den så kallade reporäntan, får full effekt. En vanlig uppskattning är att det största

genomslaget på produktion och inflation sker inom två år. Därför blir penningpolitiken bäst avvägd om den vägleds av prognoser för ekonomin och inflationen. Varje gång Riksbanken beslutar om reporäntan lägger direktionen även fast en prognos för hur den bör utvecklas för att inflationsmålet i normala fall ska uppnås inom två år.

Riksbanken för vad som brukar kallas en flexibel inflationsmålspolitik. Syftet är inte bara att stabilisera inflationen runt målet, utan också att bidra till hållbar tillväxt och hög sysselsättning. Genom att inte föra inflationen tillbaka till målet så fort som möjligt vid en störning bidrar Riksbanken till att svängningarna i produktion och sysselsättning inte blir så stora. En horisont på två år bidrar till att det är möjligt att stabilisera produktion och sysselsättning samtidigt som Riksbanken kan bevara trovärdigheten för inflationsmålet.

För att inflationsmålet ska vara trovärdigt och för att penningpolitiken ska kunna föras på ett flexibelt sätt måste Riksbanken vara öppen och tydlig. Banken publicerar därför löpande analyser och underlag till räntebesluten, inklusive prognoser för inflationen, utvecklingen i ekonomin och styrräntan.

Riksbankens räntestyrning

Riksbanken påverkar inflationen i Sverige genom att ändra reporäntan. Reporäntan avgör vad bankerna får betala för att låna eller erhåller för att placera pengar hos Riksbanken. På så sätt påverkas även andra räntor i ekonomin och i förlängningen den ekonomiska aktiviteten och utvecklingen av priserna.

Genom sitt beslut om reporäntan styr Riksbanken den kortaste marknadsräntan, den ränta bankerna betalar när de lånar och placerar hos varandra över natten. De något längre marknadsräntorna påverkas av förväntningar om reporäntans utveckling. Räntor med löptider på mer än två år påverkas inte i samma utsträckning av förväntningar om den näraliggande penningpolitiken. Istället är det de mer långsiktiga inflationsförväntningarna och därmed behovet av ränteförändringar på längre sikt som är avgörande. Förväntningar om stabil inflation stabiliserar därför också de långa räntorna.

Reporäntans påverkan på ekonomi och inflation

Vilka effekter ger då en ändrad reporänta på den ekonomiska utvecklingen och inflationen? En höjd reporänta ger direkt höjda korta räntor. Det leder i sin tur till att både konsumtionen och investeringarna minskar, eftersom det blir dyrare att låna för att investera eller konsumera och mer lönsamt att spara. På så sätt dämpas efterfrågan i ekonomin, och inflationen sjunker på sikt.

En annan effekt av höjda korta räntor är att efterfrågan på svenska kronor kan öka, vilket gör att växelkursen tenderar att stärkas. En starkare krona leder till att det blir billigare att importera varor från utlandet, eftersom man får fler varor för samma mängd kronor. Likaså blir de svenska varorna dyrare för dem i utlandet. Det dämpar inflationen. Det omvända gäller om Riksbanken istället sänker räntan.

När Riksbanken ändrar reporäntan påverkar det alltså ekonomin och inflationen i flera led och under en utdragen period. En del av effekterna slår igenom snabbt, till

exempel för de låntagare som har rörliga bolån. Andra dröjer betydligt längre, exempelvis effekterna på företagens lönekostnader.

Arbets- och beslutsprocessen inom penningpolitiken

Eftersom det fulla genomslaget på produktion och inflation av en ränteförändring tar ett till två år måste Riksbanken basera sina beslut på prognoser och uppskattningar. Dessa bedömningar är naturligtvis osäkra. Riksbanken arbetar därför hela tiden med att utveckla prognosarbetet och försöka bli bättre på att förutsäga framtiden.

Den ekonomiska verkligheten är komplex. Därför måste Riksbanken utgå från förenklade samband, det vill säga modeller, i prognosarbetet. Dessa kombineras sedan med bedömningar av experter inom olika områden. Banken analyserar till exempel hur tillväxt och inflation utvecklas i Sverige och omvärlden, men även hur de finansiella marknaderna, olika tillgångspriser som aktier och bostäder samt förväntningarna om inflationen utvecklas. Prognoserna som Riksbanken gör baseras på den bana för reporäntan de närmaste tre åren som direktionen för tillfället betraktar som mest lämplig för att nå inflationsmålet med en balanserad utveckling av produktion och sysselsättning.

Direktionen håller ett antal penningpolitiska sammanträden varje år – under 2007 var det sju ordinarie sammanträden, men från och med 2008 kommer sex ordinarie sammanträden att hållas. Vid tre av dessa kommer en penningpolitisk rapport att publiceras som innehåller detaljerade prognoser för ekonomin och inflationen samt bedömningar om räntan. Från och med december 2007 publiceras även prognoser för några nyckelvariabler som till exempel inflation och BNP-tillväxt vid de övriga penningpolitiska sammanträdena. Vid varje sådant tillfälle publiceras också en ny räntebana.

Ungefär två veckor efter varje penningpolitiskt sammanträde publicerar Riksbanken ett penningpolitiskt protokoll. Där går det att följa hur de olika ledamöterna resonerade och röstade. Riksbanken ska också enligt lag lämna en skriftlig redogörelse om penningpolitiken till riksdagen minst två gånger per år. Det har hittills skett i form av den penningpolitiska rapporten. Den lämnas ett par veckor innan riksbankschefen kommer till riksdagens finansutskott för att svara på frågor om penningpolitiken.

Riksbankens forskning

Syftet med Riksbankens forskning är att ta fram modeller och verktyg som kan ligga till grund för de analyser som direktionen behöver för att fatta sina beslut. Med så bra modeller och verktyg som möjligt ökar bankens möjligheter att möta de utmaningar som uppstår i arbetet med att åstadkomma låg och stabil inflation samt finansiell stabilitet.

Forskningen rör många områden som har betydelse för Riksbankens verksamhet, som exempelvis penningpolitik, bankväsende och finansiella marknader. Forskning för att utveckla analysmetoder förekommer också, precis som på många andra centralbanker.

Forskningsresultaten publiceras i arbetsrapporter, så kallade working papers. Därefter publiceras de i internationella vetenskapliga tidskrifter, vilket säkrar forskningens kvalitet. Riksbankens forskning sprids även vid seminarier och konferenser. En annan viktig uppgift för Riksbankens forskningsenhet är att vara en länk mellan den akademiska världen och

Riksbanken. Det sker genom gästforskning, undervisning och handledning av universitetsstudenter samt genom att arrangera workshoppar och konferenser.

Det penningpolitiska analysarbetet på Riksbanken omfattar många variabler och många svåra avvägningar och ställningstaganden. En allt vanligare strategi för att hantera beslut under osäkerhet i centralbanksvärlden är att förankra analysen i en så kallad allmän jämviktsmodell. Man kan tänka på en sådan modell som ett laboratorium där i princip hela ekonomin finns med. Riksbanken kan med hjälp av den studera hur en förändring i en eller flera ekonomiska variabler påverkar ekonomin.

Riksbankens modell Ramses (en så kallad allmän jämviktsmodell av svensk ekonomi) har nu varit i bruk ett par år och är väl etablerad i analysarbetet. Parallellt pågår forskningsarbete för att förbättra modellen ytterligare så att den blir ännu bättre förankrad i verkligheten. Under 2007 har forskningen handlat om att förbättra modellen inom tre områden: den finansiella sektorn, arbetsmarknaden och utrikeshandeln. I ett första steg utvecklas ett område för sig, därefter läggs modifieringarna gemensamt in i modellen. Mer långsiktig forskning kring modellens grundläggande mekanismer pågår också.

Även om Ramses är en mycket god grund för den penningpolitiska analysen att vila på, så kräver en del frågeställningar även specialiserade modeller. En sådan frågeställning gäller hur den svenska ekonomin kan påverkas av hur bostadspriser och bostadsbyggande utvecklas. Riksbanken utvecklar därför en modell med stor tyngdpunkt på bostadssektorn. Modellen försöker få med effekter i hela ekonomin, trots att den särskilt fokuserar på bostadssektorn. Med hjälp av den kan Riksbanken förbättra sin analys av hur bostadspriserna påverkar efterfrågan i ekonomin, eftersom den skattar effekterna på konsumtion och tillväxt av olika förändringar på bostadsmarknaden.

I slutet av november arrangerade Riksbanken en konferens om frågor kring produktivitet. Ledande forskare diskuterade vilka faktorer som är viktiga för att förklara utvecklingen i produktivitet mätt på olika sätt. En avslutande paneldebatt handlade om möjligheterna att bättre förstå vad som bestämmer produktiviteten genom att samla in ny statistik på mikroplanet. Till exempel nämndes behovet av att få en bättre bild av hur företagen arbetar för att öka produktiviteten genom till exempel omorganisationer och investeringar i informationsteknik.

Verksamheten 2007

Under året fortsatte Riksbanken att höja reporäntan för att hindra att det ökade kostnadstrycket i ekonomin leder till alltför hög inflation 2008 och 2009. Reporäntan höjdes gradvis med en procentenhet från 3,0 till 4,0 procent. Det penningpolitiska arbetet i övrigt 2007 handlade mycket om att göra penningpolitiken ännu tydligare. Riksbanken genomförde i det syftet några förändringar av den penningpolitiska kommunikationen.

Egen prognos för räntan

I samband med det första penningpolitiska sammanträdet för året började Riksbanken publicera en egen prognos för reporäntan. Från hösten 2005 baserades prognoserna för inflationen och ekonomin i övrigt på de förväntningar som marknadens aktörer hade om räntan. Från och med 2007 baseras prognoserna alltså istället på direktionens egen syn på hur reporäntan bör utvecklas. Avsikten är att bli mer öppen och tydlig om hur Riksbanken ser på den framtida ränteutvecklingen. Allmänheten och marknadens

aktörer kan då lättare förstå hur direktionen resonerar om den ekonomiska utvecklingen framöver och vad ledamöterna anser vara en väl avvägd penningpolitik.

Prognosen för räntan presenterades i den första inflationsrapporten som samtidigt bytte namn till Penningpolitisk rapport. Skälet var att tydligt visa att rapporten innehåller penningpolitiska bedömningar i och med att prognosen för räntan publiceras.

Andra förändringar av den penningpolitiska kommunikationen

Förutom att publicera en egen räntebana beslutade direktionen att genomföra en rad andra förändringar av den penningpolitiska kommunikationen. Presskonferenser ska hållas efter varje penningpolitiskt sammanträde, istället för som tidigare bara då räntan ändrats eller en penningpolitisk rapport publicerats. Från och med juni redovisas ledamöternas inlägg vid de penningpolitiska sammanträdena med namn i protokollen. Dessutom beslutade direktionen att bara ge framåtblickande signaler om penningpolitiken i samband med de penningpolitiska sammanträdena och att prognoser för reporäntan och ett antal nyckelvariabler ska publiceras vid de penningpolitiska sammanträden då Riksbanken inte publicerar någon penningpolitisk rapport.

Precis som med publiceringen av en egen ränteprognos var syftet med förändringarna att göra penningpolitiken tydligare. I och med att Riksbanken publicerar egna ränteprognoser bedömde direktionen att det inte fanns ett lika stort behov att presentera nya bedömningar av den framtida utvecklingen av räntan mellan sammanträdena. Direktionen beslutade därför att bara ge framåtblickande signaler om penningpolitiken i samband med de penningpolitiska sammanträdena.

Direktionen beslutade även att minska antalet ordinarie penningpolitiska sammanträden från sju till sex per år från och med 2008. Direktionens bedömning var att det räcker med sex sammanträden per år för att kunna bedriva en väl avvägd penningpolitik och göra det meningsfullt att publicera nya prognoser vid varje sammanträde.

Ledamöterna i direktionen kommenterade reaktionerna och erfarenheterna av förändringarna i olika tal. De poängterade att motiven till förändringarna har varit att göra Riksbanken mer öppen och tydlig med hur penningpolitiken bedrivs. De betonade emellertid samtidigt att det kan ta tid att anpassa sig till förändringarna för både Riksbanken och marknadens aktörer och att alla parter befinner sig i en läroprocess.

Svar på utvärderingen av penningpolitiken

I februari kommenterade direktionen i sitt remissvar de rekommendationer om förändringar av penningpolitiken som presenterades i rapporten "En utvärdering av den svenska penningpolitiken 1995—2005". Rapporten publicerades av finansutskottet i november 2006.

Direktionen instämde i flertalet av rapportens rekommendationer, bland annat slutsatsen att stabila tillgångspriser inte bör vara något självständigt mål för

penningpolitiken. Direktionen betonade att risker för inflationen och realekonomin förknippade med tillgångspriser bör vägas in i de penningpolitiska besluten.

På två punkter skilde sig direktionens slutsatser från utvärderingens. Direktionen instämde inte i utvärderingens rekommendation att föra en penningpolitik där man kompenserar för perioder då inflationsmålet över- eller underskridits genom att på motsvarande sätt under- eller överskrida inflationsmålet i efterhand. Direktionen instämde heller inte i rekommendationen att definiera inflationsmålet i termer av ett annat prisindex än KPI.

UNDIX blir KPIX

En ytterligare förändring som gjordes under året var att det underliggande inflationsmålet UNDIX bytte namn till KPIX. Namnbytet påverkar inte hur måttet beräknas utan genomfördes för att det gamla namnet fått kritik för att det inte varit användarvänligt. Samtidigt slutade Statistiska centralbyrån att publicera det underliggande inflationsmålet UNDINHX, som är UNDIX exklusive prisutvecklingen på huvudsakligen importerade varor. Orsaken är att det blivit allt svårare att fastställa vilka varor som huvudsakligen importeras.

Företagsundersökning

Under 2007 genomförde Riksbanken för första gången en undersökning bland ett sextiotal företag i det svenska näringslivet. En sådan kommer att genomföras inför varje penningpolitisk rapport. Huvudsyftet är att få mer information om hur företagen planerar och agerar under de aktuella förhållandena i ekonomin. Men Riksbanken behöver också öka sina kunskaper om företags- och branschförhållandena i näringslivet i allmänhet.

Penningpolitiska beslut under 2007

Räntehöjning i februari och prognos om ytterligare ett par höjningar

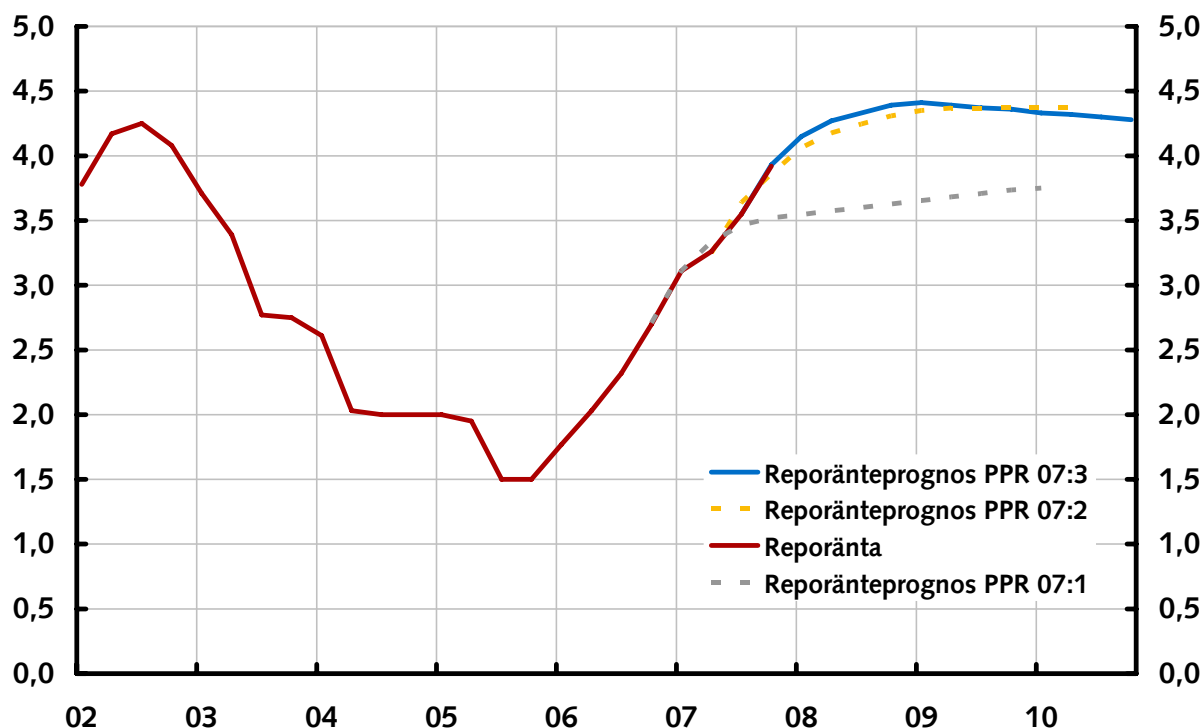
I början av året såg Riksbanken en stark konjunktur framför sig såväl i Sverige som i omvärlden. Sysselsättningen och produktiviteten väntades fortsätta att öka i snabb takt, även om Riksbanken bedömde att produktiviteten inte skulle öka i lika snabb takt när läget på arbetsmarknaden förbättrades. Priserna såg ut att öka i långsammare takt än väntat till följd av lägre energipriser och en starkare krona under 2007, men Riksbanken bedömde att inflationen framöver skulle stiga gradvis i takt med att resursutnyttjandet ökade.

Riksbanken presenterade sin egen ränteprognos för första gången i februari. Enligt prognosen behövde reporäntan höjas ett par gånger under det första halvåret för att inflationen skulle hamna på målet och den realekonomiska utvecklingen bli balanserad (se diagram 1). Vid det penningpolitiska sammanträdet i februari beslutade direktionen därför att höja reporäntan med 0,25 procentenheter till 3,25 procent.

Riksbankens prognos för räntan förvånade en del ekonomiska bedömare och marknadsaktörer som justerat upp sina egna ränteprognoser i linje med utvecklingen i omvärlden och förväntade sig större höjningar av räntan framöver än vad Riksbanken förutsåg. Reaktionerna blev därför förhållandevis stora. Räntorna sjönk och kronan

försvagades. Mot bakgrund av den skillnad som fanns mellan marknadsaktörernas samlade prognos och den ränteprognos som Riksbanken publicerade föll dock räntorna ganska måttligt. Även efteråt var marknadsaktörernas förväntningar på räntan högre än Riksbankens prognos. En anledning var att vissa marknadsaktörer gjorde en annan bedömning av konjunkturläget och dess effekter på inflationstrycket. De trodde att Riksbanken så småningom skulle behöva revidera bedömningen av inflationstrycket och höja sin prognos för räntan. Det fanns dock stora skillnader mellan aktörerna på marknaden och vissa låg närmare Riksbankens syn.

Diagram 1: Reporänteprognoser vid olika tillfällen. Procent, kvartalsmedelvärden.

Källa: Riksbanken.

Oförändrad ränta under våren, men ändrad bedömning av framtida räntor

I mars hade bedömningen av de framtida konjunktur- och inflationsutsikterna endast ändrats marginellt. De nya löneavtalen som började förhandlas fram såg visserligen ut att öka riskerna för ett högre inflationstryck något. Men direktionen ansåg att det var för tidigt att dra några slutsatser om avtalens effekter på kostnadstrycket innan dessa var klara. Därför lämnades reporäntan oförändrad.

I maj förstärktes bilden av ett stigande kostnadstryck. Även om konjunkturen utvecklades ungefär som Riksbanken trodde, fanns det faktorer som kunde öka inflationstrycket. Finanspolitiken såg ut att bli mer expansiv än vad som antagits tidigare och arbetslösheten hade blivit något lägre. Avtalsförhandlingarna så långt såg dessutom ut att resultera i högre löneökningar än tidigare prognostiserat. Men det fanns också faktorer som talade för att inflationen skulle hållas tillbaka, till exempel fortsatt hög produktivitet och låga importpriser. Mot den bakgrunden beslutade direktionen att lämna reporäntan oförändrad. Men samtidigt bedömde ledamöterna att det stigande kostnadstrycket gjorde att reporäntan gradvis behövde höjas mer framöver än de hade trott i februari. Vid det tillfället hade Riksbanken ännu inte fattat

beslutet om att publicera en ny räntebana vid varje sammanträde. Kommentarer kring det framtida behovet av ränteförändringar skedde i stället i kvalitativa termer.

Räntehöjning i juni och uppdaterad ränteprognos

I juni visade nyinkommen statistik att BNP-tillväxten i Sverige det första kvartalet hade dämpats oväntat snabbt. Främst var det exporten och hushållens konsumtion som hade utvecklats svagt. Men olika indikatorer tydde på att försvagningen av tillväxten bara var tillfällig. Konjunkturen i omvärlden utvecklades fortfarande starkt och hushållens disponibla inkomster väntades öka kraftigt. Bilden av att arbetsmarknaden blev allt stramare och att kostnadstrycket steg blev allt tydligare. Svag tillväxt i produktiviteten och höga löneökningar ledde till att enhetsarbetskostnaderna sköt i höjden under det första kvartalet, efter att i stort sett varit oförändrade under tre år.

Det ökade kostnadstrycket och den starka konjunkturen gjorde att Riksbanken höjde reporäntan med 0,25 procentenheter till 3,5 procent. Beslutet var i linje med den prognos för räntan som lagts fast i februari. Men samtidigt justerade direktionen upp prognosen för räntebanan de kommande åren – i linje med bedömningen vid junisammanträdet (se diagram 1). Direktionen bedömde att reporäntan borde ligga kring 4 procent i slutet av året och sedan höjas ytterligare en eller ett par gånger de kommande åren.

Återigen blev reaktionerna på Riksbankens prognos för räntan förhållandevis stora. På kort sikt skilde sig inte Riksbankens prognos särskilt mycket från dem som gjordes på marknaden. På längre sikt trodde dock marknadsaktörerna fortfarande på större höjningar av reporäntan än vad Riksbanken gjorde. Trots detta steg räntan både på kort och på lång sikt när Riksbanken publicerade sin prognos. Storleken på marknadsreaktionerna kan bara delvis förklaras av att räntorna steg i omvärlden. Sannolikt hade också marknadsaktörer förväntat sig att Riksbanken skulle publicera en lägre ränteprognos.

Ökad osäkerhet under hösten

Under det andra halvåret kom ytterligare tecken som förstärkte bilden av en stramare arbetsmarknad och ett högre kostnadstryck. Sysselsättningen ökade ungefär i den takt som förväntats men utbudet av arbetskraft utvecklades däremot svagare. Den öppna arbetslösheten blev därför lägre än förutsett. Tillväxten under andra kvartalet blev något högre än väntat och olika enkätresultat tydde på att konjunkturen var fortsatt stark under sommaren. Direktionen ansåg att tillväxten i produktiviteten var en nyckelfaktor i bedömningen av hur inflationen skulle fortsätta att utvecklas de närmaste åren. Produktiviteten hade utvecklats svagare än väntat under första kvartalet och så även under andra kvartalet enligt preliminär statistik från nationalräkenskaperna. I takt med att inflationen ökat hade också företag och hushåll reviderat upp sina förväntningar om inflationen för det kommande året.

Den nya informationen om den svenska ekonomin sedan juni tydde således på att inflationstrycket var lite starkare än väntat och att prognosen för reporäntan därför borde justeras upp något. Å andra sidan var det betydligt mer osäkert hur stark tillväxten i omvärlden var efter den finansiella oro som brutit ut i spåren av krisen på den amerikanska bolånemarknaden. Riksbanken bedömde att det kunde dämpa utvecklingen något, även i Sverige. Sammantaget var slutsatsen vid sammanträdena i

september och oktober att reporäntan trots detta skulle behöva höjas i ungefär samma takt som direktionen räknade med i juni (se diagram 1). Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter vid båda tillfällena. I oktober överensstämde Riksbankens prognos för reporäntan väl med prognoserna bland marknadsaktörerna och reaktionerna vid publiceringen blev små.

Under årets sista kvartal tilltog osäkerheten om utvecklingen i omvärlden till följd av krisen på den amerikanska bolånemarknaden. Den svenska tillväxten såg också ut att bromsa in snabbare än väntat. Den finansiella oron medförde att skillnaderna ökade mellan räntor på lån mellan banker och räntor på statspapper. Det ledde till att lånekostnaderna steg för företag och hushåll, vilket väntades dämpa konsumtion och investeringar. Samtidigt blev inflationen högre än väntat. Läget fortsatte alltså att vara svårbedömt med krafter som drog åt olika håll. Reporäntan lämnades oförändrad och ränteprognosen justerades ned marginellt i december. Vid publiceringen av ränteprognosen sjönk marknadsräntorna något.

Räntebeslut 2007

14 februari: Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter till 3,25 procent.

29 mars: Reporäntan lämnades oförändrad på 3,25 procent

Vice riksbankschef Svante Öberg reserverade sig mot beslutet och ansåg att reporäntan borde höjas med 0,25 procentenheter och räntebanan revideras upp. Han menade att riskerna på uppsidan ökat betydligt sedan det penningpolitiska sammanträdet i februari. Den reala utvecklingen hade varit starkare än prognosticerat, arbetsmarknaden hade fortsatt att förbättras i snabbare takt än förutsett och avtalsförhandlingarna såg ut att resultera i högre löner än beräknat.

3 maj: Reporäntan lämnades oförändrad på 3,25 procent

Vice riksbankschef Svante Öberg och vice riksbankschef Lars Nyberg reserverade sig mot beslutet och ansåg att reporäntan borde höjas med 0,25 procentenheter och att räntebanan borde revideras upp. De ansåg båda två att riskerna på uppsidan ökat betydligt sedan det penningpolitiska sammanträdet i februari. Den ekonomiska utvecklingen var starkare, avtalsförhandlingarna såg ut att resultera i högre löner, finanspolitiken var mer expansiv och kreditexpansionen var fortsatt hög.

19 juni: Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter till 3,5 procent

Vice riksbankschef Svante Öberg reserverade sig mot den penningpolitiska rapporten. Han menade att rapporten i och för sig är ett bra underlag för direktionens sammanträde och instämde i stora drag i bilden av den ekonomiska utvecklingen de närmaste åren. Men Öbergs egen bedömning var att inflationstrycket skulle bli starkare de närmaste åren än enligt huvudscenariot i rapporten. Han menade att styrräntan därför troligen kommer att behöva höjas mer än enligt huvudscenariot.

6 september: Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter till 3,75 procent

29 oktober: Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter till 4 procent

Vice riksbankschef Svante Öberg reserverade sig mot den penningpolitiska rapporten. Han bedömde att utvecklingen på arbetsmarknaden skulle bli starkare och att löneökningarna skulle bli högre än enligt rapporten. Därmed skulle också inflationstrycket bli högre och behovet av att höja styrräntan större. Av den anledningen lutade sig Öberg mer åt den

räntebana som redovisades i det alternativscenario där lönerna steg mer och produktiviteten blev lägre än räntebanan i rapportens huvudscenario.

18 december: Reporäntan lämnades oförändrad på 4 procent.

Vice riksbankschef Svante Öberg reserverade sig mot beslutet att lämna styrräntan oförändrad och ansåg att den borde höjas med 0,25 procentenheter. Han reserverade sig även mot den penningpolitiska uppföljningen samt mot den räntebana som redovisades i denna. Öberg bedömde att utvecklingen på arbetsmarknaden kommer att bli starkare och att inflationstrycket kommer att bli högre än i den penningpolitiska uppföljningen. De ekonomiska utsikterna talade enligt Öberg för en relativt hög styrränta 2008, med en eventuell sänkning längre fram om inflationstrycket dämpas.

Uppföljning

Eftersom effekterna av Riksbankens förändringar av reporäntan kommer gradvis så måste en uppföljning och utvärdering av penningpolitiken blicka bakåt på de prognoser och räntebeslut som gjorts de två tidigare åren. För att bedöma Riksbankens penningpolitik bör utfallet för inflationen 2007 jämföras med de prognoser för 2007 som gjordes under perioden 2005 till början av 2007 och som låg till grund för räntebesluten under denna period.

För att följa upp arbetet med penningpolitiken är det också av värde att studera hur inflationsförväntningarna utvecklats. Då inflationen avvikit från målet på grund av någon störning strävar Riksbanken normalt efter att föra inflationen tillbaka till 2 procent inom en tvåårsperiod. Om förväntningarna på inflationen två år framåt ligger fast kring målet på 2 procent, finns det ett stort förtroende för Riksbankens förmåga att uppnå inflationsmålet.

Inflationen 2007

Under 2007 var inflationen fortsatt låg, men började stiga något. I genomsnitt steg KPI med 2,2 procent och KPIX (tidigare UNDIX) med 1,2 procent under året (se tabell 1). Skillnaden mellan KPI och KPIX under året berodde till övervägande delen på att räntekostnaderna för egna hem ökade. Dessa räntekostnader påverkas av två delar. Den ena är den faktiska ränteutvecklingen, medan den andra visar hur värdet på villor förändras. Dessa två delar bidrog lika mycket till att räntekostnaderna för egna hem i KPI steg under året.

Under 2007 var den underliggande inflationen mätt med KPIX ungefär densamma som 2006. Däremot skilde sig utvecklingen av priserna i olika varu- och tjänstegrupper åt. Exklusive energipriser ökade KPIX-inflationen betydligt snabbare 2007 än 2006 (0,6 procent). Utvecklingen av energipriserna höll ned KPIX-inflationen under 2007, framförallt för att konsumentpriserna på el föll. Priserna på andra varor och tjänster ökade dock och drev upp inflationen mätt med KPIX.

Tabell 1: Jämförelse mellan olika inflationsmått. Årlig procentuell förändring samt standardavvikelse.

	Årsgenomsnitt			Standardavvikelse		
	2007	1995-2007	1995-2007*	2007	1995-2007	1995-2007*
KPI	2,2	1,2	1,4	0,6	1,0	1,0
KPIX	1,2	1,5	1,7	0,4	0,8	0,8
KPIX exkl. energi	1,5	1,4		0,3	0,8	

Anm. Inflationsmått beräknat enligt den nya metod som började gälla från och med januari 2005.

* Inflationsmått som för perioden 1995—2004 beräknats enligt den metod som användes fram till den 1 januari 2005 och för 2005—2006 enligt den nya metoden. Standardavvikelsen är beräknad på månadsdata för inflationen (12-månaders förändring).

Källor: SCB och Riksbanken.

Prognoserna 2005—2007

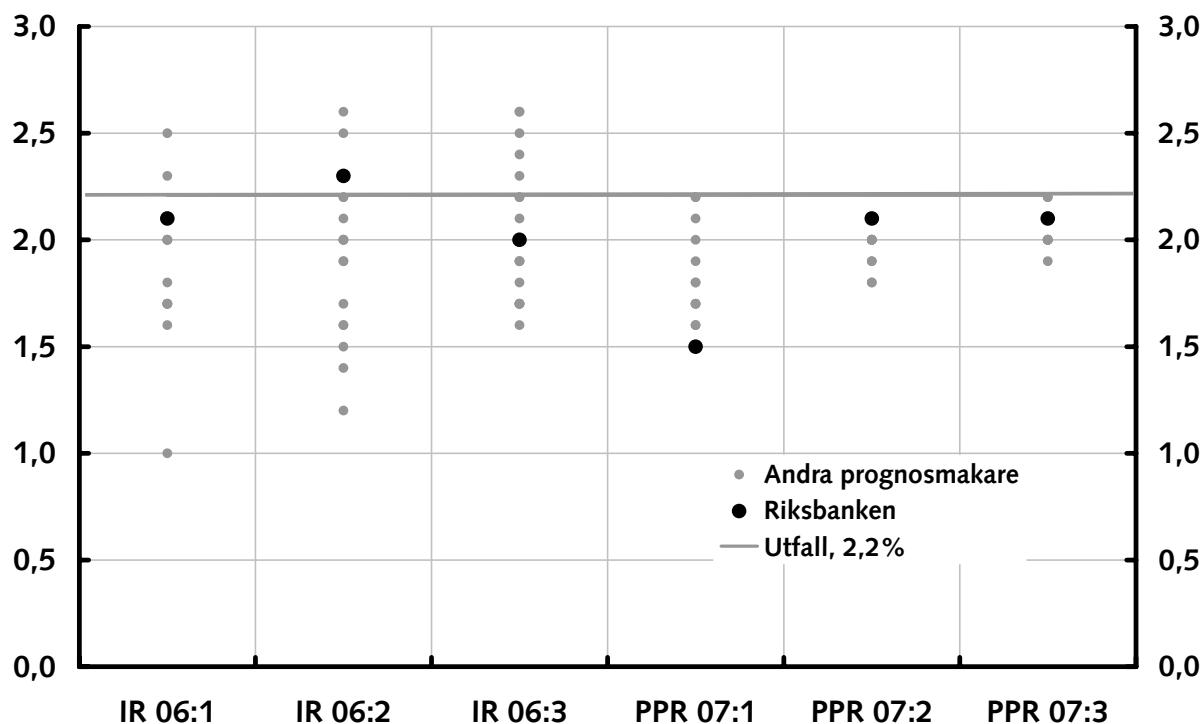
Prognoserna från 2005 och 2006 som presenteras här är baserade på antagandet att reporäntan utvecklas i linje med marknadsaktörernas förväntningar som de avspeglas i de så kallade implicita terminsräntorna. Prognoserna gjorda 2007 är baserade på Riksbankens egen prognos för räntan.

Prognoser för inflationen

I mitten av 2005 justerade Riksbanken ned prognosen för inflationen 2007 för att resursutnyttjande och kostnadstryck bedömdes vara lägre än tidigare beräknat. Att prognosen justerades ned berodde framförallt på ny statistik som visade att ekonomin vuxit betydligt långsammare än väntat. Prognoserna för KPI-inflationen 2007 som gjordes under resten av 2005 och hela 2006 var sedan i linje med vad inflationen slutligen blev.

En jämförelse mellan olika prognosmakare visar att det var en förhållandevis stor spridning på de prognoser för KPI-inflationen 2007 som gjordes under 2006 (se diagram 2). Riksbankens prognoser under året tillhörde de mer träffsäkra.

Diagram 2: Prognoser för KPI-inflationen 2007 vid olika tidpunkter. Årsgenomsnitt.

Anm. I jämförelsen med andra prognosmakare ingår prognoser från de prognosmakare som finns med i den sammanställning som görs av Consensus Economics Inc. (vilken bland annat inkluderar Konjunkturinstitutet och svenska och utländska banker) samt Finansdepartementet, LO och några internationella organisationer. Diagrammet visar endast prognoserna vid de tillfällen Riksbanken gjort en prognos. Eftersom få prognosmakare gör prognoser för inflationen två år framåt görs ingen jämförelse av de prognoser för inflationen 2007 som gjordes 2005. Observera att antalet prognosmakare är ungefär detsamma vid varje prognostillfälle, men om en eller flera prognosmakare har samma prognos blir antalet punkter färre vid varje tillfälle.

Källor: Consensus Economics Inc., Finansdepartementet, LO, SCB och Riksbanken.

Riksbanken gjorde däremot ett större prognosfel än övriga bedömare i början av 2007 i den första penningpolitiska rapporten, när prognosen för KPI och KPIX reviderades ned förhållandevis mycket. Att Riksbanken justerade ned prognoserna hängde framför allt samman med hur energipriserna utvecklades. Energipriserna hade under en tid fallit och Riksbanken bedömde att detta skulle få en förhållandevis stor effekt på KPI-inflationen. Energipriserna bidrog också till att hålla ned inflationen under 2007, men inte i den utsträckning Riksbanken trodde i början av året. I den penningpolitiska rapporten betonade dock Riksbanken att de kraftiga svängningarna i energipriserna som hade ägt rum innebar att utvecklingen av inflationen på kort sikt var väldigt osäker. I årets andra penningpolitiska rapport justerades prognoserna upp igen.

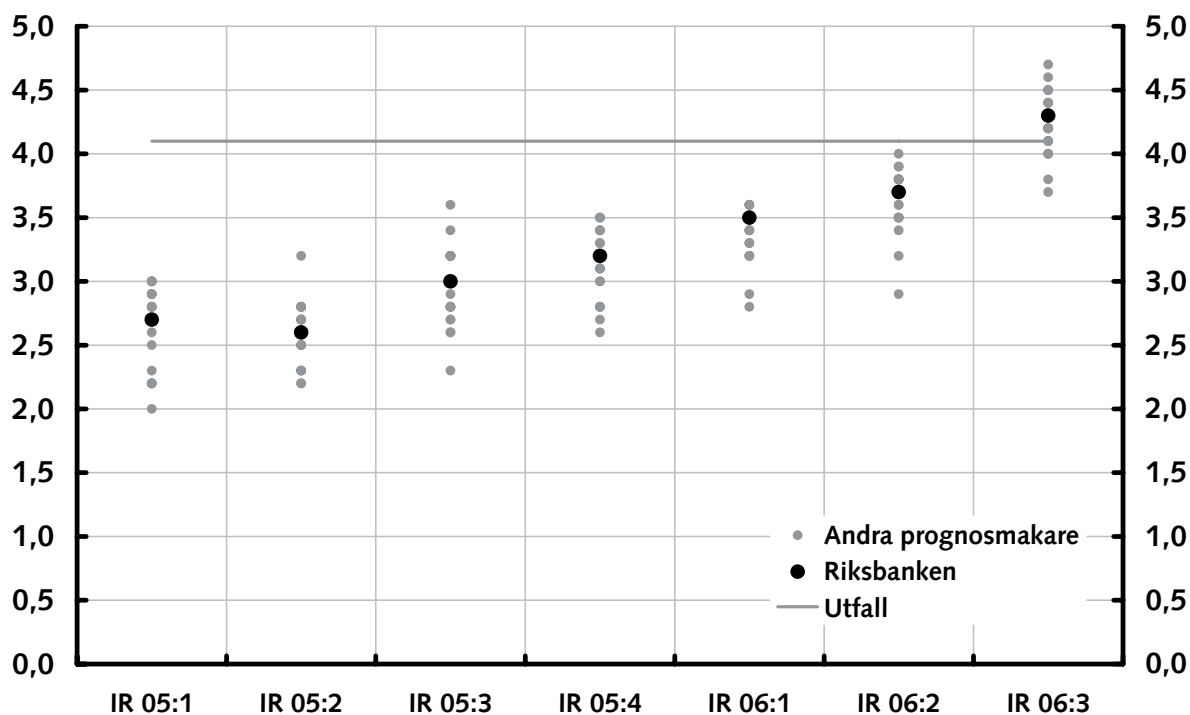
Jämfört med prognoserna för KPI-inflationen som var i linje med utfallet, överskattade Riksbanken den underliggande inflationen 2007 med ungefär en halv procentenhet i de prognoser som gjordes 2005—2006. Det berodde inte på att styrkan i konjunkturuppgången överskattades. Produktionen 2006 – som kan antas ha påverkat inflationen 2007 – ökade ännu mer än väntat.

Prognoser för tillväxten

Prognosen för BNP-tillväxten 2006 justerades upp förhållandevis mycket i den tredje inflationsrapporten 2005, delvis som ett resultat av att både penning- och finanspolitiken blivit mer expansiv. Under resten av 2005 och första halvåret 2006 reviderades prognosen för tillväxten 2006 upp kontinuerligt i takt med att ny statistik visade på en fortsatt mycket stark konjunktur. Även den länge förutsedda uppgången i sysselsättningen såg till slut ut att ha kommit igång. När statistiken för andra kvartalet 2006 visade sig vara betydligt starkare än förväntat justerades prognosen för tillväxten upp i den tredje inflationsrapporten 2006 till en nivå nära utfallet för 2006.

En sammanställning av prognoserna för BNP-tillväxten 2006 hos olika prognosmakare visar att styrkan i BNP-tillväxten överraskade samtliga (se diagram 3). Ett talande exempel är att till och med den prognosmakare som hade den högsta tillväxtprognosen för 2006 underskattade det slutliga utfallet för BNP-tillväxten så sent som i mitten av 2006.

Diagram 3: Prognoser för BNP 2006 vid olika tidpunkter. Årsgenomsnitt.

Anm. I jämförelsen med andra prognosmakare ingår prognoser från de prognosmakare som finns med i den sammanställning som görs av Consensus Economics Inc. (vilken bland annat inkluderar Konjunkturinstitutet och svenska och utländska banker) samt Finansdepartementet, LO och några internationella organisationer. Diagrammet visar endast prognoserna vid de tillfällen Riksbanken publicerat en prognos. Eftersom få prognosmakare gör prognoser för BNP-tillväxten två år framåt görs ingen jämförelse av de prognoser för BNP-tillväxten 2006 som gjordes 2004. Observera att antalet prognosmakare är ungefär detsamma vid varje prognostillfälle, men om en eller flera prognosmakare har samma prognos blir antalet punkter vid varje tillfälle färre. Riksbankens prognoser för IR 05:1 och IR 05:2 är de prognoser som gjordes under antagandet att reporäntan följer de så kallade implicita terminsräntorna.

Källor: Consensus Economics Inc., Finansdepartementet, LO, SCB och Riksbanken.

En av de främsta anledningarna till att produktionen ökat oväntat mycket samtidigt som prisökningarna har hållits nere är att produktiviteten i ekonomin ökade snabbt 2002—2006. Liksom för BNP-tillväxten underskattade Riksbanken hur mycket produktiviteten skulle öka under 2006 ända fram till den tredje inflationsrapporten 2006. Den höga tillväxten i produktivitet har gjort att produktionen har kunnat öka snabbt utan att företagens arbetskraftskostnader per producerad enhet ökat särskilt mycket. Under 2006 var till exempel arbetskraftskostnaden per producerad enhet oförändrad jämfört med 2005. De låga kostnadsökningarna har inneburit att behovet att höja priserna varit begränsat och att inflationen därmed hållits nere.

Förutom den inhemska produktivitetstillväxten har även ett lågt pristryck i omvärlden bidragit till att hålla tillbaka inflationen. Prisökningarna på importerade varor har varit låga. Importpriserna på konsumtionsvaror i producentledet, det vill säga priserna på importvaror i svenska kronor då de kommer in i landet, sjönk till exempel från mitten av 2006 fram till mitten av 2007. Sedan dess har priserna börjat stiga. En av anledningarna till de låga importpriserna förefaller vara att importmönstret ändrats så att en växande andel av importen kommer från så kallade lågkostnadsländer. Denna förändring har bidragit till att sänka de priser som svenska importörer betalar. Hur stor effekten av detta är på de priser som svenska konsumenter möter är svår att uppskatta.

Direktionens penningpolitiska beslut 2005—2006

Beslut under 2005

På basis av prognoser och bedömningar beslöt direktionen under 2005 att låta räntan vara oförändrad, utom i juni då räntan sänktes från 2 till 1,5 procent. Under 2006 däremot visade prognoserna att räntan behövde höjas. Vid sex tillfällen höjdes den därför med 0,25 procentenheter och var vid årets slut 3,0 procent.

I början av 2005 tydde tillgänglig information på att tillväxten hade mattats av något. Den svenska konjunkturutvecklingen bedömdes fortfarande bli god, även om den framöver förmodades gå in i en lugnare fas. Riksbanken bedömde att resursutnyttjandet skulle öka gradvis och att inflationen därför skulle stiga. Det bedömdes emellertid ske långsammare än vad Riksbanken tidigare räknat med. Olika strukturella faktorer, såsom skärpt konkurrens, hög tillväxt i produktiviteten och låga importpriser, bedömdes dämpa inflationen mer än förutspått. Riksbanken bedömde ändå att inflationen skulle vara i linje med målet på ett par års sikt.

Under våren 2005 visade flera indikatorer att uppgången i konjunkturen skulle bli svagare än väntat. I juni sänktes reporäntan med 0,5 procentenheter till 1,5 procent. Det främsta skälet var att ny statistik visade att ekonomin vuxit betydligt långsammare än väntat i slutet av 2004 och början av 2005. Riksbanken bedömde dock att det handlade om en tillfällig uppbromsning. Det mesta talade för att tillväxten ändå skulle bli förhållandevis god framöver.

Allteftersom tiden gick fick denna bedömning alltmer stöd. Riksbanken lämnade därför reporäntan oförändrad under resten av 2005. Det bidrog till att tillväxten och inflationen reviderades upp något. Riksbanken bedömde fortfarande att inflationen skulle öka framöver, om än i ganska måttlig takt.

Beslut under 2006

I början av 2006 trodde Riksbanken på en fortsatt konjunkturuppgång under året, som därefter skulle mattas något efterhand. Situationen på arbetsmarknaden tycktes också ha ljusnat. Eftersom produktiviteten samtidigt ökade snabbt bedömde emellertid Riksbanken att kostnadstrycket ändå skulle bli dämpat. Inflationen var låg men väntades öka och på ett par års sikt vara nära målet. Bedömningen förutsatte att Riksbanken höjde reporäntan i början av året och att höjningarna sedan fortsatte gradvis i linje med förväntningarna på de finansiella marknaderna.

Direktionen beslutade således att höja reporäntan med 0,25 procentenheter vid de penningpolitiska sammanträdena både i januari och i februari. Direktionen ansåg även att det fanns skäl att väga in att huspriserna och utlåningen till hushållen under en följd av år stigit i en takt som inte verkade vara långsiktigt hållbar. Det skulle kunna innebära risker för kraftiga fluktuationer i ekonomin längre fram i tiden. Ett sätt att ta hänsyn till dessa risker var att höja räntan något tidigare än vad som annars hade verkat som den mest lämpliga tidpunkten. Syftet var att bidra till att huspriserna inte steg i lika snabb takt och därigenom se till att den reala ekonomin och inflationen utvecklades stabilt även i ett längre tidsperspektiv.

I juni 2006 bedömde Riksbanken att det var lämpligt att åter höja räntan med 0,25 procentenheter. Ny statistik visade att uppgången i konjunktoren fortsatte och prognoserna visade att inflationen skulle stiga mot målet ungefär som i tidigare bedömningar om Riksbanken gradvis höjde reporäntan.

Under det andra halvåret visade ny statistik över nationalräkenskaper och arbetsmarknad att uppgången i konjunktoren var starkare än vad Riksbanken hade räknat med. Direktionen noterade också att läget på arbetsmarknaden tydligt hade förbättrats och att sysselsättningen tagit fart. Dessutom ökade hushållens upplåning och bostadspriserna steg. Allt detta talade för att Riksbanken skulle behöva höja reporäntan ytterligare för att inflationen skulle ligga på målet. Reporäntan höjdes därför med 0,25 procentenheter både i augusti och i oktober 2006.

I oktober gjordes visserligen bedömningen att inflationen skulle vara något under målet på två års sikt, men också att detta delvis berodde på att fallande energipriser tillfälligt dämpade takten i prisökningarna. När väl denna effekt klingade av trodde Riksbanken att inflationen skulle stiga. Reporäntan höjdes därför med 0,25 procentenheter även i december 2006.

Räntebeslut 2005

27 januari:	Reporäntan lämnades oförändrad på 2,0 procent
14 mars:	Reporäntan lämnades oförändrad på 2,0 procent
28 april:	Reporäntan lämnades oförändrad på 2,0 procent
20 juni:	Reporäntan sänktes med 0,5 procentenheter till 1,5 procent
23 augusti:	Reporäntan lämnades oförändrad på 1,5 procent
19 oktober:	Reporäntan lämnades oförändrad på 1,5 procent
1 december:	Reporäntan lämnades oförändrad på 1,5 procent

Villy Bergström, Lars Nyberg och Eva Srejber reserverade sig mot beslutet och ansåg att reporäntan borde höjas med 0,25 procentenheter. De menade att tecknen på en stabil och varaktig konjunkturuppgång hade blivit fler och att det nu var önskvärt att inleda den gradvisa åtstramning av penningpolitiken de nu såg framför sig. Detta för att minska risken för att kronan skulle försvagas ytterligare till följd av stigande räntor i Europa och för att en räntehöjning skulle sända en signal till bostadsmarknaden om att nuvarande prisökningstakt inte var hållbar.

Räntebeslut 2006

19 januari:	Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter till 1,75 procent
22 februari:	Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter till 2,0 procent
27 april:	Reporäntan lämnades oförändrad på 2,0 procent
19 juni:	Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter till 2,25 procent
29 augusti:	Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter till 2,5 procent
25 oktober:	Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter till 2,75 procent
14 december:	Reporäntan höjdes med 0,25 procentenheter till 3,0 procent.

Var penningpolitiken under utvärderingsperioden väl avvägd?

Sammanfattningsvis såg Riksbanken under 2005 och 2006 framför sig en fortsatt konjunkturuppgång där kostnadstryck och resursutnyttjande efterhand skulle öka. Inflationstrycket bedömdes trots detta vara fortsatt lågt på grund av ett antal faktorer som höll nere inflationen. En viktig sådan faktor var en stark produktivitetsutveckling som, samtidigt som den bidrog till att dämpa prisökningarna, drev upp produktionen.

Under slutet av 2005 höll Riksbanken reporäntan oförändrad och i början av 2006 inleddes en rad höjningar som har pågått fram till slutet av 2007. Den övergripande avvägningen under perioden har handlat om i vilken takt reporäntan borde höjas med tanke på den fortsatta konjunkturuppgången, den låga inflationen i utgångsläget och risken för en alltför snabb ökning av inflationen längre fram.

Riksbanken gjorde bedömningen att reporäntan borde höjas i en takt som bidrog till att inflationen gradvis steg upp mot målet på sikt. Innebörden av detta var att inflationen väntades ligga under målet under en relativt lång period. En sådan politik skulle enligt Riksbankens bedömning bidra till att inflationen mätt med KPI hamnade runt 2 procent under 2007 och den underliggande inflationen mätt med KPIX runt 1,5 procent. I efterhand kan konstateras att inflationen 2007 utvecklades väl i linje med dessa prognoser. Med den förda penningpolitiken räknade Riksbanken med att tillväxten i ekonomin skulle vara fortsatt hög, vilket också visade sig bli fallet.

Att utvärdera penningpolitiken med facit på hand är alltid vanskligt. Ekonomin påverkas ständigt av störningar som är svåra, eller till och med omöjliga att förutse. Ett exempel är energipriserna som svängt mycket under perioden och ömsom dämpat, ömsom pressat upp KPI- och KPIX-utfallen. Den intressanta frågan är om penningpolitiken var rimlig givet den information som fanns tillgänglig vid de tillfällena då besluten om reporäntan fattades. Givet en sådan utgångspunkt och i ljuset

av den ekonomiska utvecklingen under perioden förefaller penningpolitiken 2005—2006 ha varit väl avvägd.

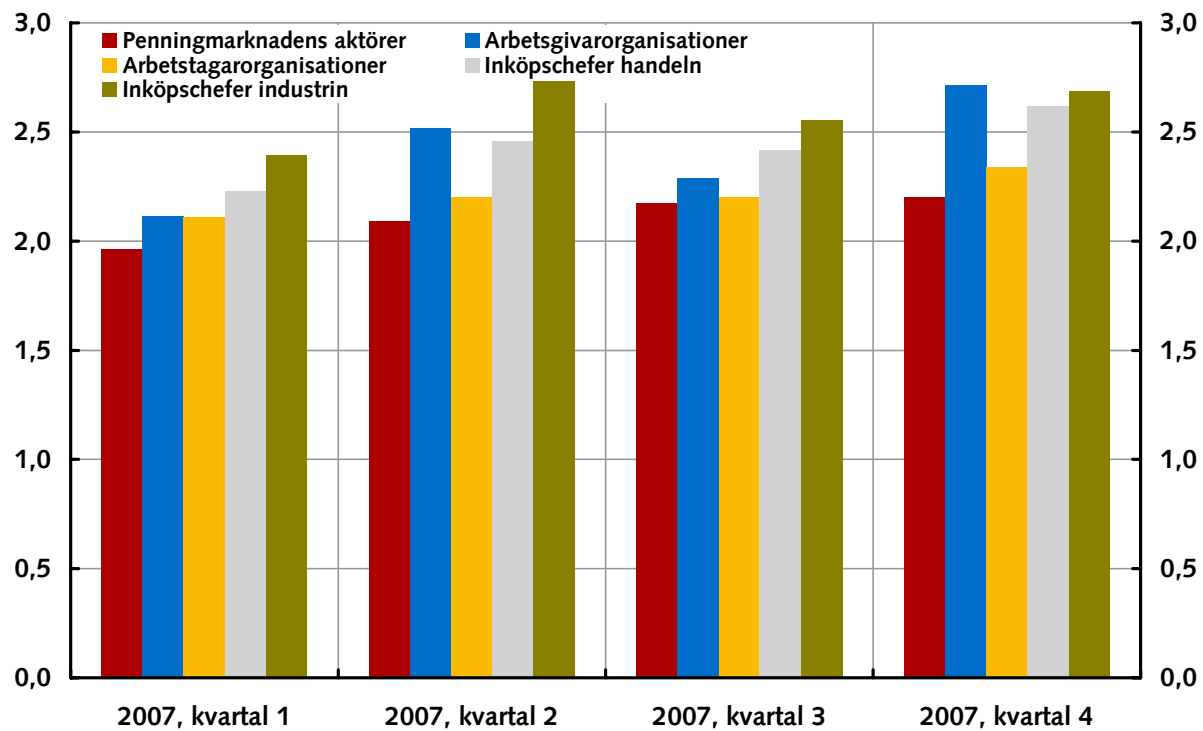
Inflationsförväntningarna

Om inflationsförväntningarna är stabila och ligger nära inflationsmålet på ett par års sikt kan det tolkas som att allmänheten har förtroende för att Riksbanken ska uppnå sitt mål. Ett högt förtroende för inflationsmålet ökar möjligheten att i penningpolitiken ta hänsyn till andra faktorer än inflationen, såsom tillväxt och sysselsättning.

Det är viktigt för Riksbanken att analysera inflationsförväntningarna då de också kan ge viktig information om den framtida inflationen, framförallt på längre sikt (se fördjupningsruta om hushållens inflationsförväntningar i Penningpolitisk rapport 2007:3). Om inflationsförväntningarna avviker från målet kan de bli självuppfyllande. Om till exempel hushållen tror att inflationen kommer att stiga kan de kräva större löneökningar som i sin tur kan göra att företagen tar ut högre priser som kompensation för de högre lönerna. Detta kan leda till en spiral där högre inflation leder till högre inflationsförväntningar som leder till högre inflation och så vidare. Man har dock kunnat se att inflationsförväntningarna som redovisas i Konjunkturinstitutets enkät Hushållsbarometer (tidigare kallad Hushållens inköpsplaner, HIP) inte har varit självuppfyllande under 1990-talet och 2000-talet.

Diagram 4 visar förväntningarna på inflationen två år framåt, det vill säga för 2009, hos penningmarknadens aktörer, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt inköpschefer i handeln och industrin. Hos dessa aktörer har inflationsförväntningarna ökat under 2007 jämfört med 2006, men ligger ändå förhållandevis nära inflationsmålet och skiljer sig inte heller mycket från Riksbankens egen prognos för inflationen två år framåt. Det tyder på att de olika aktörerna fortfarande har förtroende för att Riksbankens ska uppnå sitt mål.

Diagram 4: Olika aktörers inflationsförväntningar för 2009 under 2007. Procent.

Källa: Prospera Research AB.

Ett säkert och effektivt betalningsväsende

Stabiliteten i det finansiella systemet var fortsatt god under året. Bankerna ökade sin lönsamhet till följd av ökad utlåning och hög omsättning på aktiemarknaden. Riksbanken kunde dock identifiera ett antal risker och några av dessa ökade också under året. Dessa risker diskuterades i rapporten Finansiell stabilitet som firade tioårsjubileum i november 2007. Under året låg tillgängligheten i betalningssystemet strax under målet. Den nya strukturen för kontanthantering trädde också i kraft fullt ut.

FINANSIELL STABILITET

Verksamhetsbeskrivning

Det finansiella systemet består av banker och andra finansiella företag, olika marknadsplatser och den infrastruktur som upprätthåller systemets funktion. Systemets uppgift är att omvandla sparande till investeringar, att hantera finansiella risker och att tillhandahålla betalningstjänster. Om systemet fungerar dåligt uppstår stora samhällsekonomiska kostnader. Staten har därför ett starkt motiv att på olika sätt värna stabiliteten i det finansiella systemet. Det sker till exempel genom att staten utformar regelverk och övervakar de företag som verkar inom systemet.

Nästan all ekonomisk verksamhet förutsätter att betalningar kan genomföras. Ett fungerande och säkert betalningssystem är därför centralt för ekonomin. Riksbanken har fått riksdagens uppdrag att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Uppdraget består i att förebygga kriser i betalningssystemet och att hantera sådana om de ändå skulle uppstå. I Riksbankens ansvarsområde ingår också att ge ut sedlar och mynt. Banken tillhandahåller också ett system för stora betalningar i svenska kronor mellan bankerna, det så kallade RIX-systemet.

För att förebygga att kriser uppstår övervakar Riksbanken de deltagare i det finansiella systemet som är viktiga för att det finansiella systemet ska kunna fylla sina funktioner. Riksbanken måste kunna identifiera risker samt påverka de viktigaste aktörerna. Riksbanken publicerar därför en rapport om finansiell stabilitet två gånger per år där bedömningarna redovisas.

I Riksbankens ansvar ingår även att påverka det regelverk som har betydelse för stabiliteten i systemet, liksom att bedriva forskning som kan öka möjligheten att identifiera risker när de byggs upp. Följande avsnitt beskriver mer ingående hur Riksbanken arbetar med dessa uppgifter. Figur 1 ger en schematisk bild av vad som ingår i uppdraget att verka för ett säkert och effektivt betalningsväsende.

Figur 1: Riksbanken ska främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

Riksbankens arbete med finansiell stabilitet:

Förebyggande arbete:

- Övervaka det finansiella systemet
- Påverka regelverk och lagstiftning
- Rapportera om finansiell stabilitet
- Forska

Krishantering:

- Upprätthålla en väl förberedd organisation för att hantera störningar i det finansiella systemet
- Öva kriser
- Tillhandahålla tillfälligt likviditetsstöd

Riksbankens operativa uppgifter:

- Ge ut sedlar och mynt
- Tillhandahålla ett system för stora betalningar mellan bankerna

Övervakning av det finansiella systemet

Riksbanken övervakar stabiliteten främst genom att bedöma om risker är på väg att byggas upp i de stora svenska bankerna eller i den infrastruktur som är viktig för betalningar. Till den senare räknas de tekniska system samt de regler och rutiner som används för att betala för värdepapper, valutor, varor och tjänster.

Anledningen till att de stora bankerna står i fokus för Riksbankens övervakning är att banker har en central roll i betalningsväsendet. Merparten av betalningarna sker över konton och betalningarna mellan banker är därför omfattande. Bankerna är också de som främst försörjer ekonomin med kapital och erbjuder möjligheter att hantera risker. Över tiden har emellertid övriga finansiella företag och marknader blivit allt viktigare för det finansiella systemet och därmed också för bankerna. Bankerna finansierar sig till stor del på de finansiella marknaderna och är också beroende av att de fungerar för att kunna hantera sina risker. Dessutom kommer en stor del av bankernas intäkter från handel med värdepapper. Riksbanken övervakar därför det finansiella systemet i sin helhet, det vill säga även de finansiella marknaderna.

Bristande förtroende för en bank kan snabbt leda till likviditetsproblem som sprider sig till hela banksystemet. Det beror på att såväl inlåning från allmänheten som finansiering från andra banker och finansiella marknader snabbt kan upphöra medan det tar längre tid för banken att realisera sina tillgångar. Att betalningarna är så många mellan bankerna gör att problemen kan sprida sig lättare. Det gör även det faktum att bankerna lånar av varandra, finansierar sig på samma marknader och är exponerade mot samma kategorier av låntagare. Sunda banker och väl fungerade marknader är därför grundförutsättningar för att det finansiella systemet ska vara stabilt.

Påverkan på de finansiella regelverken

En viktig del av Riksbankens arbete för finansiell stabilitet är att påverka utformningen av regelverk och normer för de finansiella företagen och marknaderna. De finansiella marknaderna är gränsöverskridande och allt fler regler och normer arbetas i dag fram internationellt. Det sker bland annat inom ramen för samarbetet inom Europeiska unionen (EU) och Bank for International Settlements (BIS). Riksbanken deltar aktivt i dessa diskussioner och det internationella arbetet blir all viktigare.

Genom att svara på remisser påverkar Riksbanken utformningen av regelverken för de svenska finansiella företagen och marknaderna. Remisserna berör såväl svensk lagstiftning som förslag till ny EU-reglering.

Krishantering

Om en kris skulle uppstå i det finansiella systemet trots regelverk och övervakning, ska Riksbanken agera så att de samhällsekonomiska kostnaderna begränsas. Riksbanken har ett särskilt ansvar, eftersom en finansiell kris ofta startar med en likviditetskras i banksystemet. Riksbanken kan då ge tillfälligt likviditetsstöd till en bank som står under Finansinspektionens tillsyn. Ytterligare krav är att Riksbanken bedömer att banken är solvent. Ett beslut om hur en likviditetskras i en bank ska hanteras måste tas mycket snabbt, eftersom likviditetsbrist i en systemviktig bank snabbt kan spridas till andra banker och därmed hota stabiliteten i hela systemet.

Det förebyggande övervakningsarbetet är således en förutsättning för att Riksbanken snabbt ska kunna göra de bedömningar som krävs för att agera effektivt i en krissituation. För att hantera en kris effektivt måste Riksbanken också ständigt hålla planer för en krisorganisation aktuella. För att värdera och förbättra krisberedskapen organiserar Riksbanken egna krisövningar, men deltar även i övningar tillsammans med andra svenska och utländska myndigheter, i första hand tillsynsmyndigheter och finansministerier. I takt med att bankernas gränsöverskridande verksamhet har ökat blir det allt viktigare att genomföra krisövningar där myndigheter från olika länder deltar.

Arbetet med rapporten om finansiell stabilitet

Två gånger om året ger Riksbanken ut en rapport om finansiell stabilitet. I den redovisar direktionen sin bedömning av stabiliteten i det finansiella systemet. Riksbanken redovisar då också de riskscenarier som banken identifierat samt om riskerna ökat eller minskat. Syftet är att påverka de aktörer som är viktiga för stabiliteten i det finansiella systemet. Dit hör banker, den infrastruktur som behövs för att det finansiella systemet ska fungera, lagstiftare och internationella institutioner, men också aktörer på de marknader där svenska banker finansierar sig. Hög trovärdighet för analysen i rapporterna skapar förutsättningar för att bedömningarna får genomslag. Det kräver att Riksbanken är kompetent och öppen.

Utgångspunkten för bedömningarna i stabilitetsrapporten är de risker på de finansiella marknaderna som kan påverka aktörerna i det svenska betalningssystemet. Riksbanken analyserar också hur låntagarnas förmåga att betala sina lån utvecklats. Bankernas motståndskraft mot oväntade förluster analyseras också genom att Riksbanken studerar lönsamhet, kvalitet i tillgångar och finansiering. Riksbanken genomför också stresstester för att bedöma hur mindre sannolika, men fullt möjliga händelser påverkar bankernas motståndskraft. Även den finansiella infrastrukturen analyseras för att få en uppfattning om strukturella svagheter som kan spridas via betalningssystemet.

För att påverka och för att utveckla analysen diskuterar Riksbanken innehållet i rapporterna med representanter för de stora bankerna, Finansinspektionen och Finansdepartementet efter varje publicering.

Verksamheten 2007

Under året publicerade Riksbanken rapporten Finansiell stabilitet i juni och i december. För att sprida sin syn i stabilitetsfrågor höll Riksbanken dessutom ett flertal tal. De handlade bland annat om de utmaningar som centralbanker och andra myndigheter som arbetar med finansiell stabilitet står inför. En av dessa utmaningar rör banker med verksamhet i flera länder.

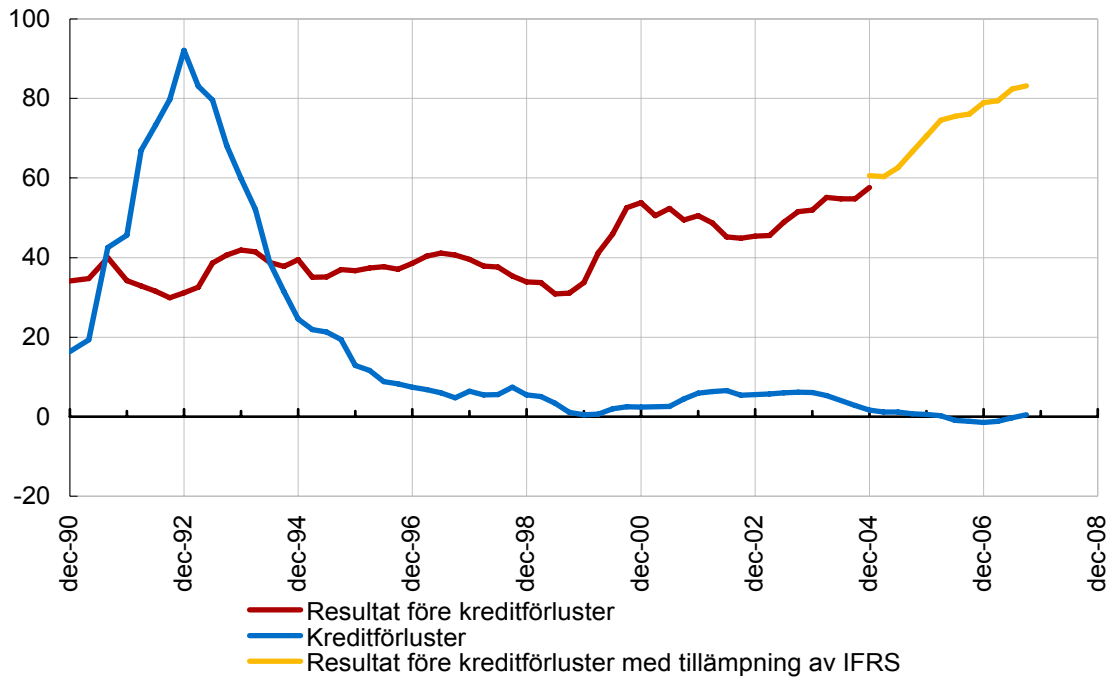
Riksbanken har också organiserat tre krisövningar, två interna och en där andra svenska och utländska myndigheter deltog. Dessutom har Riksbanken svarat på ett antal remisser och två EU-konsultationer med koppling till finansiell stabilitet. Två konferenser med fokus på forskning relaterad till finansiell stabilitet arrangerades under året. Den ena handlade om forskning kring stresstester med deltagare från flera centralbanker. Den andra konferensen hölls med anledning av att det var tio år sedan rapporten Finansiell stabilitet för första gången publicerades. Riksbanken var då en av pionjärerna på området och många andra centralbanker har följt efter och publicerar nu liknande rapporter. Vid konferensen deltog forskare och beslutsfattare från olika länder och syftet var att belysa hur ökad finansiell integration och mer marknadsbaserad finansiering kan påverka stabiliteten i det finansiella systemet.

För att fördjupa kunskapen om utvecklingen i de baltiska länderna, där svenska banker har en omfattande verksamhet, besökte representanter för Riksbanken de baltiska centralbankerna under hösten.

God finansiella stabilitet 2007

Riksbanken bedömde att den finansiella stabiliteten var god under 2007. Bankernas motståndskraft mot oväntade förluster var tillfredsställande och lönsamheten stark. Därmed var möjligheterna att klara oväntade negativa händelser goda. Snabbt ökande utlåning i synnerhet i de baltiska länderna ledde till att räntenettet ökade, det vill säga skillnaden mellan vad bankerna tar in i ränta på utlånade pengar och vad de betalar i form av sparränta. Tillsammans med ett starkt provisionsnetto, nettot på de provisioner banker tjänar när de handlar med värdepapper för kunders räkning, bidrog det till den goda lönsamheten.

Diagram 5: Resultat före kreditförluster samt kreditförluster. Netto i storbankerna. Summerat över fyra kvartal, miljarder kronor, 2007 års priser.

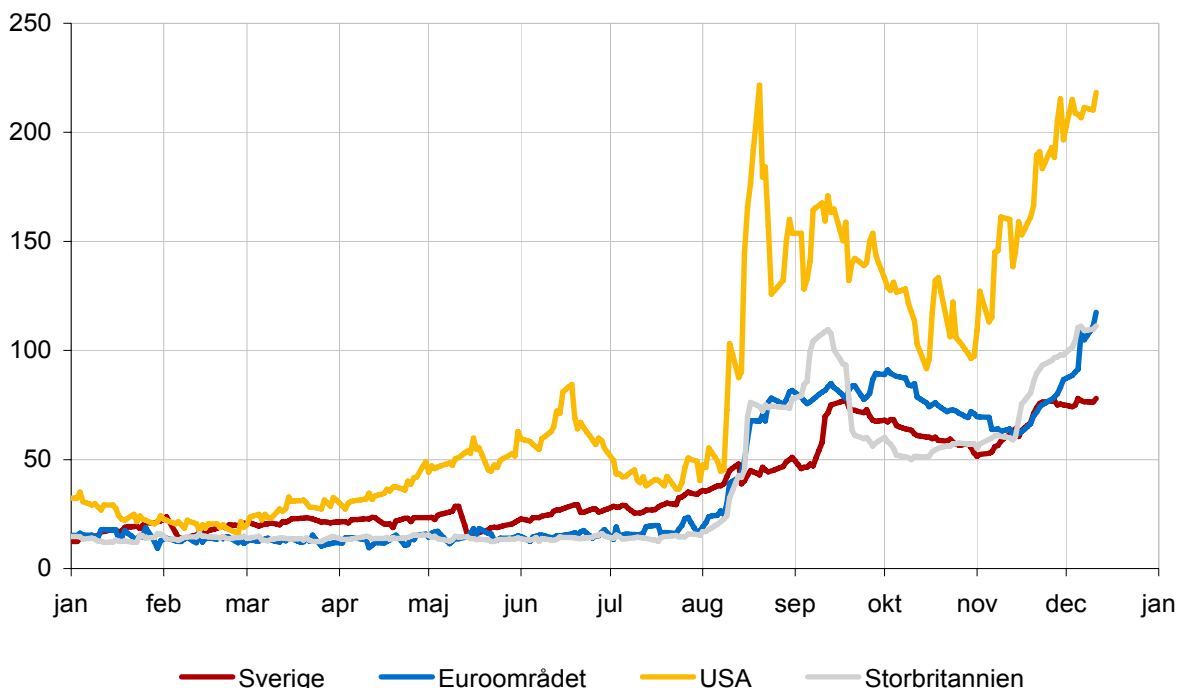

Anm. Kreditförluster netto avser reserveringar för konstaterade och befarade kreditförluster efter återvinningar och återföringar.

Källor: Bankernas resultatrapporter och Riksbanken.

Riksbanken bedömde dock att bankernas motståndskraft minskade något under det andra halvåret. Riskerna för likviditetsproblem på de finansiella marknaderna ökade till följd av den turbulens på de finansiella marknaderna som följde i spåren av problemen på den amerikanska bolånemarknaden under hösten. Det tog sig bland annat uttryck i att skillnaderna mellan räntorna på marknaden för lån mellan banker och räntor på statsskuldväxlar steg kraftigt (se diagram 6). Bankernas sårbarhet för andra störningar ökade därmed. Riskerna i de baltiska ekonomierna ökade också under året, samtidigt som Swedbank och SEB fick en allt större del av sina resultat från verksamhet i dessa länder. Tecknen på överhettning blev allt fler, särskilt i Lettland. Många av låntagarna tog dessutom en växelkursrisk, eftersom en stor och växande del av utlåningen var i euro. Så länge dessa länder inte är fullvärdiga medlemmar i valutaunionen kommer valutariskerna att bestå.

Diagram 6: Skillnaden mellan interbankräntor och statsskuldväxlar under 2007. Räntepunkter

Anm. Differensen är beräknad som skillnaden mellan tre månaders interbankränta och tre månaders statsskuldväxel i respektive land.

Källa: Reuters Ecowin.

Riksbanken identifierade också andra risker som skulle kunna hota stabiliteten om den negativa utvecklingen skulle fortsätta. En sådan risk var att fallande priser på den kommersiella fastighetsmarknaden skulle kunna orsaka förluster för de svenska storbankerna. Bedömningen grundades på att fastighetsägarna haft för höga förväntningar om ökade intäkter i framtiden. En annan risk var att den starka tillväxten i hushållens skulder och i småhuspriserna skulle fortsätta under längre tid. Abrupta anpassningar av priserna längre fram skulle då kunna få negativa effekter på den reala ekonomin och därmed också på bankerna. Ingen av dessa två risker hade emellertid ökat under året.

Tre scenarier prövades i stresstesterna under 2007: kraftigt försämrad kreditvärdighet hos baltiska låntagare, en kraftig försämring av konjunkturen och ett scenario med stigande kostnader för bankernas marknadsfinansiering. Samtliga tester visade att bankerna skulle klara dessa händelser, men att motståndskraften har försämrats.

I den årliga utvärderingen av de viktigaste clearing- och avvecklingssystemen bedömde Riksbanken att de uppfyllde gemensamma internationella standarder och att den svenska finansiella infrastrukturen på det hela taget höll en god internationell klass. De system som omfattades var Bankgirocentralen (BGC), VPC och till viss del Stockholmsbörsen. Riksbanken utvärderade också bankens eget betalningssystem, RIX. För andra året i rad utvärderades både VPC och Stockholmsbörsen i samarbete med Finansinspektionen.

Under 2007 publicerade Riksbanken två artiklar i rapporten Finansiell stabilitet. Den ena diskuterade effekter av utländskt ägande i banksektorn. Riksbankens slutsats var att såväl effektiviteten som stabiliteten i banksektorn skulle påverkas positivt av

utländskt ägande, men också kräva ökat samarbete mellan myndigheter i olika länder. Den andra artikeln pekade på de utmaningar som myndigheterna ställs inför till följd av ett ökat beroende mellan olika marknader och ett system som blir alltmer komplext och svårt att överblicka.

Påverkan på regelverk och normer

Under året tillsatte regeringen en statlig översyn av insättningsgarantin. Riksbanken är representerad i utredningen av två personer, dels utredningens ordförande (chefsjuristen), dels en sakkunnig. Utredningen startades för att föreslå förändringar för att komma till rätta med de brister i regelverket som visade sig i samband med händelserna i kreditmarknadsbolaget Custodia. Den ska vara klar i oktober 2008.

Riksbanken är också representerad i en internutredning som Finansdepartementet driver om offentlig administration av banker i kris.

Under året svarade Riksbanken på 23 remisser och två EU-konsultationer kopplade till finansiell stabilitet. Den ena konsultationen besvarades genom ett remissyttrande på Finansdepartementets konsultationssvar och den andra gemensamt av Riksbanken, Finansinspektionen och Finansdepartementet.

Krishantering

Under hösten 2007 genomfördes en nordisk-baltisk krisövning, där centralbanker, tillsynsmyndigheter och finansministerier från samtliga fem nordiska länder samt centralbankerna från de baltiska länderna deltog. Under året organiserade Riksbanken också två mindre interna krisövningar.

Under året har Riksbanken deltagit i en arbetsgrupp med uppgift att ge förslag på hur EU:s arbete med finansiell stabilitet och krishantering kan förbättras. Arbetsgruppen var tillsatt av EU:s ekonomiska och finansiella kommitté (EFK). Arbetsgruppens rekommendationer antogs under hösten av Ekofinrådet, där medlemsländernas finansministrar deltar. Viktiga delar i överenskommelsen är att EU ska enas om gemensamma principer för krishantering och en gemensam analysram för att bedöma hur det finansiella systemet påverkas av en kris.

Inom ramen för ECB-samarbetet har Riksbanken lett arbetet i en grupp, vars syfte varit att utveckla ett ramverk för att bedöma om en kris får så allvariga följder att den hotar viktiga funktioner i det finansiella systemet. Gruppen (Task Force on Crisis Management) presenterade sin slutrapport under året. I rapporten presenterade TFCM principer som bör gälla för att hantera en kris i gränsöverskridande banker.

I december mottog Riksbanken Riksrevisionens rapport Krisberedskap i betalningssystemet – tekniska hot och risker (RiR 2007:28). Den kommer att analyseras och behandlas under 2008.

Uppföljning

Så länge det finansiella systemet kan hantera sina funktioner är det stabilt. Det är först om en allvarlig kris uppstår som det går att konstatera om Riksbanken misslyckats med sitt uppdrag att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Det är också först då som det går att konstatera om krisberedskapen varit tillräcklig.

Frånvaron av allvarliga kriser behöver emellertid ändå inte betyda att Riksbanken har fullbordat sitt uppdrag eftersom det kan ta lång tid innan en risk resulterar i en kris. Därför handlar det snarare om ifall Riksbankens övervakning har fokuserat på rätt frågor, om rätt slutsatser har dragits och om Riksbanken har lyckats påverka de aktörer som är viktiga för det finansiella systemets funktion. Utvärderingen av hur väl Riksbanken klarat sitt uppdrag måste därför vila på kvalitativa bedömningar.

Under 2007 var det finansiella systemet stabilt. Under andra halvåret präglades dock de finansiella marknaderna av betydande oro. Turbulensen började på den amerikanska bolånemarknaden och spred sig oväntat snabbt på de internationella marknaderna. Likviditeten på dessa marknader försämrades kraftigt och problemen spreds till marknaden för korta lån mellan banker. De svenska bankerna påverkades också, men i mindre omfattning än banker i många andra länder. Några centralbanker tvingades att tillföra likviditet på andra villkor än normalt. Svenska banker drabbades främst genom att det blev dyrare för dem att finansiera sig, eftersom en stor del av finansieringen sker på marknaden för korta lån mellan banker.

Ett skäl till det snabba förloppet var att investerarna under en tid krävt mycket låg ersättning för risk. Riksbanken har tidigare lyft fram risken för att riskpremierna mycket snabbt ökar och att likviditeten på de finansiella marknaderna då minskar. Att så skedde var därför inte förvånande, men däremot att förloppet blev så snabbt och att problem med likviditeten riskerade att drabba också solventa banker. Riksbanken har i tidigare stabilitetsrapporter också diskuterat riskerna på den amerikanska bolånemarknaden liksom svårigheter att bedöma kredit- och likviditetsrisker i värdepapper med komplexa underliggande tillgångar. Problemen under hösten 2007 förstärktes av osäkerhet om riskerna i värdepapper där underliggande tillgångar bestått av delar av kreditportföljer med så kallade subprimelån.

De krisövningar Riksbanken organiserade visade att det fanns några områden som behövde förbättras. En slutsats från de interna övningarna var att metoder och analysverktyg måste bli tydligare och mer användbara. Det är särskilt viktigt, eftersom beslut måste tas snabbt. Krisövningen med deltagare från flera länder visade att samordningen mellan myndigheter i olika länder behöver förbättras på en del punkter. Deltagarna skrev en gemensam utvärdering av övningen.

Uppföljning av vad som händer med de lagförslag Riksbanken yttrat sig över ger visst underlag för att utvärdera om banken fått genomslag för sina synpunkter på regelverk och normer. Ett yttrande avsåg en remiss från Finansdepartementet om möjligheten att tillfälligt minska bankernas avgifter för insättningsgarantin. Riksbanken avstyrkte förslaget, eftersom det inte uppfyllde ett antal viktiga principer, som att systemet ska ha stabila regler, vara självfinansierat och att avgifterna ska vara riskbaserade. Något

lagförslag har ännu inte presenterats. Generellt sett är det emellertid svårt att avgöra vilken betydelse just Riksbankens yttranden har för de slutliga besluten.

BETALNINGSSYSTEMET RIX

Verksamhetsbeskrivning

Riksbanken äger och driver RIX-systemet som är knutpunkten i det svenska betalningssystemet. Samtliga betalningar mellan banker och andra aktörer som BGC hanteras genom RIX som därför har en strategisk betydelse för det svenska finansiella systemet. Omsättningen per vecka, cirka 2 500 miljarder kronor, motsvarar nästan bruttonationalprodukten (BNP), det vill säga värdet av alla de varor och tjänster som produceras i Sverige under ett år. RIX hade i slutet av 2007 21 deltagare, däribland de fyra storbankerna och clearinghusen.

För att ett betalningssystem ska vara effektivt är det bland annat väsentligt att det finns tillräcklig likviditet i systemet. Deltagarna i systemet kan då betala andra deltagare utan att behöva vänta på att först få betalningar från andra. Riksbanken lämnar därför kredit till deltagarna mot säkerheter. Säkerheterna är främst svenska och utländska värdepapper, men kan även vara utländsk valuta. Riksbanken samarbetar även med de danska och norska centralbankerna för att deltagarna också ska kunna utnyttja tillgänglig likviditet i dessa länder. Riksbankens hantering av säkerheterna och informationen om dessa är så gott som helt automatiserad för att öka effektiviteten.

Om RIX skulle upphöra att fungera skulle det få stora konsekvenser för bankernas förmåga att hantera sina betalningar. Riksbanken har därför satt upp tydliga mål för att garantera att RIX är säkert och effektivt. För det första ska RIX vara tillgängligt 99,85 procent under den tid systemet är öppet under ett kalenderår. RIX har dessutom försetts med reservrutiner för hantering av betalningar som kan tas i bruk om systemet inte fungerar. För det andra är målet att minst 80 procent av deltagarna i RIX ska vara nöjda.

Riksbanken har ambitionen att RIX ska finansieras fullt ut genom avgifter från deltagarna.

Verksamheten 2007

Under 2007 var antalet betalningar som hanterades i RIX i genomsnitt 7 740 stycken per dag, vilket var en ökning med 14 procent från föregående år. Den dagliga omsättningen var samtidigt 491 miljarder kronor i genomsnitt, vilket var ungefär samma nivå som under 2006. I genomsnitt lämnade deltagarna dagligen säkerheter till ett värde av 138 miljarder kronor under 2007.

Riksbanken beslutade 2004 att skaffa ett nytt tekniskt system för RIX. Efter en offentlig upphandling valdes en leverantör av systemet sommaren 2005. Det nya systemet skulle tas i drift i februari 2007. På grund av förseningar från leverantörens sida sköt Riksbanken på detta datum till oktober 2007.

Under sommaren 2007 kunde dock Riksbanken konstatera att det inte heller i oktober var möjligt att ta det nya systemet i drift. Det levererade systemet visade fortsatta brister

i funktionen. Riksbanken har därför beslutat att senarelägga driftstarten till hösten 2008. Riksbanken har emellertid löpande vidtagit de åtgärder som krävts för att säkerställa att RIX oavbrutet ska kunna drivas vidare.

I augusti 2007 beslutade Riksbanken att bilda RIX-rådet. I detta råd har deltagarna i systemet och Riksbanken möjlighet att diskutera frågor som rör RIX-systemet. Det handlar främst om strategiska frågor såsom mål, kostnader, avgifter för tjänster i betalningssystemet, säkerheter för krediter i RIX samt frågor kring regelverk och kontinuitet. RIX-rådet träffades sju gånger under 2007 under ledning av chefen för avdelningen för kapitalförvaltning (före 2008 avdelningen för marknadsoperationer).

Uppföljning

Under 2007 har betalningssystemet sammantaget fungerat väl. Vad gäller tillgängligheten har det förekommit avbrott vid fyra tillfällen, varav det längsta varade i fyra timmar. Incidenten orsakades av en störning i det internationella system som hanterar de meddelanden som används i RIX. Under 2007 var RIX tillgängligt under 99,79 procent av öppetiden. Detta är något lägre än målet på 99,85 procent, men kan ändå ses som acceptabelt.

Vanligtvis genomför Riksbanken en undersökning varje år bland deltagarna i RIX om vad de anser om systemet. På grund av att projektet med det nya tekniska systemet försenades, genomfördes emellertid ingen undersökning under 2007. Den senaste mätningen är därmed från 2005 då mer än 80 procent av kunderna var nöjda. Nästa mätning kommer att ske när det nya systemet varit i drift under ett antal månader, det vill säga under 2009.

KONTANTFÖRSÖRJNING

Verksamhetsbeskrivning

Riksbankens ansvar för betalningsväsendet omfattar även att ge ut sedlar och mynt. I arbetet ingår att tillhandahålla sedlar och mynt, att förstöra uttjänta sedlar och mynt samt att ta emot sedlar som är ogiltiga.

Riksbanken har två kontor och via dem lämnar Riksbanken ut kontanter till bankerna. Bankerna, eller deras ombud, distribuerar sedan kontanterna vidare till handeln och allmänheten.

Riksbanken styr inte över hur mycket kontanter som används i samhället, utan det bestäms av allmänhetens efterfrågan på kontanta medel.

Riksbankens mål för kontantförsörjningen är att hanteringen av kontanter ska vara säker och effektiv. Kostnaderna ska vara låga utan att Riksbanken gör avkall på säkerhet och kvalitet. Aktörerna inom kontanthanteringen ska ha förtroende för Riksbanken. Dessutom ska allmänheten ha ett högt förtroende för svenska sedlar och mynt.

För att upprätthålla förtroendet för svenska sedlar och mynt arbetar Riksbanken för att de ska vara svåra att förfalska. Svenska sedlar förfalskas i relativt liten omfattning

jämfört med andra länders sedlar. Det beror till en del på att kronan är en liten valuta, men också på att svenska sedlar är svåra att förfalska.

Verksamheten 2007

Kontanthantering

Sedan 2004 har Riksbanken arbetat med en ny struktur för kontanthantering. Under 2007 trädde den nya strukturen i kraft fullt ut. Därmed har bankerna och bankdepåbolagen större incitament att själva handla med kontanter utan att Riksbanken är inblandad. Om en depå har underskott på sedlar kan den köpa sedlar av en annan depå som har överskott. På så sätt finns det nu en marknad för handel av kontanter. Riksbankens roll i denna kedja är enbart att tillhandahålla nya kontanter och förstöra uttjänta sedlar och mynt. Vid tre tillfällen per år ska Riksbanken också ta emot eventuella överskott av kontanter.

Vid årsskiftet fanns sju bankägda kontantdepåer i drift. Bankerna planerar att öppna fler depåer under 2008.

Det kontanthanteringsråd som Riksbanken bildade under 2006 hade två sammanträden under året. I rådet deltar, förutom Riksbanken, representanter från banker, kontantdepåbolag, värdetransportbolag, detaljhandel, fackföreningar och berörda myndigheter. Rådet leds av riksbankschef Stefan Ingves.

Några av de frågor som rådet behandlade under året var utbyggnaden av kontantdepåer, behovet av att ge företag som arbetar med kontanthantering status som skyddsobjekt, effekterna av ett skyddsstopp för värdetransporter, undersökningar om allmänhetens syn på sedlar och mynt, samhällets kostnader för kort- och kontantbetalningar samt en nulägesutredning av strukturer, hot och risker i kontanthantering. Dessa och andra frågor kring kontanthantering diskuterades också i de arbetsgrupper som är knutna till kontanthanteringsrådet.

Sedlar och mynt

Det genomsnittliga värdet på kontanter i cirkulation var 109,5 miljarder under 2007. Det är en ökning med 2,8 procent jämfört med föregående år. Värdet på kontanter i cirkulation har ökat mer under 2007 än 2006 vilket bland annat kan bero på att det nu finns bankägda depåer med kontantlager. Ökningstakten har i genomsnitt varit 2,2 procent per år under de senaste fem åren och 4,6 procent under de senaste tio åren.

Det genomsnittliga värdet på sedlar i cirkulation var 103,8 miljarder. Den sedelvalör som var vanligast var 500-kronorssedeln. Denna sedel utgjorde cirka 26 procent av antalet sedlar och 49 procent av det totala värdet av sedlar i cirkulation (i genomsnitt under året).

Det genomsnittliga värdet för mynt i cirkulation var 5,7 miljarder. Den myntvalör som var vanligast var enkronan. Detta mynt utgjorde 61 procent av antalet mynt och 22 procent av det totala värdet av mynt i cirkulation (i genomsnitt under året).

Under 2007 upphandlade Riksbanken en leverantör för tillverkning av mynt. Mint of Finland Ltd blev det företag som fick uppdraget att tillverka och leverera svenska mynt från och med 2008.

Riksbanken gav under 2007 ut ett minnesmynt med anledning av att det var 300 år sedan Carl von Linné föddes. Minnesmyntet gavs ut i guld med valören 2000 kronor och i silver med valören 200 kronor.

Riksbanken började under 2007 att se över den nuvarande sedel- och myntserien. Arbetet fortsätter och fördjupas under 2008.

Riksbankens 1000-kronorssedel som introducerades under 2006 blev internationellt uppmärksammas under 2007 och Riksbanken fick av International Association of Currency Affairs (IACA) ta emot andra pris för att på ett bra sätt ha integrerat en ny modern säkerhetsdetalj ("rörlig bild i streckat band") i en befintlig traditionell sedel.

Tabell 2. Sedlar och mynt.

	2007	2006	2005	2004	2003
Genomsnittligt värde på sedlar och mynt i cirkulation (miljarder kronor)	109,5	106,5	105,6	102,7	101,0
Genomsnittligt värde på mynt i cirkulation (miljarder kronor)	5,7	5,4	5,5	5,3	5,1
Antal sedlar i cirkulation (miljoner stycken)	390	372	366	359	357
Antal makulerade sedlar (miljoner stycken)	103	128	111	107	126
Antal förfalskade sedlar (stycken)	1 248	996	1 849	2 054	1 832

Uppföljning

Riksbankens kontanthantering var säker och effektiv under 2007. Under året hade Riksbanken färre besök på grund av att bankerna och bankdepåbolagen sinsemellan handlade med sedlar i större utsträckning. Riksbanken upphandlade en ny myntleverantör och Riksbankens kostnad för myntinköp blir med detta betydligt lägre från och med 2008. Riksbanken har under 2007 haft en fortsatt hög säkerhetsnivå på sina kontor och det har inte skett några tillgrepp mot Riksbanken under året.

De svenska sedlarna förfalskades i förhållandevis liten omfattning. Värdet på de falska sedlar som togs ur cirkulation under 2007 uppgick till 304 000 kronor, vilket är en minskning jämfört med föregående år. Den valör som har blivit mest anmäld som förfalskad är 50-kronorssedeln.

Tillgångsförvaltning

Marknadsvärdet på Riksbankens finansiella tillgångar var 194 miljarder kronor vid årets slut. Avkastningen var 7,8 miljarder kronor exklusive valutakurseffekter. Den taktiska förvaltningen av tillgångarna bidrog med 70 miljoner kronor till avkastningen, vilket är i linje med målet.

Verksamhetsbeskrivning

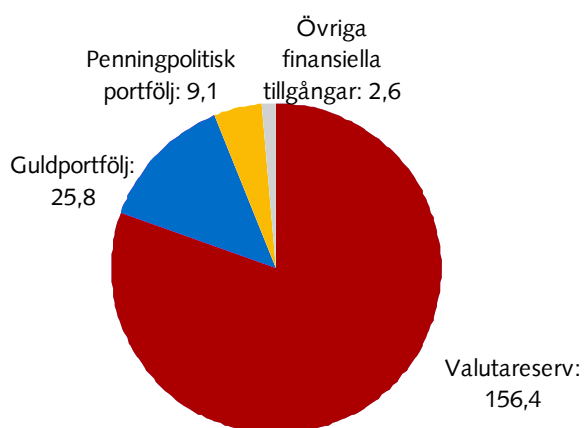
Riksbanken förvaltar finansiella tillgångar i första hand för att säkerställa att Riksbanken kan uppfylla sitt lagstadgade mål och sina uppdrag, det vill säga genomföra penningpolitiken, ha beredskap att intervensera på valutamarknaden samt kunna ge tillfälligt likviditetsstöd till banker om det skulle behövas. I andra hand förvaltas tillgångarna för att ge så hög långsiktig avkastning som möjligt i förhållande till den risk som tas. En långsiktigt god avkastning på tillgångarna garanterar också Riksbankens finansiella oberoende.

Direktionen fattar varje år beslut om den strategiska inriktningen av tillgångsförvaltningen. Ledamöterna bestämmer hur valutareserven ska fördelas på olika valutor och tillgångar samt vilken genomsnittlig löptid tillgångarna i valutareserven ska ha. I samband med detta beslutar direktionen också hur stora de taktiska avvikelserna får vara, det vill säga hur stora avvikelser från den strategiska förvaltningen som investerarna får ta i syfte att få högre avkastning. Ett jämförelseindex skapas för valutareserven mot vilket den taktiska förvaltningen utvärderas.

Riksbankens tillgångar

Riksbankens tillgångar kan delas in i posterna valutareserv, guldreserv, penningpolitiska tillgångar samt övriga finansiella tillgångar (se diagram 7).

Diagram 7: Tillgångsförvaltningens portföljer.

Källa: Riksbanken.

Valutareserven består av räntebärande värdepapper i utländsk valuta med hög likviditet och låg risk, i huvudsak statsobligationer. Banken placerar främst i euro (EUR) och amerikanska dollar (USD), men även i brittiska pund (GBP), norska kronor (NOK), australiensiska dollar (AUD) och kanadensiska dollar (CAD) (se tabell 3).

Tabell 3: Fördelning på valuta och tillgångar i valutareserven. Procent.

	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK
Valutafördelning	20	50	10	5	5	10
Tillgångsfördelning	30	50	10	5	5	0

Källa: Riksbanken.

Genom att valutareserven är placerad i utländska valutor uppstår en valutarisk som påverkar Riksbankens resultat. För att minska den risken placerar Riksbanken därför i ett antal olika valutor i värdepapper med hög likviditet och inte bara i de valutor som oftast används för interventioner på valutamarknaden, euro och dollar.

Eftersom marknaden för norska statsobligationer är relativt liten och illikvid har Riksbanken valt att inte skapa en valutaexponering mot norska kronor genom att direkt investera i den marknaden. Exponeringen åstadkoms istället genom placeringar i amerikanska obligationer, vars valutarisk omvandlas till norska kronor på valutaderivatmarknaden. I övrigt överensstämmer Riksbankens tillgångsfördelning med valutafördelningen.

Liksom de flesta andra centralbanker har Riksbanken en *guldreserv*. Den är till viss del en kvarleva från gamla tider, då värdet på utestående sedlar och mynt var kopplat till guld. Priset på guld brukar inte följa priserna på tillgångarna i valutareserven, varför ett visst innehav av guld kan minska de totala prisrörelserna på tillgångarna.

För att kunna genomföra penningpolitiken har Riksbanken också tillgångar i svenska kronor, *penningpolitiska tillgångar*. Det är tillgångar med kort löptid som används för att styra den korta räntan i Sverige. De utgörs av fordringar mot säkerheter på de svenska bankerna, den så kallade penningpolitiska repån. Hur stor repån är beror på hur mycket bankerna gemensamt behöver låna av Riksbanken.

De *övriga tillgångar* som Riksbanken har är till exempel fordringar på Internationella valutafonden (IMF) och aktier i Bank for International Settlements (BIS). De tillgångarna har Riksbanken därför att banken är medlem i de olika organisationerna och detta kan ses som en del av Sveriges åtaganden mot dessa organisationer.

Det finansiella regelverket och hanteringen av olika risker

Direktionen har beslutat om en finansiell riskpolicy som fastställer de övergripande ramarna för den risk Riksbanken är beredd att ta i tillgångsförvaltningen. Inom avdelningen för kapitalförvaltning (KAP) finns en enhet, middle office, som ansvarar för den dagliga riskhanteringen. Det finns också en riskkontrollenhet som ansvarar för en övergripande riskkontroll. Den är organisatoriskt skild och oberoende från KAP.

Riksbankens tillgångsförvaltning medför finansiella risker i form av marknadsrisk och kreditrisk. *Marknadsrisken* består av valutarisk, ränterisk och guldprisrisk. *Valutarisken* är risken att marknadsvärdet i kronor på Riksbankens tillgångar i utländsk valuta minskar då kronan rör sig mot andra valutor i valutareserven. Det är den enskilt största risken i förvaltningen och genom att sprida tillgångarna på flera valutor försöker Riksbanken hålla den så låg som möjligt. *Ränterisken* är risken att värdet på tillgångarna påverkas av

ränterörelser. *Guldprisrisk* är risken att marknadsvärdet på guldinnehavet minskar för att priset på guld faller.

Kreditrisk är risken för förlust på grund av att Riksbankens motparter eller utgivare av värdepapper som Riksbanken investerat i inte fullgör sina betalningar.

Till de finansiella riskerna kommer operativa och legala risker. Sådana risker finns i all verksamhet och kan till exempel bero på att någon begår ett misstag eller något otillåtet eller att det blir fel i de tekniska systemen.

Riksbanken följer löpande upp riskerna i förvaltningen. Det huvudsakliga riskmålet för marknadsrisk är Value-at-Risk (VaR). VaR mäter den största förlusten som kan uppkomma till följd av prisrörelser över en viss tidsperiod och med en viss sannolikhet. Riksbanken mäter VaR över en tiodagarsperiod med 99 procents sannolikhet. Riskerna i den taktiska förvaltningen mäts i *relativ* VaR (RVaR) som med samma sannolikhet anger den största förlusten *jämfört med index* under en tiodagarsperiod.

Riksbanken gör också regelbundet stresstester för att undersöka hur känslig guld- och valutareserven är för oväntade marknadshändelser. Testerna visar hur mycket värdet kan minska om ett visst tänkt eller historiskt scenario inträffar.

Verksamheten 2007

Valutareserven

För 2007 beslutade direktionen att behålla den valuta- och tillgångsfördelning som infördes under 2006 (se tabell 3). Direktionen beslutade också att de sammanlagda räntebärande placeringarna även fortsatt ska ha en ränterisk på 4,0, mätt som modifierad duration. Det innebär att värdet på valutareserven får ändras med 4 procent om räntenivån ändras med en procentenhet.

Diagram 8: Variation i valutareservens resultat i kronor.

Källa: Riksbanken.

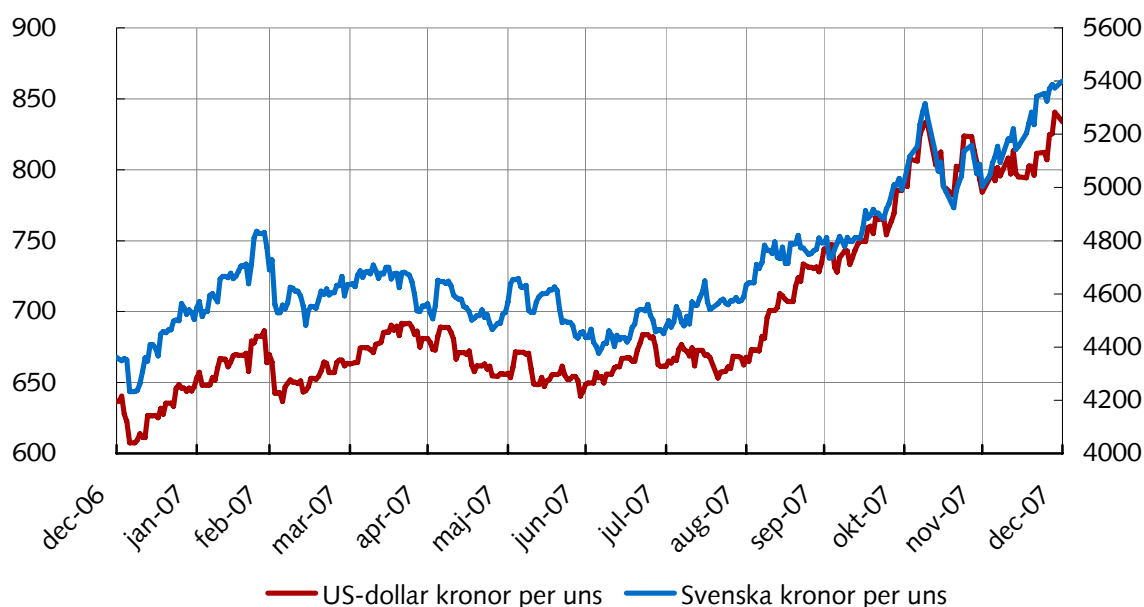
Genom att valutareservens genomsnittliga löptid är förhållandevis lång, fyra år, förväntar Riksbanken sig att få en långsiktigt högre avkastning. En konsekvens är att ränterisken blir något högre och att de årliga resultaten kan variera något mer.

Genom placeringar i obligationer utgivna av så kallade US-agencies tar Riksbanken också viss kreditrisk, även det i syfte att öka valutareservens avkastning. US-agencies utgörs exempelvis av amerikanska bostadsinstitut med koppling till amerikanska staten. Riksbanken placerade också i värdepapper utgivna av statsgaranterade utgivare och mellanstatliga institutioner. Dessa obligationer ska inte förväxlas med de subprime-relaterade instrument som kommit i fokus under den finansiella oron under det sista halvåret. Innehavet i obligationer utgivna av US-agencies var vid årets slut 7,5 procent av valutareservens tillgångar.

Guldreserv

Riksbanken bedömde under året, i likhet med tidigare år, att innehavet av guld utgjorde en för stor andel av de totala tillgångarna. Banken beslutade därför att sälja 10 ton guld inom ramen för Central Bank Gold Agreement som är ett avtal mellan centralbanker om hur mycket guld de får sälja. Intäkterna från försäljningen återinvesterades i räntebärande tillgångar i valutareserven.

Diagram 9: Guldprisets utveckling 2007.

Källa: Riksbanken.

Förvaltning på taktisk nivå

Direktionen beslutade inför 2007 om hur stora risker förvaltarna fick ta i den taktiska förvaltningen. Riskerna fick inte överstiga 600 miljoner kronor mätt i årlig relativ VaR, samtidigt som målet för avkastningen sattes till 75 miljoner kronor. Direktionen beslutade också att om förlusten blev större än 250 miljoner kronor skulle den taktiska förvaltningen avbrytas.

Uppföljning

Avkastning i den strategiska förvaltningen

Marknadsvärdet på Riksbankens finansiella tillgångar var 194 miljarder kronor vid årets slut. Medan tillgångarna i guld och valuta ökade i värde, minskade de penningpolitiska och de övriga tillgångarna.

Tabell 4: Avkastning i Riksbankens tillgångsförvaltning 2007.

	Marknadsvärde (msek)	Avkastning (msek)	Avkastning exkl. valutaeffekt (msek)	Avkastning exkl. valutaeffekt (%)
Valutareserv	156 392	10 854	7 535	5,10
Guldreserv	25 827	5 061	2	0,01
Penningpolitiska tillgångar	9 129	140	140	3,59
Övriga tillgångar	2 621	339	89	3,38
Totalt	193 969	16 394	7 766	4,26

Källa: Riksbanken.

Valutareserven

Värdet på valutareserven var 156,4 miljarder kronor vid årets slut. Den totala avkastningen var 10,9 miljarder kronor. Kronan försvagades mot valutorna i reserven, vilket bidrog med 3,3 miljarder kronor. Avkastningen exklusive valutakurseffekter blev 7,5 miljarder kronor eller 5,1 procent. Turbulensen på de finansiella marknaderna under året, med fallande räntor som en konsekvens, innebar dock att avkastningen blev något bättre än förväntat.

Guldreserven

Trots att Riksbanken under året sålde guld, ökade värdet på guldinnehavet till följd av att priset på guld steg med 30,9 procent. Totalt ökade guldreservens värde med 3,6 miljarder kronor till 25,8 miljarder kronor. Riksbanken sålde under året 10 ton guld till ett värde av 1,5 miljarder kronor inom ramen för Central Bank Gold Agreement.

Penningpolitiska tillgångar

Vid årsskiftet var storleken på den penningpolitiska portföljen 9,1 miljarder kronor. Avkastningen uppgick till 140 miljoner kronor. Storleken på de penningpolitiska tillgångarna minskade totalt sett under året som en följd av utdelningen till staten på 4,4 miljarder kronor i april.

Övriga tillgångar

Riksbankens fordringar på IMF minskade under året, vilket förklarar varför posten övriga tillgångar minskade i värde. Det samlade värdet på de övriga tillgångarna var vid årsskiftet cirka 2,6 miljarder kronor och avkastningen exklusive valutaeffekter uppgick till 89 miljoner kronor.

Avkastning i den taktiska förvaltningen

Under 2007 bidrog den taktiska förvaltningen med en avkastning på 69 miljoner kronor över jämförelseindex, vilket i stort är i linje med målet på 75 miljoner kronor (se diagram 10).

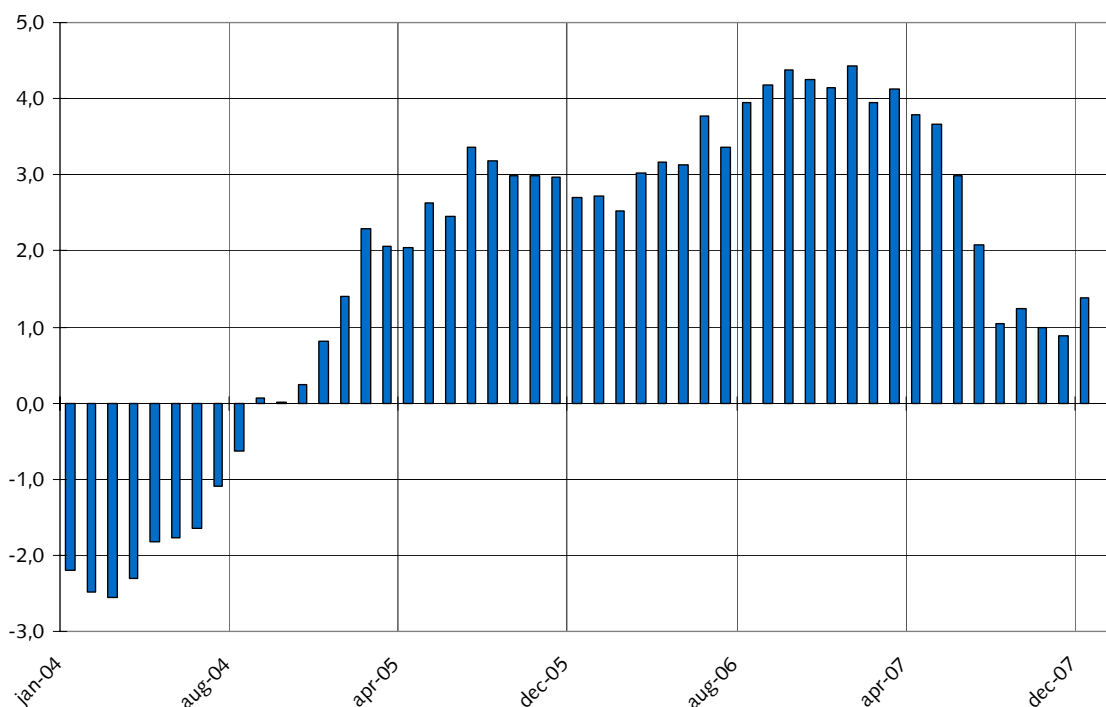
Diagram 10: Valutareservens avkastning över index 2007.

Källa: Riksbanken.

Under 2007 var det stundtals turbulent på de finansiella marknaderna. Denna turbulens bidrog till att intäkterna från Riksbankens utlåning av värdepapper ökade. Samtidigt blev ränteskillnaderna större mellan statsobligationer och andra typer av obligationer som Riksbanken investerat i, vilket bidrog negativt till den taktiska avkastningen.

Diagram 11: Valutareservens informationskvot 2004—2007.

Källa: Riksbanken.

Den så kallade informationskvoten mäter relationen mellan avkastningen på en portfölj i förhållande till index och dess aktiva risk. Kvoter över noll visar att det varit

lönsamt att avvika från index. Under 2007 föll informationskvoten från höga nivåer men var fortsatt över noll under året (se diagram 11).

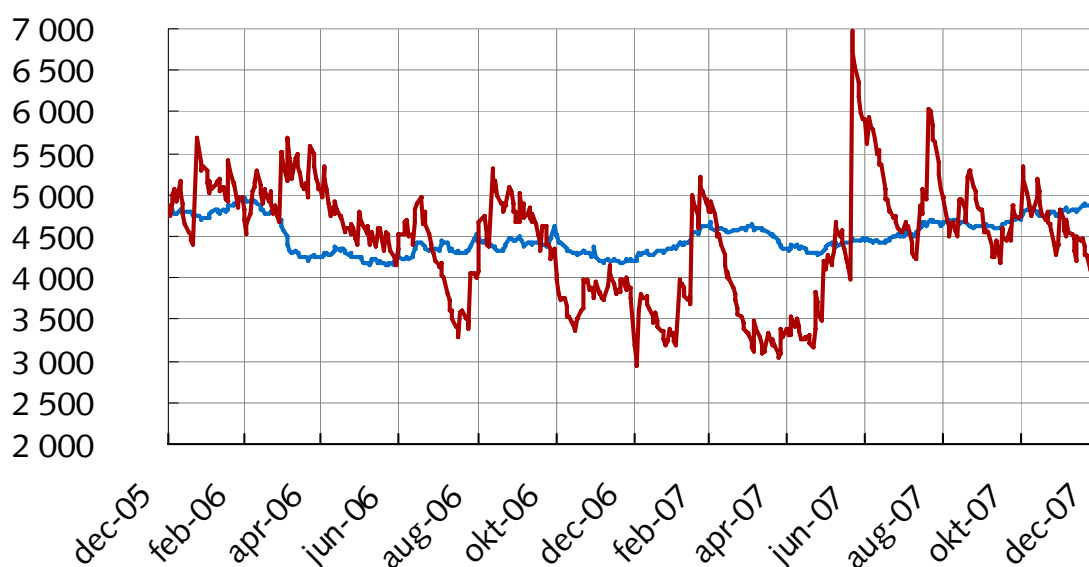
Risker i den långsiktiga förvaltningen

Växelkurserna var relativt stabila under 2007. Räntemarknaderna var under årets andra hälft stundtals volatila, vilket bidrog till högre VaR (se diagram 12). Riksbanken har under 2007 inte ändrat valutareservens sammansättning.

Guldpriset varierade dock kraftigt, vilket ökade guldportföljens VaR.

Relativ VaR för den taktiska förvaltningen var i genomsnitt 82 miljoner kronor under året.

Diagram 12: Value-at-Risk för guld- och valutareserven (exklusive fordringar i SDR och penningpolitisk repa).

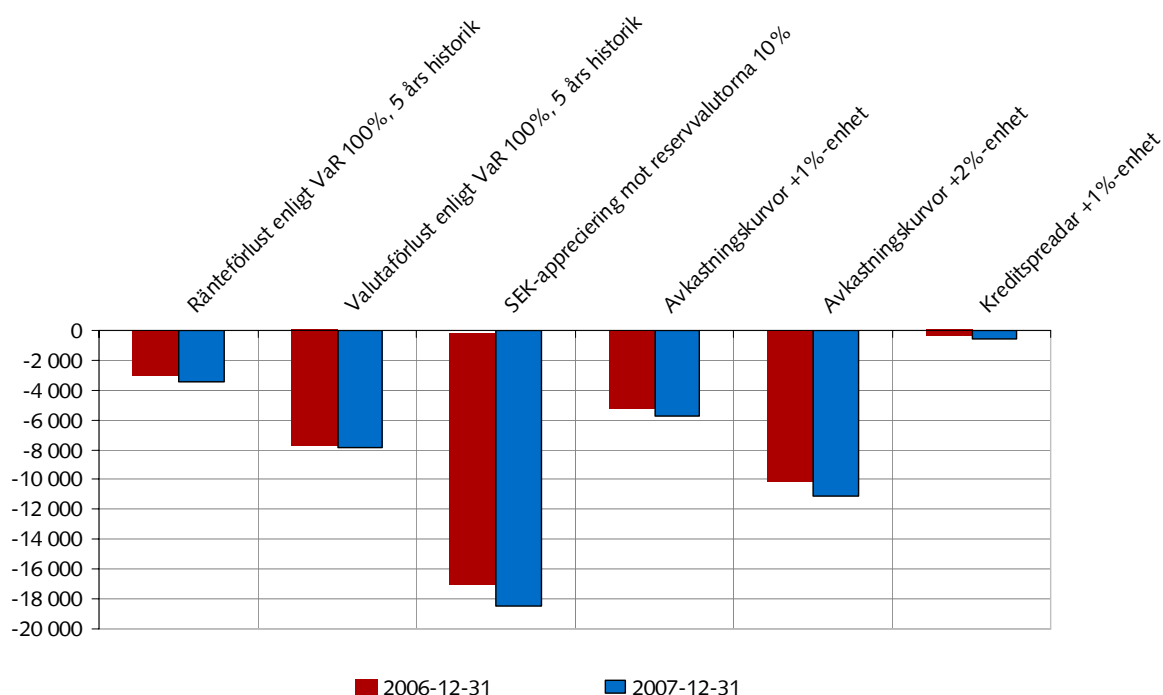
Anm. Diagrammet visar två olika VaR-serier. Den ena serien (blå) visar oviktad VaR där historiska prISRörelser ges samma vikt. I den viktade serien (röd) ges prISRörelser nära i tiden en större vikt än rörelser längre tillbaka i tiden, vilket innebär att förändringar på de finansiella marknaderna får ett snabbare och tydligare genomslag i VaR-beräkningarna.

Källa: Riksbanken.

Stresstester

Riksbanken testar även hur mycket värdet på guld- och valutareserven minskar om valutakurserna ändras kraftigt (10 procent förstärkning av den svenska kronan) eller om räntorna stiger påtagligt (2 procentenheter högre ränta på alla löptider på alla räntemarknader). De stresstester som genomfördes vid årsskiftet visade att dessa värdeminskningar blev större än de som VaR-modellen visade (se diagram 13).

Diagram 13: Stresstester i guld- och valutareserven. Miljoner kronor.

Källa: Riksbanken.

Kostnader för förvaltningen

Utöver transaktionskostnader, som belastar kapitalets avkastning, var kostnaderna för kapitalförvaltningen 88 miljoner kronor 2007. Det motsvarar knappt 0,05 procent av förvaltad kapital. I årsredovisningen 2006 uppgav Riksbanken att kostnaderna för kapitalförvaltningen var cirka 50 miljoner kronor eller 0,03 procent av förvaltad kapital. Skillnaden förklaras av att sättet att fördela kostnader har ändrats (se avsnittet om balansräkning och resultaträkning) så att kapitalförvaltningen får bära en större del av de gemensamma kostnaderna än tidigare. Med nuvarande fördelningssätt skulle kostnaderna under 2006 ha varit 95 miljoner kronor eller drygt 0,05 procent av förvaltad kapital.

Enligt konsultbolaget McKinsey & Company har Riksbanken låga kostnader jämfört med andra liknande förvaltare. Detta enligt deras studie över kostnader hos ett antal kapitalförvaltare som de genomför årligen och där Riksbanken ingått sedan 2005.

Statistik

Under 2007 ingick Riksbanken ett avtal med Statistiska centralbyrån (SCB) att de utöver finansmarknadsstatistiken även ska producera betalningsbalansstatistiken. Riksbanken ansvarar emellertid enligt riksbankslagen för att säkra kvaliteten och utveckla innehållet i statistiken.

Verksamhetsbeskrivning

Enligt riksbankslagen ska Riksbanken löpande offentliggöra statistiska uppgifter om valuta- och kreditförhållanden. Riksbanken har därför producerat och publicerat statistik som rör betalningsbalans, finansmarknad samt räntor och valutor. Statistiken över betalningsbalansen omfattar information om bland annat bytesbalans och kapitalflöden. Finansmarknadsstatistiken innehåller uppgifter om såväl hushållens och företagens skuldsättning som penningmängden.

Från och med 2007 har Riksbanken ingått avtal med SCB att de ska producera och publicera både finansmarknadsstatistiken och betalningsbalansstatistiken. Riksbanken ansvarar dock fortfarande för att säkra kvaliteten och utveckla innehållet i statistiken.

Målet är att Riksbankens statistik ska ha god kvalitet. En indikator på kvaliteten i betalningsbalansstatistiken är den så kallade restposten. Den kan visa mätfel och andra ofullkomligheter i statistiken. I enlighet med en internationell tumregel har Riksbanken därför satt som mål att restposten ska vara mindre än 5 procent av omslutningen i bytesbalansen (export plus import) under en tolv månadersperiod.

Verksamheten 2007

Under 2006 gjordes en extern utredning på Riksbankens uppdrag om vem som ska producera och publicera statistiken över betalningsbalansen. Utredningen rekommenderade att produktionen skulle föras över till SCB. Efter en upphandling fick SCB uppdraget att producera och publicera betalningsbalansstatistik från och med den 1 september 2007. Sedan 2003 är finansmarknadsstatistiken utkontrakterad till SCB.

Riksbanken har fortfarande ansvaret för både den svenska betalningsbalansstatistiken och finansmarknadsstatistiken. I statistikarbetet på Riksbanken ingår att återkommande upphandla produktionen och avgöra ambitionsnivån för statistiken på dessa områden. Riksbanken är också ansvarig för att den svenska statistiken efterlever de internationella kraven som finns för finansmarknads- och betalningsbalansstatistiken.

Ett betydande arbete har under 2007 lagts ned i samband med övergången till det nya datastödet för produktion av betalningsbalansstatistik som togs i bruk under slutet av 2006. Arbetet har främst handlat om att skapa rapporter, bland annat för den internationella rapporteringen, och gå igenom historiska serier. Det nya systemet har gjort företagens rapportering av uppgifter enklare.

Riksbanken samlar in daglig omsättningsstatistik från primära penningpolitiska motparter och motparter i valutatransaktioner. Under året samarbetade Riksbanken med Riksgälden och ändrade definitionerna för statistiken.

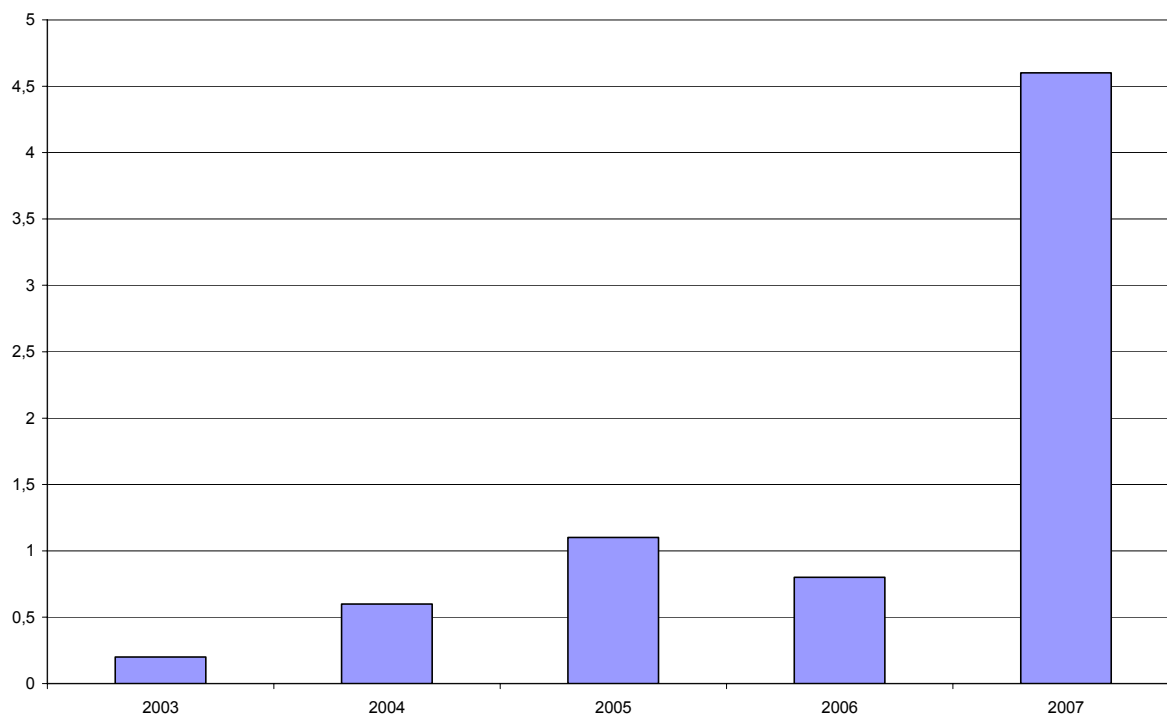
Från och med den 14 juni publicerar Riksbanken Konjunkturinstitutets effektiva växelkursindex, KIX (Kronindex). Indexet finns tillgängligt på Riksbankens webbplats och beräknas dagligen. KIX är ett geometriskt kedjeindex där vikterna bygger på utrikeshandeln i bearbetade varor och råvaror för 32 länder.

Uppföljning

Restposten i den svenska betalningsbalansen ökade under året och var 4,6 procent av bytesbalansens totala omslutning under 2007 (se diagram 14). Precis som de senaste fem åren var restposten som andel av omslutningen fortfarande under målnivån på högst 5 procent. Riksbanken har tidigare konstaterat att restposten huvudsakligen återspeglar finansiella flöden mot utlandet som inte fångats i betalningsbalansstatistiken. Det kan möjligen också bidra till att restposten ökat under de senaste åren. Förändrade förhållanden som exempelvis att likviditeten är hög i företagssektorn och att den finansiella integrationen ökar kan bidra till svårigheter att mäta de finansiella flödena mot utlandet.

Publiceringen av betalningsbalansen och finansmarknadsstatistiken följer en i förväg uppgjord tidsplan. Under året gjordes ett trettiotal publiceringar, samtliga skedde enligt tidsplanen. Under arbetet med det nya datastödet har det emellertid uppstått tillfälliga störningar som inneburit att statistiken över betalningsbalansen inte kunnat innehålla samtliga tidsserier då den publicerats. Den internationella rapporteringen har därmed försenats.

Diagram 14: Restposten i procent av bytesbalansens omslutning 2003—2007.

Anm. 2007 års uppgift avser uppgifter till och med september.
Källa: Riksbanken.

Internationellt samarbete

I sitt internationella arbete fokuserade Riksbanken under 2007 bland annat på formerna för finansiell krishantering inom EU. Banken fick bra genomslag för flera av sina förslag. Riksbankens beslut att publicera en egen ränteprognos fick också stor uppmärksamhet bland utländska centralbanker. Riksbankens legitimitet och auktoritet var god i internationella sammanhang, vilket återspeglades i goda möjligheter till inflytande i enskilda frågor. Det internationella samarbetet gav också banken värdefull kunskap för den egna analysen.

Verksamhetsbeskrivning

Sverige är en liten öppen ekonomi och påverkas därför i stor utsträckning av den ekonomiska utvecklingen i omvärlden. Den finansiella stabiliteten i Sverige påverkas av stabiliteten i omvärlden, eftersom finansiella företag i ökad utsträckning bedriver verksamhet i flera länder. Det är därför viktigt att ha god kunskap om vad som sker i andra länder för att kunna bedöma konsekvenserna för den svenska prisutvecklingen och för stabiliteten på de finansiella marknaderna. Det är också viktigt att söka påverka utformningen av internationella regelverk som ska främja den finansiella stabiliteten. Dessa kommer ju att beröra även Sverige, till exempel när det gäller övervakning och samarbete i händelse av finansiella kriser. Det internationella samarbetet är därför viktigt i Riksbankens verksamhet.

Som landets centralbank deltar Riksbanken i flera internationella organisationer. Riksbanken är representerad i cirka 130 internationella grupper inom bankens samtliga verksamhetsområden. En viktig arena är Europeiska centralbankssystemet (ECBS), där Riksbanken är delaktig på många plan även om Sverige inte deltar i eurosamarbetet. Riksbanken medverkar aktivt även i andra delar av EU-samarbetet, liksom i Internationella valutafonden (IMF), Bank for International Settlements (BIS), Tiogruppen (G10) samt Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Riksbanken har också direkta kontakter med tjänstemän vid andra centralbanker och organisationer och deltar i internationella seminarier och konferenser.

Riksbankens internationella aktiviteter omfattar även tekniskt bistånd till andra centralbanker på områden där Riksbanken har hög kompetens. Denna verksamhet finns främst i vissa utvecklingsländer och finansieras av Sida.

Mål för det internationella arbetet

Resultatet av enskilda insatser inom det internationella samarbetet visar sig ofta gradvis och beslutsprocesserna är långa. Det är därför svårt att sätta upp mätbara mål. Riksbankens strategiska mål är att bidra till prisstabilitet och finansiell stabilitet i världsekonomin och till en effektiv regelbildning. Direktionsledamöterna har omfattande internationella kontakter och deltar på högsta nivå i de olika samarbetsorganen. Riksbankens utvärdering av hur väl målen nås baseras därför på hur ledamöterna bedömer kvaliteten i analysen och bankens inflytande och legitimitet i det internationella arbetet.

Verksamheten 2007

Arbetet i IMF

Sedan 2005 har IMF arbetat med att reformera sin verksamhet för att förstärka sin legitimitet i alla medlemsländer. Ett led i detta är att göra övervakningen av ekonomier och finansiella marknader mer effektiv, och fonden har bland annat infört särskilda multilaterala konsultationer. Under 2007 granskades de globala ekonomiska obalanserna. IMF har emellertid också utvecklat den bilaterala övervakningen genom att sätta mer fokus på hur ekonomisk politik på nationell nivå påverkar den regionala och globala ekonomiska utvecklingen. Bland annat ska effekterna av utvecklingen av enskilda växelkurser belysas närmare. Sverige stöder aktivt att fonden ska ha en tydlig övervakningsroll och har bland annat särskilt förordat regionala övervakningar. I syfte att föregå med gott exempel har Sverige aktivt verkat för att få till stånd den analys som IMF gjort av den finansiella sektorn i Norden och de baltiska länderna.

Under året diskuterade medlemsländerna i fonden också sina kapitalinsatser och röstandelar. Sverige anser att kapitalinsatserna bör bestämmas utifrån en formel som är transparent och hållbar över tiden. Sverige vill att öppenhet får en stor vikt i formeln, eftersom ett viktigt syfte med IMF:s verksamhet är att främja balanserade relationer mellan länderna. Sverige har också framfört att de nya beräkningsmetoderna bör ge ett antal tillväxtländer större inflytande i valutafonden, medan det relativt sett minskade inflytandet för industriländerna bör fördelas rimligt mellan stora och små länder. Sverige värnar också om att låginkomstländerna är väl representerade i IMF.

Riksbanken engagerade sig också i arbetet med att finna bättre former för att finansiera valutafondens verksamhet när utlåningen minskat och ränteintäkterna därmed blivit lägre. Att sälja guld och förvalta kapitalet mer aktivt kan ge nya intäkter. Samtidigt bör fondens kostnader ses över och begränsas.

På senare år har centralbankerna och finansministerierna inom EU tagit flera initiativ för att samordna medlemsländernas agerande i IMF. Sverige ingår fortsatt i en valkrets av nordiska och baltiska länder i IMF, men har välkomnat en starkare EU-samordning som ett sätt att öka genomslaget för gemensamma ståndpunkter som kan stärka IMF:s effektivitet och legitimitet.

Arbetet i EU

Inom EU prioriterade Riksbanken arbetet med att förstärka stabiliteten inom den finansiella sektorn. När allt fler banker har verksamhet i flera länder måste myndigheterna i EU-länderna kunna samarbeta om kriser skulle uppstå. Krisövningar har visat på vissa brister i samarbetet. Myndigheterna måste slå fast principer för när de ska ingripa, utan att enskilda banker tar för givet att de alltid kommer att få offentligt stöd i en krissituation.

Riksbanken bidrog aktivt till det utredningsarbete på detta område som bedrevs inom Ekonomiska och finansiella kommittén och som senare ledde till att Ekofin-rådet beslutade i den riktning som Riksbanken eftersträvat. De överenskommelser om samarbete mellan berörda myndigheter som finns idag ska utvidgas med bland annat

gemensamma övergripande principer för samarbetet. Ytterligare initiativ för att förbättra samarbetet och stärka det gemensamma regelverket för krishantering kan väntas. Dessutom kan andra åtgärder behövas för att underlätta integrationen, till exempel när det gäller system för insättningsgarantier samt clearing och avveckling av värdepapperstransaktioner. Detta är också förslag som Riksbanken stödjer.

Riksbankens beslut att offentliggöra prognoser för styrräntan och andra förändringar i kommunikationen kring den svenska penningpolitiken väckte stort intresse i bland annat ECB:s allmänna råd. Det ledde också till att de bilaterala kontakterna förstärktes med flera av centralbankerna i de nya medlemsländerna i Central- och Östeuropa.

Arbetet i BIS

Under året arbetade Tiogruppen inom BIS med att få till stånd en enhetlig tillämpning av de nya kapitaltäckningsreglerna Basel II för att stärka stabiliteten i banksystemet. Den finansiella oron under hösten ledde till att Tiogruppen särskilt diskuterade formerna för övervakningen av hur de finansiella instituten kontinuerligt får likviditet. Riksbankschefen fick ansvaret att leda en kommitté som för styrelsens räkning ska bereda frågor som rör BIS finansiella verksamhet. Det handlar bland annat om mål och inriktning för verksamheten och om hur riskkontrollen ska fungera inom BIS.

Tekniskt bistånd

I bilaterala kontakter med Albanien centralbank inledde Riksbanken under året ett mera systematiskt samarbete om tekniskt bistånd. Samtidigt fortsatte programmet för tekniskt bistånd till centralbankerna i Vietnam, Uganda och Sri Lanka. Ett nytt avtal om finansiering av tekniskt bistånd slöts med Sida för perioden 2007-2011.

Uppföljning

Riksbankens prioritering av formerna för finansiell krishantering inom EU gjorde det möjligt för Riksbanken att agera aktivt och få genomslag för flera av bankens förslag. Exempelvis fick Riksbanken gehör för förslaget att utveckla gemensamma bedömningsgrunder för vad som menas med systemviktighet. Banken bidrog också aktivt till att få till stånd en översyn av de nationella systemen för insättningsgaranti i syfte att göra dem mer harmoniserade. Riksbankens ränteprognoser gjorde också att banken fick god uppmärksamhet för sin verksamhet.

Allt detta stärkte legitimiteten och auktoriteten hos Riksbankens företrädare i det internationella arbetet. Företrädare för Riksbanken fick ordförandeposter eller andra ledande uppgifter i centrala grupper och andra samarbetsformer, exempelvis i arbetet med att förbättra hantering av gränsöverskridande finansiella kriser. Riksbankens deltagande i internationellt samarbete kring dessa frågor förbättrade även bankens arbete på detta område i Sverige, helt i enlighet med syftena för Riksbankens internationella arbete.

Direktionsledamöterna bedömde att banken överlag nått god legitimitet och ett gott inflytande i de prioriterade frågorna under 2007. Därmed ansåg direktionen att banken också uppfyllde det strategiska målet att bidra till prisstabilitet och finansiell stabilitet på internationell nivå.

Organisation

*Under 2007 arbetade Riksbanken vidare mot sin vision att vara **bland de bästa** när det gäller kvalitet och effektivitet. Riksbanken fortsatte att följa upp arbetet för att mäta hur väl banken nått målen. Som ett led i strävan att göra det Riksbanken är mest lämpad för lämnade banken över produktion och publicering av statistik till Statistiska centralbyrån. För att öka effektiviteten omorganiserades också arbetet. Avdelningen för marknadsoperationer blev under året en avdelning med ansvar för kapitalförvaltning och betalningssystemet, RIX. Avdelningen bytte därmed namn till avdelningen för kapitalförvaltning. Ett kontorservicecenter inrättades och IT-avdelningen förändrade sina processer och sin organisation.*

Riksbankslagen, arbetsordningen och instruktionen lägger fast Riksbankens mål, uppdrag och organisation. Riksbankens vision anger övergripande mål och inriktning för verksamheten de närmaste tio åren. Den berör Riksbankens verksamhet inom en rad områden. Riksbankens vision är att vara bland de bästa när det gäller kvalitet och effektivitet för att bibehålla ett högt förtroende.

Riksbankens vision

Riksbankens vision berör organisation, kommunikation, kompetens och arbetsklimat. Den kan sammanfattas med att Riksbanken ska vara en organisation beredd till förändring som utför det den är mest lämpad för och utvärderar verksamheten. Riksbanken ska vara öppen och kommunicera på ett sådant sätt att en bred krets av utomstående kan tillgodogöra sig kunskap om bankens uppgifter och resultat. Banken ska ha professionella medarbetare både med hög spetskompetens och med bred kompetens och stor förståelse för helhet och samband.

Enligt visionen ska banken också ha ett gott arbetsklimat som motiverar och engagerar. Riksbanken ska vara en arbetsplats att vara stolt över, där varje medarbetare har och tar ett eget ansvar och tydligt ser sitt bidrag till bankens övergripande mål. Det ska gå att kombinera arbete och privatliv på ett bra sätt.

Styrning av verksamhet och resurser

Planeringen och uppföljningen av verksamheten utgår från Riksbankens vision, Riksbankens strategiska plan samt direktionens särskilda planeringsförutsättningar. Den strategiska planen är indelad i sju målområden: penningpolitik, finansiell stabilitet, betalningar, tillgångsförvaltning, statistik, internationellt arbete och inre liv (personal, IT samt administrativt stöd och service). Planen anger målen för verksamhetens olika delar inom respektive målområde och visar hur de ska utvärderas.

Riksbanken är en decentraliserad organisation där avdelningscheferna ansvarar gentemot direktionen för styrning och kontroll av den egna verksamheten, dess effektivitet och riskhantering.

Internrevisionsavdelningen utför på uppdrag av direktionen en oberoende utvärdering av den operativa verksamhetens interna styrning och kontroll, riskhantering och ledningsprocesser. Internrevisionen återrappporterar resultatet av sitt arbete till direktionen.

Verksamheten 2007

För att uppnå målen i visionen och den strategiska planen, såsom rätt stöd och service internt, effektiv statistikproduktion och effektiv tillgångsförvaltning, genomfördes ett par organisatoriska förändringar under året.

Avdelningen för marknadsoperationer fick under året en ny organisation som samlar alla enheter som arbetar med kapitalförvaltning: investeringsenheten, middle office och enheten för affärsstöd och betalningsservice (back office). Från och med 2008 bytte avdelningen också namn till avdelningen för kapitalförvaltning.

När avdelningen för kapitalförvaltning organiserades om flyttades vissa enheter till andra avdelningar. Avdelningen för penningpolitik kommer i fortsättningen också att genomföra de penning- och valutapolitiska operationerna i enlighet med de penningpolitiska besluten. Avdelningen har numera också huvudansvaret för all analys av räntor och valutakurser. Ansvar för analysen av aktie- och kreditmarknader har flyttats till avdelningen för finansiell stabilitet, liksom ansvaret för marknadsstrukturen, som är en naturlig del av analysen av den finansiella infrastrukturen. Enheten för affärsstöd och betalningsservice flyttades från administrativa avdelningen till avdelningen för kapitalförvaltning och enheten ansvarar också för betalningssystemet RIX.

Enheten för kontantförsörjning flyttades från avdelningen för kapitalförvaltning till administrativa avdelningen för att på så sätt få nära till bland annat säkerhetsfunktionen, transport och bevakning samt fastighetsenheten.

Under året inrättades också ett nytt kontorsservicecenter inom administrativa avdelningen. Det samlar förråd, post, inköp och akuttryckeri samt telefonväxel och inköp. Syftet är att effektivisera servicen inom banken inom dessa områden.

Ny teknik och krav från kärnverksamheterna ställer nya krav på IT-stödet i banken. IT-avdelningen drev därför under året ett utvecklingsarbete för att öka sin kostnadseffektivitet och finna rätt servicenivå för IT-stödet. Det innebar både förändringar av processer och till viss del en ny organisation. Arbetet fortsätter med syftet att skapa en optimal serviceorganisation för Riksbanken.

Statistiska centralbyrån (SCB) tog över statistikproduktionen. SCB har bättre förutsättningar att utföra uppgifterna och det skadar inte bankens förtroende att inte längre producera statistiken. Riksbanken ansvarar fortfarande för statistikens innehåll och kvalitet.

Uppföljning

Under året arbetade Riksbanken aktivt för att följa visionen och den strategiska planen. En del av visionen är att Riksbanken ska utföra det banken är mest lämpad för och lägga ut sådant som andra kan göra bättre. Exempel på sådant som Riksbanken numera låter andra utföra är lokalvården, som lagts ut på ett externt städbolag, och statistikproduktionen, som lagts ut på SCB.

Förändringarna av organisationen har skett i syfte att effektivisera arbetet och skapa bättre förutsättningar att uppnå målen om rätt stöd och service internt, effektiv statistikproduktion och effektiv tillgångsförvaltning. Genom att avdelningen för penningpolitik även fick ansvaret för att implementera penningpolitiken skapades förutsättningar för ökad förståelse för marknadernas funktionssätt och hur det påverkar räntebildningen.

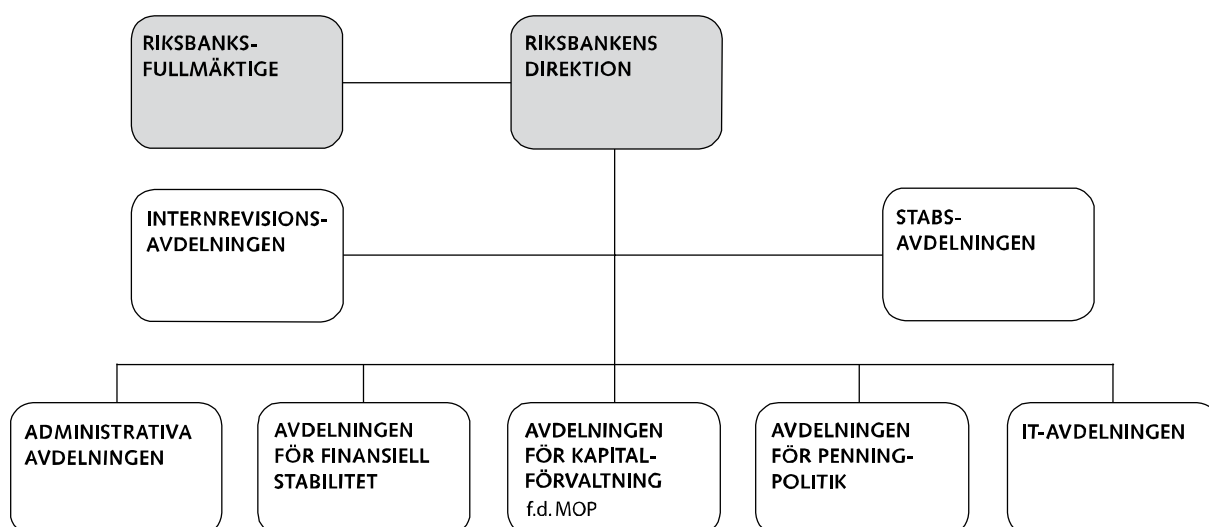
Riksbanken mäter också hur väl banken nått målen genom externa undersökningar. Ett exempel på detta är SOM-institutets årliga undersökning i Sverige där de kartlägger den svenska allmänhetens vanor och attityder kring samhälle, politik och medier. Institutet drivs gemensamt av tre institutioner vid Göteborgs universitet: Förvaltningshögskolan, institutionen för journalistik och masskommunikation samt statsvetenskapliga institutionen. I 2007 års mätning svarade 48 procent att de har mycket stort eller ganska stort förtroende för Riksbanken. Banken låg därmed på femte plats bland svenska samhällsinstitutioner efter sjukvården, polisen, universitet/högskolor samt radio och tv. Eftersom det var första gången Riksbanken deltog i undersökningen fullt ut kan ingen fullständig jämförelse göras bakåt i tiden. Riksbanken deltog endast på försök under 2006 och frågorna ställdes inte riktigt på samma sätt då. I den undersökningen hamnade banken på andra plats och 52 procent hade mycket stort eller ganska stort förtroende för Riksbanken.

Flera mål i den strategiska planen anger också att viktiga målgrupper ska ha högt förtroende för Riksbanken. Bland dessa finns riksdagens ledamöter, de finansiella marknaderna samt andra myndigheter. Under året genomfördes en kvalitativ undersökning av en extern konsult bland viktigare målgrupper i syfte att få fram deras bild av och relation till Riksbanken. Resultatet visade att målgrupperna har högt förtroende för Riksbanken, men att vissa grupper till exempel behöver mer kunskaper.

Riksbankens organisation

Riksbanken var organiserad i sju avdelningar under 2007. Tre av avdelningarna hade direkt inriktning mot bankens huvuduppgifter: avdelningen för penningpolitik, avdelningen för finansiell stabilitet och avdelningen för kapitalförvaltning (före 2008 avdelningen för marknadsoperationer).

Figur 2: Riksbankens organisation från den 1 januari 2008.

En ledningsgrupp bestående av cheferna för samtliga avdelningar utom internrevisionsavdelningen har till uppgift att samordna och följa upp verksamheten. Chefen för stabsavdelningen är ordförande i ledningsgruppen.

Riksbankens avdelningar

Administrativa avdelningen

Administrativa avdelningen ansvarar för Riksbankens kontantförsörjning, personalutveckling och kompetensförsörjning, kontors- och fastighetservice, transporter, säkerhet, underlag för budget, redovisning samt löne- och ekonomisystem.

Avdelningschef: Agneta Rönström

Antal årsarbetskrafter: 96

Avdelningen för finansiell stabilitet

Avdelningen för finansiell stabilitet ansvarar för analysen av det finansiella systemets stabilitet och effektivitet. Den ger underlag för de beslut som fattas för att klara uppdraget att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Avdelningen analyserar löpande risker och hot mot stabiliteten i det svenska finansiella systemet. Av särskild betydelse i analysen är storbankerna. Avdelningen ansvarar även för kontroll av de risker som uppstår i Riksbankens finansiella verksamhet. Vidare ansvarar avdelningen för analysen av aktie- och kreditmarknaderna och marknadsstrukturen.

Avdelningschef: Mattias Persson

Antal årsarbetskrafter: 38

Avdelningen för kapitalförvaltning (före 2008 avdelningen för marknadsoperationer)

Avdelningen för kapitalförvaltning arbetar med att förvalta Riksbankens tillgångar i guld och utländsk valuta, administrera och avveckla transaktioner i Riksbankens guld- och valutareservförvaltning och att löpande utvärdera och mäta resultat och risker inom guld- och valutareservförvaltningen. Dessutom ansvarar avdelningen för Riksbankens betalningssystem (RIX) för stora betalningar mellan bankerna.

Avdelningschef: Sophie Degenne

Antal årsarbetskrafter: 39

Avdelningen för penningpolitik

Avdelningen för penningpolitik ansvarar för den penningpolitiska analysen, som ger underlag för de beslut som fattas för att uppfylla målet om ett fast penningvärde. Avdelningen genomför de penning- och valutapolitiska operationerna i enlighet med de penningpolitiska besluten. Dessutom har avdelningen numera också huvudansvaret för all analys av räntor och valutakurser. Avdelningen följer och analyserar konjunktur- och prisutvecklingen samt ansvarar för finansmarknads- och betalningsbalansstatistik. Inom avdelningen finns även Riksbankens forskningsenhet.

Avdelningschef: Anders Vredin

Antal årsarbetskrafter: 70

Internrevisionsavdelningen

Internrevisionsavdelningen granskar och bedömer om riskhantering samt styrnings- och ledningsprocesser är ändamålsenliga med hänsyn till målen för Riksbankens verksamhet.

Tillförordnad avdelningschef: Eva Fredriksson

Antal årsarbetskrafter: 3

IT-avdelningen

IT-avdelningens uppdrag är att tillhandahålla ett kostnadseffektivt och användarorienterat IT-stöd till bankens olika verksamhetsdelar. Avdelningen ansvarar för IT-arkitektur, IT-infrastruktur, drift, underhåll, inköp, ändring och anpassning av applikationer och system samt för övergripande IT-säkerhet och persondatormiljö.

Avdelningschef: Hans Ohlson

Antal årsarbetskrafter: 65

Stabsavdelningen

Stabsavdelningen ansvarar för att samordna den löpande verksamheten och stöder direktionens styrning och strategiska utveckling av bankens verksamhet. Avdelningen är också kansli åt fullmäktige, direktionen och ledningsgruppen. Vidare samordnar avdelningen Riksbankens informationsverksamhet och det internationella arbetet samt handlägger juridiska frågor.

Avdelningschef: Kai Barvell

Antal årsarbetskrafter: 47

Antal årsarbetskrafter avser antalet vid årets slut.

Medarbetare

Arbetsmiljö

Riksbanken strävar efter att vara en attraktiv arbetsplats som tar tillvara medarbetarnas motivation, effektivitet och arbetsglädje. Samtliga medarbetare ska känna sig delaktiga i arbetet och förstå vilken betydelse den egna arbetsinsatsen har för organisationen.

Under året har Riksbanken tagit fram nya riktlinjer för att utveckla och tydliggöra det systematiska arbetet med arbetsmiljön. Ansvar har lagts över från direktionen till Riksbankens chefer. I och med detta har samtliga chefer fått utbildning om arbetsmiljöfrågor.

Riksbanken har också vidareutvecklat formerna för utvecklingssamtal under 2007. Det ska vara ett strukturerat och väl förberett samtal där chef och medarbetare tillsammans ger och får återkoppling, sätter mål och fångar upp utvecklingsbehov. Vid samtalet tittar man såväl tillbaka som framåt och utgår från nyckelorden resultat, initiativ, kompetens och samarbete. Samma kriterier ligger till grund för lönesättning.

Riksbanken har en omfattande friskvårdsverksamhet och erbjuder sina medarbetare en välutrustad träningslokal. Utöver detta erbjuds samtliga anställda friskvårdsbidrag för motionsaktiviteter utanför Riksbanken.

Medarbetarundersökning

Under hösten 2007 genomförde Riksbanken en medarbetarundersökning. Resultatet ska användas som underlag i arbetet med att utveckla Riksbanken som arbetsplats. Undersökningen genomfördes som webbenkät och svarsfrekvensen var 92 procent.

Jämfört med den undersökning som gjordes 2006 har Riksbankens medarbetarindex ökat från 55 till 66 på en 100-gradig skala. Det kan jämföras med det genomsnitt på 59 som registrerats för 35 000 arbetsplatser inom näringsliv och offentlig sektor som gjort motsvarande undersökning. Medarbetarindex är ett genomsnitt av den andel som är nöjda med arbetsorganisation, ledarskap, organisationsklimat, personlig arbetssituation, stress, kundorientering och handlingskraft.

Riksbankens index har ökat inom samtliga områden, men främst inom områdena arbetsorganisation och organisationsklimat. Medarbetarna upplever att de arbetar mot tydligare mål och att samarbetet är mer effektivt än tidigare. Uppföljningen av mål har förbättrats, men kan utvecklas ytterligare. Undersökningen visade också att 78 procent av Riksbankens medarbetare har stort förtroende för sin närmaste chef. Förtroendet för riksbankschefen och direktionen är också fortsatt stort.

Förbättringen av Riksbankens medarbetarindex är en av de största som undersökningsföretaget har noterat i en organisation under ett år. Den kan till stor del förklaras med att Riksbanken bedrivit ett aktivt utvecklingsarbete på alla nivåer i organisationen med utgångspunkt från föregående års resultat. För att bibehålla den positiva utvecklingen kommer handlingsplaner också att tas fram utifrån 2007 års resultat.

Kompetensutveckling

Chefernas kompetens och ledarskap är avgörande för hur väl Riksbanken lyckas utföra sina uppgifter och uppnå sina mål. Ledarskapet har även stor betydelse för medarbetarnas motivation, arbetsprestation och trivsel. Som en del av den allmänna kompetensutvecklingen har därför samtliga chefer deltagit i ett ledarskapsprogram under året. Det har innefattat praktisk kommunikationsträning såsom till exempel aktivt lyssnande och svåra samtal. Alla chefer har fått individuell återkoppling på sin ledarstil för att de ska bli mer effektiva i sitt ledarskap. Inom programmet har även Riksbankens värdegrund för ledarskap diskuterats.

För att utvecklas ytterligare i sina ledarroller har Riksbankens chefer tillgång till regelbunden individuell handledning.

Jämställdhet och mångfald

Riksbanken anser att grupper som består av människor med skilda erfarenheter och perspektiv är mer effektiva än homogena grupper. Det är därför viktigt att främja en ökad mångfald inom flera områden som exempelvis könstillhörighet, ålder, tidigare yrkeserfarenhet och etnisk tillhörighet/kulturell bakgrund. Alla medarbetare ska ha lika rättigheter och möjligheter i fråga om anställningsvillkor och utvecklingsmöjligheter i arbetet.

Ett mål i Riksbankens jämställdhetsarbete är en jämn könsfördelning. Uppföljning görs halvårsvis och ansvaret ligger på cheferna. Andelen kvinnliga chefer är 48 procent och andelen kvinnor i större projekt och arbetsgrupper är 42 procent. Båda dessa måttal ligger över det mål som tidigare fastställts om att det underrepresenterade könet ska vara minst 40 procent.

Ett viktigt verktyg i strävan att bli en jämställd arbetsplats är Riksbankens väl förankrade rekryteringsprocess som följs vid samtliga rekryteringar. Processen ska säkerställa att den mest kompetenta personen anställs och att ingen diskriminering sker.

För att ytterligare belysa jämställdhets- och mångfaldsfrågorna har samtliga enheter på banken diskuterat dem under året. Diskussionerna har letts och sammanfattats av respektive chef. Resultatet av diskussionerna har presenterats för direktionen.

Tabell 5: Sjukfrånvaro 2007 (2006). Procent.

	Totalt	Kvinnor	Män
≤ 29 år	1,3 (1,0)	2,2	0,7
30-49 år	2,3 (1,9)	3,6	1,3
≥ 50 år	7,2 (8,7)	5,1	8,8
Samtliga	4,2 (4,5)	4,1	4,2

Anm. Sjukfrånvaron definieras som sjukfrånvaron för respektive åldersgrupp i relation till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för åldersgruppen.

Källa: Riksbanken.

Ledning

Riksbankens direktion

Riksbanken leds av en direktion som har följande sex ledamöter:

Stefan Ingves, mandatperiod sex år från den 1 januari 2006

Stefan Ingves är riksbankschef och ordförande i direktionen. Ingves är chef över avdelningscheferna och har ansvar för att lägga fram förslag om tillsättning av de tjänster som beslutas av direktionen. Ingves är medlem i ECB:s allmänna råd och ledamot av BIS styrelse. Han är också Sveriges guvernör i IMF. Ingves är ekonomie doktor och var fram till att han tillträdde som riksbankschef chef för avdelningen för monetära och finansiella system på IMF. Dessförinnan har han bland annat varit vice riksbankschef, generaldirektör vid Bankstödsnämnden, finansråd och chef för finansmarknadsavdelningen på Finansdepartementet.

Irma Rosenberg, mandatperiod sex år från den 1 januari 2003

Irma Rosenberg är förste vice riksbankschef och har haft ansvar för att lägga fram förslag till penningpolitiska rapporter samt förslag till beslut om penning- och valutapolitiska åtgärder. Rosenberg är riksbankschefens ställföreträdare i ECB:s allmänna råd och deltar i BIS centralbankschefsmöten och styrelsemöten tillsammans med riksbankschefen. Rosenberg är doktor i nationalekonomi och har arbetat som chefsekonom i bostadsfinansieringsföretaget SBAB och på Posten och Postgirot Bank. Dessförinnan var Rosenberg bland annat forskningschef och prognoschef på Konjunkturinstitutet. Hon arbetade på Riksbanken 1976—1986.

Lars Nyberg, mandatperiod sex år från den 1 januari 2006

Lars Nyberg är vice riksbankschef och har haft ansvar för att lägga fram förslag till rapporter om finansiell stabilitet samt förslag till åtgärder för att säkerställa stabiliteten och effektiviteten i betalningsväsendet. Nyberg är av regeringen utsedd ledamot av Finansinspektionens styrelse samt Riksbankens representant i G10:s kommitté för det globala finansiella systemet och i ECB:s kommitté för banktillsyn. Nyberg är docent i nationalekonomi och har tidigare bland annat varit vice vd i Handelsbanken och Föreningssparbanken samt vd i Länsförsäkringsbolagens förening.

Lars E.O. Svensson, mandatperiod sex år från den 21 maj 2007

Lars E.O. Svensson är vice riksbankschef. Han representerar Riksbanken i OECD:s kommitté WP3. Svensson är professor vid Princeton University (tjänstledig). Dessförinnan var han professor vid Institutet för internationell ekonomi vid Stockholms universitet. Han var vetenskaplig rådgivare till Riksbanken 1990—2007.

Barbro Wickman-Parak, mandatperiod sex år från den 21 maj 2007

Barbro Wickman-Parak är vice riksbankschef. Hon är ställföreträdare för riksbankschefen i den nordisk-baltiska valkretsens kommitté för IMF-samarbetet. Wickman-Parak är nationalekonom och har tidigare bland annat varit chefsekonom i bostadsfinansieringsföretaget SBAB och har dessförinnan lång erfarenhet som ekonom från Konjunkturinstitutet och Postens ekonomiska sekretariat. Hon arbetade på Riksbanken 1970—1985.

Svante Öberg, mandatperiod sex år från den 1 januari 2006

Svante Öberg är vice riksbankschef och har haft ansvar för att lägga fram förslag till principiellt viktiga remissyttranden och fatta beslut i övriga remissärenden. Öberg representerar Riksbanken i EU:s ekonomiska och finansiella kommitté och i ECB:s internationella kommitté. Öberg är nationalekonom och var fram till att han tillträdde som vice riksbankschef generaldirektör för Statistiska centralbyrån. Dessförinnan har han bland annat varit generaldirektör för Konjunkturinstitutet, statssekreterare på Finansdepartementet och rådgivare på IMF.

Ledamöter som lämnade sina befattningar under 2007:

Eva Srejber, mandatperiod sex år från den 1 januari 2003

Eva Srejber var förste vice ordförande och förste vice riksbankschef. Srejber hade ansvar för att lägga fram förslag inom området tillgångsförvaltning. Srejber var riksbankschefens ställföreträdare i ECB:s allmänna råd och medlem i EU:s ekonomiska och finansiella kommitté och i ECB:s internationella kommitté. Srejber är ekonom och har tidigare bland annat varit chef för Riksbankens penning- och valutapolitiska avdelning, ledamot i IMF:s styrelse och vice vd i Föreningssparbanken med ansvar för bland annat EMU-frågor. Eva Srejber avgick på egen begäran den 29 mars 2007.

Kristina Persson, mandatperiod sex år från den 1 maj 2001

Kristina Persson var vice riksbankschef och hade ansvar för att lägga fram förslag i strategiska informations- och kommunikationsfrågor. Persson var riksbankschefens ställföreträdare som guvernör i IMF och företrädde riksbankschefen i den nordisk-baltiska valkretsen för IMF-samarbetet. Persson är civilekonom och har bland annat varit landshövding i Jämtlands län och arbetat på Finansdepartementet, Institutet för Framtidsstudier och som TCO-ekonom. Hon har också varit riksdagsledamot och ledamot av finansutskottet, riksbanksfullmäktige och Europaparlamentet. Kristina Perssons mandatperiod löpte ut den 30 april 2007.

Direktionens uppgifter

Direktionen fattade vid sitt sammanträde den 11 december beslut om ändringar i Riksbankens instruktion avseende bankens ledningsformer. Beslutet trädde i kraft den 1 januari 2008 och innebär att direktionens gemensamma ansvar för bankens strategiska ledning understryks. Samtidigt delegerar direktionen – i egenskap av högsta beslutande organ – tydligare till riksbankschefen att leda och följa upp bankens administration och förvaltning.

Direktionens roll som strategisk beslutsfattare ändras genom att arbetet inriktas tydligare på centrala beslut om penning- och valutapolitiken, betydelsefulla frågor inom området finansiell stabilitet och Riksbankens kapitalförvaltning. Direktionen fattar också de övergripande besluten om Riksbankens verksamhet så som besluten om strategiska mål, verksamhetsplan och budget samt uppföljning av dessa. Samtidigt ges riksbankschefen ett tydligt uppdrag att leda bankens dagliga operativa verksamhet, liksom ansvaret för att följa upp verksamheten mot fastställda planer och mot beslutad budget.

Den nya instruktionen innebär också att det tidigare sakansvar som direktionsledamöterna hade för vissa frågor har tagits bort. Istället ska vederbörande

avdelningschef leda beredningen och lägga fram förslag eller underlag till direktionen i de ärenden som ska beslutas i direktionen. En ny bestämmelse i instruktionen ger direktionen möjlighet att ge en eller flera vice riksbankschefer uppdrag att inom olika verksamhetsområden eller i särskilda frågor företräda Riksbanken i Sverige och internationellt. Direktionen beslutade att ge Irma Rosenberg uppdraget att företräda Riksbanken inom området penning- och valutapolitik och Lars Nyberg motsvarande uppdrag inom området finansiell stabilitet.

Direktionen fattar gemensamma beslut vid sina sammanträden. Fullmäktiges ordförande och vice ordförande får närvara vid direktionens sammanträden med yttranderätt men utan förslags- och rösträtt. Enligt riksbankslagen ska Riksbanken informera regeringen inför alla viktiga penningpolitiska beslut.

Direktionen 2007

Under 2007 höll direktionen 25 sammanträden, varav sju penningpolitiska sammanträden. Direktionsledamöterna har hållit ett drygt hundratal anföranden, varav 34 stycken var publicerade tal. Anförandena har bland annat handlat om den aktuella penningpolitiken och konjunkturläget, finansiell stabilitet, samt allmänpolitiska och internationella frågor.

Direktionen och fullmäktige gjorde under året en studieresa till Budapest och Frankfurt för att besöka den ungerska centralbanken, det ungerska finansministeriet, Europeiska centralbanken samt Deutsche Bundesbank.

Direktionen lämnar två gånger om året en skriftlig redogörelse för penningpolitiken till riksdagens finansutskott. Den då aktuella penningpolitiska rapporten har använts som redogörelse och kompletterats med två offentliga utfrågningar av riksbankschefen i finansutskottet.

Direktionsledamöternas sidouppdrag

Om en direktionsledamot vill ta en anställning eller ett uppdrag vid sidan om anställningen vid Riksbanken måste detta godkännas av fullmäktige. Nedan ges en sammanställning av direktionsledamöternas sidouppdrag vid utgången av 2007. Dessa har godkänts av fullmäktige och ska prövas vartannat år.

Stefan Ingves

- Styrelseledamot i The Toronto International Leadership Centre for Financial Sector Supervision

Lars Nyberg

- Ledamot av Finansinspektionens styrelse

Lars E.O. Svensson

- Ledamot i Kungl. Vetenskapsakademien
- Medlem av Academia Europæa
- Ledamot i Finnish Academy of Science and Letters
- Ledamot i American Academy of Arts and Sciences
- Ledamot av Econometric Society

- Ledamot av European Economic Association
- “Research Associate” vid National Bureau of Economic Research
- “Research Fellow” vid Centre for Economic Policy Research

Riksbanksfullmäktige

Riksbanksfullmäktige har elva ledamöter och lika många suppleanter. Ledamöterna utses av riksdagen efter allmänna val för en mandatperiod på fyra år. Fullmäktige väljer inom sig ordförande och vice ordförande.

Fullmäktigeledamöter sedan den 17 oktober 2006 är Johan Gernandt (ordförande), Leif Pagrotsky (vice ordförande), Sinikka Bohlin, Peter Egardt, Susanne Eberstein, Bo Bernhardsson, Elizabeth Nyström, Anders Flanking, Karin Pilsäter, Kjell Nordström och Ebba Lindsö. Suppleanter är Barbro Holmberg, Anne-Katrine Dunker, Carin Lundberg, Stephan Tolstoy, Fredrik Olovsson, Lena Sommestad, Catharina Elmsäter-Svärd, Håkan Larsson, Johan Pehrson, Tommy Waidelich och Per Landgren.

Riksbanksfullmäktiges uppgifter

Fullmäktige utser ledamöter i direktionen och beslutar om deras löne- och anställningsvillkor. Fullmäktige fastställer också Riksbankens arbetsordning samt beslutar om utformningen av sedlar och mynt.

Fullmäktige har till uppgift att löpande följa upp Riksbankens verksamhet och hur direktionsledamöterna bedriver verksamheten. Fullmäktige utövar kontroll bland annat genom att fullmäktiges ordförande och vice ordförande har närvaro- och yttranderätt på direktionens sammanträden, men inte förslags- och beslutsrätt. Fullmäktige har en revisionsenhet som bland annat granskar direktionsledamöternas tjänsteutövning och Riksbankens bokslutsarbete med inriktning på beräkningen av Riksbankens resultat. Revisionsenhetens arbete utförs av en extern auktoriserad revisor.

Fullmäktige kan lämna remissyttranden inom sitt verksamhetsområde och i samråd med direktionen lämna förslag till riksdagen och regeringen om ändringar i författningar eller andra åtgärder inom sitt ansvarsområde.

Fullmäktige lämnar också förslag till riksdagen och Riksrevisionen om hur Riksbankens resultat ska disponeras.

Riksbanksfullmäktige 2007

Fullmäktige har under 2007 sammanträtt vid sexton tillfällen. Ordföranden och vice ordföranden har under året följt direktionens arbete, bland annat genom att delta i direktionens sammanträden. Ledamöterna i direktionen har normalt deltagit i fullmäktiges sammanträden. Fullmäktige har regelbundet fått redogörelser för verksamheten från direktionen. Direktionen har bland annat lämnat redogörelser för den aktuella penningpolitiken och för arbetet med utveckling och publicering av Riksbankens egen ränteprognos, liksom för arbetet med att övervaka det finansiella systemet. Fullmäktige har även fått slutrapport dels om utvecklingen av den kvarvarande bolagsgruppen, dels om direktionens fortsatta arbete med att utveckla styrningen och ledningen av Riksbanken. Fullmäktige har också fått information om

budget, verksamhetsplan, utveckling av risk och resultat i tillgångsförvaltningen samt utfallet i övrigt av verksamheten.

I mars beslutade fullmäktige att bevilja Eva Srejbers ansökan om entledigande med omedelbar verkan, ett år och nio månader före den ordinarie mandatperiodens utgång. Kristina Perssons uppdrag som direktionsledamot upphörde vid den ordinarie mandatperiodens utgång den sista april. Den 25 april utsåg fullmäktige Irma Rosenberg till ny förste vice riksbankschef från och med samma dag. Vid samma sammanträde utsågs Lars E.O. Svensson och Barbro Wickman-Parak till nya direktionsledamöter från och med den 21 maj 2007.

Vid sammanträdet den 2 februari beslutade fullmäktige om riksbankschefens anställningsförmåner.

Fullmäktige har under våren lämnat ett remissyttrande till finansutskottet om den utvärdering av Riksbankens penningpolitik 1995—2005 som genomförts av professorerna Mishkin och Giavazzi på uppdrag av finansutskottet. Direktionen har vid ett par tillfällen under året rapporterat till fullmäktige hur man arbetat med rekommendationerna i utvärderingen inom banken. Under 2008 kommer ytterligare rapporter att lämnas. Under hösten har fullmäktige även behandlat remissen om Riksbankens finansiella oberoende, en av regeringen tillsatt utredning om Riksbankens kapitalstruktur och vinstdisposition under ledning av Ingrid Bonde. Riksbanken avser att lämna remissyttrande till Finansdepartementet i början av 2008. Dessutom har fullmäktige lämnat ett remissyttrande till finansutskottet om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank vad gäller direktionsledamöters mandatperiod.

Under 2007 har fyra ledamöter i fullmäktige ingått i en beredningsgrupp som Riksbanken inrättat, Gruppen för minnesmynt. I denna har även statsheraldikern samt företrädare för Konstakademien, Kungl. Myntkabinettet och Nationalmuseum deltagit. Gruppen ska förbereda förslag till motiv för utgivning av minnesmynt. Fullmäktige beslutade under året om utformning av ett minnesmynt med anledning av 300-årsjubileet av Carl von Linnés födelse för utgivning 2007 och ett mynt med anledning av 150-årsminnet av Selma Lagerlöfs födelse för utgivning under 2008. Fullmäktige har även fått en redogörelse för den myntupphandling som genomförts under året.

Vid sammanträdet den 19 december beslutade fullmäktige att byta ut den på bruksmynten tidigare präglade bokstaven ”E” (för myntningsorten Eskilstuna) till ”S” (för utgivningsorten Stockholm) eftersom de svenska mynten kommer att tillverkas utanför Sverige framöver. Vid sammanträden i februari och i april behandlades frågan om att överlåta Riksbankens samling av sedlar, mynt och medaljer med mera till Kungl. Myntkabinettet. Överlåtelsen genomfördes den 1 juli i form av en gåva.

Vid sammanträdet den 19 december godkände fullmäktige de nya styr- och ledningsformerna i Riksbanken som avspeglas i en ny instruktion för banken från den 1 januari 2008. Fullmäktige beslutade samtidigt om vissa mindre ändringar i arbetsordningen för Riksbanken som träder i kraft vid samma tidpunkt. Bland annat gäller det namnbytet från avdelningen för marknadsoperationer till avdelningen för kapitalförvaltning samt att paragrafen om Riksbankens bolag togs bort.

Under året har frågan om ansvarsfördelningen mellan direktionen och fullmäktige i vissa internationella frågor liksom frågan om fullmäktiges ställning i relation till finansutskottet diskuterats och klargjorts.

Fullmäktiges ordförande och vice ordförande har under året lämnat redogörelse för fullmäktiges arbete till finansutskottet.

Fullmäktige och direktionen gjorde under hösten en studieresa till Budapest och Frankfurt för att besöka den ungerska centralbanken, det ungerska finansministeriet, Europeiska centralbanken samt Deutsche Bundesbank. Avsikten med besöken var bland annat att få en inblick i hur det är att arbeta som nationell centralbank såväl inom som utanför det europeiska centralbankssystemet och att få ett möte med ECB:s direktion.

Under året har en ny konsult för fullmäktiges revisionsenhet upphandlats och tillträtt. Revisionsenheten har huvudsakligen granskat direktionsledamöternas tjänsteutövning, direktionens arbete enligt gällande arbetsordning och instruktion samt Riksbankens förslag till vinstdisposition. Fullmäktiges revisionsenhet har även granskat hur riskhanteringen bedrivs enligt reglerna för den finansiella tillgångsförvaltningen och hur kontrollsystemet fungerar. Granskningarna har inte lett till några anmärkningar. Fullmäktige har även fått information om Riksrevisionens granskning av Riksbankens verksamhet.

I fullmäktiges löpande uppföljning av direktionsledamöternas arbete har inte framkommit något som föranlett fullmäktige att rikta någon anmärkning mot deras tjänsteutövning.

3. BALANSRÄKNING OCH RESULTATRÄKNING

Redovisningsprinciper

Riksbankens balansräkning och resultaträkning har upprättats enligt riksbankslagen med tillämpning av Regler för bokföring och årsredovisning i Sveriges riksbank fastställd av direktionen den 21 november 2007 (Dnr: 2007-715-ADM).

Reglerna för löpande bokföring är hämtade från förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring och reglerna för årsredovisning från Europeiska centralbankssystemets redovisningsriktlinje (ECB/2006/16).

Riksbanken ska enligt riksbankslagen, 10 kap. § 3, i tillämpliga delar tillämpa Europeiska centralbankssystemets redovisningsriktlinje.

Ändrade redovisningsprinciper

Den 21 november 2007 fastställde direktionen en ny version av Regler för bokföring och årsredovisning i Sveriges riksbank med ikraftträdande den 1 december 2007.

I den nya versionen speglas främst de uppdateringar som gjordes i Europeiska centralbankssystemets redovisningsriktlinje (ECB/2006/16). De ändringar som gjordes innebar dock inget byte av redovisningsprincip.

Grundläggande redovisningsprinciper

Följande grundläggande redovisningsprinciper har tillämpats:

- Redovisningen ska återspegla den ekonomiska verkligheten och präglas av öppenhet.
- Värdering av tillgångar och skulder, liksom resultatavräkningen ska präglas av försiktighet.
- Tillgångar och skulder ska justeras så att hänsyn tas till händelser som inträffar mellan räkenskapsårets utgång och den dag då direktionen godkänner årsredovisningen förutsatt att dessa händelser påverkat värdet på tillgångarna eller skulderna per bokslutsdagen.
- Vid värderingen av tillgångar och skulder ska det förutsättas att verksamheten kommer att fortsätta.
- Inkomster och utgifter ska redovisas som intäkter och kostnader på den redovisningsperiod då de intjänas eller uppkommer oavsett betalningstidpunkten.
- Kriterierna för värdering av balansräkningsposter och för resultatavräkning ska tillämpas konsekvent.

Redovisning av tillgångar och skulder

Tillgångar och skulder redovisas i balansräkningen endast om det är sannolikt att ett eventuellt framtida ekonomiskt resultat med anknytning till tillgången eller skulden kommer att utgöra ett flöde till eller från Riksbanken och att i princip alla risker och rättigheter med anknytning till tillgången eller skulden har överlåtits.

Affärsdagsredovisning

Valutatransaktioner och värdepapperstransaktioner bokförs i balansräkningen på

likviddagen. Realiserade vinster och förluster från nettoförsäljningar bokförs på affärsdagen.

Värderingsregler för balansräkningen

Guld och värdepapper värderas till de valutakurser och priser som råder på bokslutsdagen.

Fordringar, tillgodohavanden samt skulder värderas till det nominella värdet. Belopp i utländsk valuta omräknas till bokslutsdagens valutakurs med undantag av fordringar och skulder som redovisas under posterna övriga tillgångar och övriga skulder. Dessa värderas till affärsdagens valutakurs.

Aktier och andelar värderas till anskaffningsvärdet alternativt substansvärdet om det bedöms vara varaktigt lägre.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärdet och skrivs av enligt plan. Nedskrivningar görs där värdeminskning bedöms varaktig. Uppskrivning får endast ske om tillgången har ett tillförlitligt och bestående värde som väsentligt överstiger bokfört värde. Avskrivningstiden för byggnader är 50 år och för övriga fastighetsanläggningar 5–10 år. Avskrivningstiden för maskiner och inventarier inklusive datorer är 3–7 år. Direkta personalkostnader hänförliga till egenutvecklade IT-investeringar inräknas i anskaffningsvärdet för tillgången.

Reverserade transaktioner

Repoavtal redovisas som lånetransaktioner i stället för att påverka värdepappers- eller guldinnehavet. Med repoavtal avses ett avtal om försäljning av tillgångar, såsom värdepapper och guld, där säljaren samtidigt förbinder sig att återköpa motsvarande tillgångar till ett överenskommet pris vid en framtida tidpunkt.

De tillgångar som Riksbanken lämnar som säkerhet vid inlåningsrepor redovisas fortsatt i balansräkningen och värderas enligt de regler som gäller för Riksbankens övriga värdepappers- och guldinnehav. Belopp motsvarande erhållen köpeskilling redovisas som skuld och de överförda tillgångarna redovisas inom linjen.

Tillgångar som Riksbanken erhåller vid utlåningsrepor redovisas ej i balansräkningen eftersom de är att betrakta som säkerhet för lån. Belopp motsvarande erlagd köpeskilling redovisas som en fordran. Skillnaden mellan repans båda likvidbelopp (avista och termin) periodiseras över repans löptid.

Transaktioner som genomförs inom ramen för avtal om automatiserade repor redovisas i balansräkningen endast om säkerhet ställts i form av kontanter under transaktionens hela löptid.

Sedlar och mynt

Balansräkningsposten utelöpande sedlar och mynt beräknas genom att värdet motsvarande de sedlar och mynt Riksbanken mottagit från tillverkarna reduceras dels med värdet motsvarande de sedlar och mynt som ingår i Riksbankens lager, dels med värdet motsvarande de sedlar och mynt Riksbanken makulerat och avskrivit.

Utelöpande sedlar och mynt som upphört att vara lagliga betalningsmedel förs till resultaträkningen senast då dessa inte längre löses in av Riksbanken. De bör dock föras till resultaträkningen tidigare då endast ett mindre belopp förväntas återstå att lämnas in för inlösen.

Resultatavräkning

Realiserade vinster och realiserade förluster förs till resultaträkningen.

Orealiserade vinster förs till värderegleringskonto i balansräkningen.

Orealiserade förluster förs till resultaträkningen om de överstiger orealiserade vinster som eventuellt tidigare finns bokförda på det korresponderande värderegleringskontot. Orealiserade förluster som förs till resultaträkningen får inte de påföljande åren återföras mot nya orealiserade vinster. Orealiserade förluster i ett visst värdepapper, en viss valuta eller guld nettas inte mot orealiserade vinster i andra värdepapper, valutor eller guld.

Överkurser och underkurser på förvärvade värdepapper beräknas och redovisas som en del av ränteintäkterna och skrivs av under värdepapperens återstående löptid.

Transaktionskostnader

För guld, instrument i utländsk valuta och värdepapper används genomsnittsmetoden dagligen för att fastställa anskaffningskostnaden för sålda poster, vid beräkningen av valutakurs- och priset effekter. Vid nettoförvärv av valuta och guld läggs den genomsnittliga anskaffningskostnaden för dagens förvärv avseende varje enskild valuta och guld till den föregående dagens innehav så att ett nytt vägt genomsnitt av valutakursen alternativt guldpriset erhålls. Vid nettoförsäljning beräknas det realiserade resultatet baserat på den genomsnittliga anskaffningskostnaden den föregående dagen för innehavet i fråga.

Derivatinstrument

Derivatinstrument värderas kontrakt för kontrakt inom varje derivatinstrumentgrupp. Derivatinstrumentgrupper med positivt värde redovisas som tillgång och negativt som skuld.

Valutaterminer samt terminsledet i valutasvappar bokförs till ett värde motsvarande kontraktets valutabelopp multiplicerat med skillnaden mellan bokslutsdagens och affärsdagens valutakurs (avista). Skillnaden mellan affärsdagens valutakurs (avista) och avtalad terminsvalutakurs periodiseras som ränta under kontraktets löptid. På affärsdagen bokförs såld valuta multiplicerat med skillnaden mellan affärsdagens valutakurs (avista) och genomsnittlig anskaffningskurs som realiserat resultat.

Räntesvappar bokförs, för både de inkommande och utgående transaktionerna, till ett värde motsvarande skillnaden mellan kontraktets nominella belopp och det nominella beloppet omräknat till bokslutsdagens pris. Framräknat belopp enligt ovan omräknas till kronor med bokslutsdagens valutakurs.

Guldoptioner bokförs på affärsdagen till ett belopp motsvarande erlagd alternativt erhållen premie. Vid bokslut justeras bokfört värde till ett värde motsvarande kontraktets antal uns omräknat till bokslutsdagens optionspris och valutakurs. Optionspriset beräknas utifrån en vedertagen beräkningsmodell.

Futurekontrakt bokförs dagligen som realiserat resultat till ett belopp motsvarande det värde som beräknats vid den dagliga avräkningen.

Balansräkning

Miljoner kronor

Tillgångar

		2007-12-31	2006-12-31
Guld	Not 1	25 827	22 222
Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför Sverige			
Fordringar på IMF	Not 2	4 614	4 892
Banktillgodohavanden och värdepapper..	Not 3	167 942	162 292
		172 556	167 184
Utlåning i svenska kronor till penningpolitiska motparter			
Huvudsakliga			
refinansieringstransaktioner	Not 4	7 199	6 700
Finjusterande transaktioner	Not 5	1 787	267
Utlåningsfacilitet.....	Not 6	143	121
		9 129	7 088
Övriga tillgångar			
Materiella och immateriella			
anläggningstillgångar	Not 7	452	483
Finansiella tillgångar	Not 8	524	594
Derivatinstrument.....	Not 9	497	379
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter.....	Not 10	2 612	2 429
Övriga tillgångar	Not 11	329	306
		4 414	4 191
Summa tillgångar		211 926	200 685

Skulder och eget kapital

		2007-12-31	2006-12-31
Utelöpande sedlar och mynt			
Sedlar	Not 12	108 517	106 862
Mynt	Not 13	5 807	5 518
		<u>114 324</u>	<u>112 380</u>
Skulder i svenska kronor till penningpolitiska motparter			
Inlåningsfacilitet	Not 14	143	121
Finjusterande transaktioner	Not 15	-	-
		<u>143</u>	<u>121</u>
Skulder i svenska kronor till hemmahörande utanför Sverige			
	Not 16	82	66
Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför Sverige			
	Not 17	12 047	13 906
Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF			
	Not 18	2 517	2 540
Övriga skulder			
Derivatinstrument	Not 19	17	6
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 20	114	188
Övriga skulder.....	Not 21	53	68
		<u>184</u>	<u>262</u>
Avsättningar.....	Not 22	206	276
Värderegleringskonton.....	Not 23	20 081	8 488
Eget kapital			
Grundfond.....	Not 24	1 000	1 000
Reserver.....	Not 25	57 247	53 769
		<u>58 247</u>	<u>54 769</u>
Årets resultat		4 095	7 877
Summa skulder och eget kapital		<u>211 926</u>	<u>200 685</u>

Inom linjen förda poster, se not 38.

Resultaträkning

Miljoner kronor

		2007	2006
Ränteintäkter	Not 26	7 566	6 386
Räntekostnader.....	Not 27	-1 089	-826
Nettoresultat av finansiella transaktioner..	Not 28	-1 722	2 758
Avgifts- och provisionsintäkter.....	Not 29	43	37
Avgifts- och provisionskostnader.....	Not 30	-10	-9
Erhållna utdelningar.....	Not 31	131	45
Övriga intäkter.....	Not 32	33	190
Summa nettointäkter		4 952	8 581
Personalkostnader.....	Not 33	-329	-316
Administrationskostnader.....	Not 34	-237	-223
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar.....	Not 35	-76	-100
Sedel- och myntkostnader.....	Not 36	-154	-65
Övriga kostnader.....	Not 37	-61	-
Summa kostnader		-857	-704
Årets resultat		4 095	7 877

Noter

Miljoner kronor

Förekommande sifferuppgifter inom parentes avser 2006.

Not 1 Guld

	2007-12-31	2006-12-31
Kvantitet		
Uns (miljoner)	4,7827	5,0954
Pris		
US-dollar/uns	834,8000	636,8000
Kronor/US-dollar	6,4688	6,8485
Bokfört värde	25 827	22 222

Riksbanken innehar per 2007-12-31 4,8 miljoner uns (troy/oz) guld, vilket motsvarar 148,8 ton. Under 2007 har Riksbanken avyttrat 0,3 miljoner uns guld, vilket motsvarar 9,7 ton. Riksbanken har dessutom under 2007 ingått guldoptionsavtal med förfall 2008. Se not 19 och 38.

Not 2 Fordringar på IMF

	2007-12-31	2006-12-31
Särskilda dragningsrätter	2 621	2 645
Reservposition i IMF	1 803	2 056
Övriga fordringar	190	191
Summa	4 614	4 892

Riksbankens innehav av särskilda dragningsrätter (SDR) uppgår till 257 miljoner SDR (257). Ett belopp motsvarande de SDR som ursprungligen tilldelades av IMF redovisas som skuld. Se not 18.

Under posten reservposition i IMF nettoredovisas Riksbankens totala insatskapital (kvoten) i Internationella valutafonden (IMF) om 24 460 miljoner kronor, 2 395,5 miljoner SDR, med valutafondens konto för svenska kronor om – 22 657 miljoner kronor.

Posten övriga fordringar avser en räntefri insättning hos IMF som förvaltare av bidrag för IMF:s andel av skuldåtgärdsinitiativet HIPC (Heavily Indebted Poor Countries) samt för fondens mjuka utlåning. Insättningen om totalt 18,6 miljoner SDR ska vara återbetald 2019-01-01.

Not 3 Banktillgodohavanden och värdepapper

	2007-12-31	2006-12-31
Banktillgodohavanden	18 106	22 332
Värdepapper	149 836	139 960
Summa	167 942	162 292

Denna post består till övervägande del av utländska statspapper och statsgaranterade värdepapper samt därutöver av tillgodohavanden i utländska banker såsom tidsbegränsad utlåning och behållningar på bankkonton.

Banktillgodohavandena och värdepapperen är denominerade i euro, amerikanska dollar, brittiska pund, kanadensiska dollar, australiensiska dollar och norska kronor. Fördelningen framgår av tabellen nedan.

	2007-12-31	2006-12-31
Euro	76 967	81 621
Amerikanska dollar	60 324	43 245
Brittiska pund	15 089	16 545
Kanadensiska dollar	7 825	7 698
Australiensiska dollar	7 736	13 182
Norska kronor	1	1
Japanska yen	-	0
Summa	167 942	162 292

Not 4 Huvudsakliga refinansieringstransaktioner

Under denna post redovisas Riksbankens regelbundna penningpolitiska repotransaktioner.

Not 5 Finjusterande transaktioner

Under denna post redovisas utlåning vars syfte är att finjustera likviditeten i det finansiella systemet.

Not 6 Utlåningsfacilitet

Under denna post redovisas utlåning över natten till bankerna på deras K-RIX-konton i Riksbanken.

Not 7 Materiella och immateriella anläggningstillgångar

	2007-12-31	2006-12-31
Byggnader och mark		
Anskaffningsvärde, årets början	338	338
Årets förvärv	-	0
Årets avyttringar	-1	0
Anskaffningsvärde, årets slut	337	338
Ack. avskrivningar, årets början	-116	-107
Årets avskrivningar	-9	-9
Årets avyttringar	0	0
Ack. avskrivningar, årets slut	-125	-116
Bokfört värde	212	222
Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde, årets början	638	577
Årets förvärv	46	71

Årets avyttringar	-117	-10
Anskaffningsvärde, årets slut	567	638
Ack. avskrivningar, årets början	-377	-296
Årets avskrivningar	-67	-91
Årets avyttringar	117	10
Ack. avskrivningar, årets slut	-327	-377
Bokfört värde	240	261
Summa	452	483
Taxeringsvärde		
Byggnader	-	3
Mark	-	9

Under posten byggnader och mark redovisas en fastighet, huvudkontoret Stockholm. I januari 2007 avyttrades konferens- och semesteranläggningen Baggensnäs.

2007 års förvärv avser bland annat utveckling av ett nytt centralt betalningssystem om 15 miljoner kronor, systemstöd för Riksbankens betalningsbalansstatistik om 6 miljoner kronor samt persondatorutrustning om 9 miljoner kronor.

I posten bokfört värde maskiner och inventarier ingår applikationssystem med 125 miljoner kronor (122).

Not 8 Finansiella tillgångar

	2007-12-31	2006-12-31
Aktier och andelar		
Svensk Kontantförsörjning AB 150 000 aktier	-	61
Tumba Kulturfastigheter AB 1 000 aktier	-	0
Fastighets AB Växjö Lågan 22 1 000 aktier	-	9
SWIFT 35 (45) aktier à nominellt 125 EUR	1	1
BIS 17 244 aktier à nominellt 5 000 SDR varav 25 % är inbetalt	441	441
Europeiska centralbanken 7 % av 2,3313 % (2,4133) av totala andelsbeloppet	82	82
Summa	524	594

I maj 2007 sålde Riksbanken aktieinnehavet i Fastighets AB Växjö Lågan 22. I juni 2007 upplöstes Svensk Kontantförsörjning AB och i december 2007 Tumba Kulturfastigheter AB. Båda upplöstes i samband med frivillig likvidation.

Per den 1 januari 2007 justerades Riksbankens procentuella andel i Europeiska centralbanken till 2,3313 % och det inbetalda andelsbeloppet med 414,85 euro. Detta gjordes med anledning av Bulgariens och Rumäniens inträde i EU.

Not 9 Derivatinstrument

	2007-12-31	2006-12-31
Valutasvappar, positivt värde	514	600
Valutasvappar, negativt värde	-25	-263
Valutaterminer, positivt värde	8	42
Summa	497	379

Under denna post redovisas derivatinstrumentgrupper med positivt värde.

Derivatkontraktens nominella belopp, som redovisas inom linjen se not 38, framgår nedan:

	2007-12-31	2006-12-31
Valutasvappar, positivt värde	13 136	18 218
Valutasvappar, negativt värde	2 333	10 364
Valutaterminer, positivt värde	113	1 294
Summa	15 582	29 876

Not 10 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Under denna post redovisas förutbetalda kostnader och upplupna intäkter varav 2 375 miljoner kronor (2 313) avser upplupna obligationsräntor.

Not 11 Övriga tillgångar

	2007-12-31	2006-12-31
Personallån	272	265
Kundfordringar	8	3
Fordran Crane & Co. Inc.	27	26
Skifteslikvid Tumba Kulturfastigheter AB	3	-
Momsfordran	12	12
Banktillgodohavanden	7	-
Övrigt	0	0
Summa	329	306

Fordran på Crane & Co. Inc. avser del av försäljningslikviden för Crane AB och kommer att regleras med 1 miljon amerikanska dollar 2008 samt 3 miljoner amerikanska dollar 2011. Skifteslikviden avseende Tumba Kulturfastigheter AB erhöles 2008-01-08.

Not 12 Sedlar

De utelöpande sedlarna fördelar sig på följande valörer:

	2007-12-31	2006-12-31
1 000 kronor	38 648	42 091
500 kronor	54 976	50 695
100 kronor	10 036	9 127
50 kronor	1 219	1 155
20 kronor	1 713	1 614
Minnessedlar	2	2

Ogiltiga sedlar efter 1998	893	902
Ogiltiga sedlar efter 2005	1 030	1 276
Summa	108 517	106 862

Posten ogiltiga sedlar innehåller sedlar som upphört vara lagliga betalningsmedel. Riksbanken får dock lösa in dessa sedlar om särskilda skäl finns.

Not 13 Mynt

De utelöpande mynten fördelar sig på följande valörer:

	2007-12-31	2006-12-31
10 kronor	2 436	2 303
5 kronor	1 258	1 204
2 kronor	8	8
1 kronor	1 278	1 209
50 öre	171	142
Minnesmynt	656	652
Summa	5 807	5 518

Not 14 Inlåningsfacilitet

Under denna post redovisas inlåning över natten från bankerna på deras K-RIX-konton i Riksbanken.

Not 15 Finjusterande transaktioner

Under denna post redovisas inlåning vars syfte är att finjustera likviditeten i det finansiella systemet.

Not 16 Skulder i svenska kronor till hemmahörande utanför Sverige

Under denna post redovisas konton i svenska kronor som Riksbanken håller för andra centralbankers och internationella organisationers räkning.

Not 17 Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför Sverige

Belopp motsvarande erhållen köpeskilling i utländsk valuta avseende inlåningsrepor redovisas under denna post.

Inlåningens valutafördelning framgår av tabellen nedan:

	2007-12-31	2006-12-31
Euro	195	5 194
Amerikanska dollar	11 852	-
Brittiska pund	-	1 978
Kanadensiska dollar	-	777
Australiensiska dollar	-	5 957
Summa	12 047	13 906

Not 18 Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF

Under denna post redovisas Riksbankens skuld motsvarande de särskilda dragningsrätter (SDR) som ursprungligen tilldelades av IMF. Den ackumulerade tilldelningen uppgår till 246,5 miljoner SDR (246,5). Det aktuella innehavet av SDR

uppgår till 257 miljoner SDR (257), och redovisas under posten fordringar på IMF. Se not 2.

Not 19 Derivatinstrument

	2007-12-31	2006-12-31
Guldoptioner, negativt värde	4	3
Guldoptioner, positivt värde	0	-2
Räntesvappar, negativt värde	13	5
Summa	17	6

Under denna post redovisas derivatinstrumentgrupper med negativt värde.

Derivatkontraktens nominella belopp, som redovisas inom linjen se not 38, framgår nedan:

	2007-12-31	2006-12-31
Guldoptioner, negativt värde	54	87
Guldoptioner, positivt värde	54	65
Räntesvappar, negativt värde	2 682	521
Summa	2 790	673

Not 20 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Under denna post redovisas upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.

Not 21 Övriga skulder

	2007-12-31	2006-12-31
Leverantörsskuld	35	42
Övrigt	18	26
Summa	53	68

Not 22 Avsättningar

	2007-12-31	2006-12-31
Pensionsskuld	140	148
Övriga avsättningar	66	128
Summa	206	276

Pensionsskulden har beräknats av Statens pensionsverk (SPV) varav 129 miljoner kronor (136) avser PA 91-pensionärer med avgångsdatum före 2003, och 11 miljoner kronor (12) avser personer som från och med 2003 beviljats delpension alternativt pensionsersättning före 65 års ålder. Riksbanken löste, per 2002-12-31, in sin pensionsskuld för de personer som vid denna tidpunkt hade en anställning eller rätt till livränta hos Riksbanken.

SPV:s styrelse beslutade i december 2007 om nya försäkringstekniska riktlinjer för beräkning av pensionsskulden från och med 2008. Enligt uppgift från SPV beräknas pensionsskulden per 2007-12-31 öka med 5,1 % om de nya riktlinjerna skulle ha tillämpats.

I posten övriga avsättningar ingår 54 miljoner kronor (57) för bedömd framtida hyreskostnad för det under 2006 avvecklade kontoret i Malmö. Vidare ingår 7 miljoner kronor avseende åtagande att till Statens fastighetsverk lämna ersättning för eftersatt underhåll av byggnader Tumba Kulturfastigheter donerade under 2002. Dessutom ingår 5 miljoner kronor (3) avseende medel för kompetensutveckling och kompetensväxling som avsatts i enlighet med avtal med Trygghetsstiftelsen.

Not 23 Värderingskonton

	2007-12-31	2006-12-31
Priseffekt	2 426	435
Valutakurseffekt	5 799	701
Guldvärdeeffekt	11 856	7 352
Summa	20 081	8 488

Från och med 2004 redovisas orealiserade vinster och förluster på särskilda värderingskonton vilka utgörs av skillnaden mellan anskaffningsvärde och marknadsvärde. Vid övergången 2004 beslutades att anskaffningsvärdena skulle motsvara marknadsvärdena per 2003-12-31. Om de orealiserade förlusterna överstiger de orealiserade vinsterna vid årets slut redovisas skillnaden i resultaträkningen. Denna beräkning sker värdepapper för värdepapper samt valuta för valuta.

Priseffekten består främst av orealiserade värdepappersvinster. Valutakurseffektens fördelning framgår av tabellen nedan:

	2007-12-31	2006-12-31
Euro	3 283	-
Amerikanska dollar	0	-
Brittiska pund	0	561
Australiensiska dollar	412	52
Kanadensiska dollar	871	88
Särskilda dragningsrätter	-	-
Norska kronor	1 233	-
Summa	5 799	701

Not 24 Grundfond

Riksbanken ska enligt riksbankslagen ha en grundfond uppgående till 1 000 miljoner kronor.

Not 25 Reserver

	2007-12-31	2006-12-31
Reservfond	500	500
Dispositionsfond	34 609	30 031
Resultatutjämningsfond	22 138	23 238
Summa	57 247	53 769

Riksbanken ska enligt riksbankslagen ha en reservfond uppgående till 500 miljoner kronor samt en dispositionsfond.

Dispositionsfonden och resultatutjämningsfonden används sedan 1988 enligt riktlinjerna för Riksbankens vinstdisposition som fastställdes samma år. Därutöver har dispositionsfonden använts till att föra uppskrivningsbelopp vid uppskrivning av tillgångar. Riksbankens guldinnehav skrevs upp till marknadsvärdet 1998-12-31, och anläggningstillgångarna aktiverades 1994 i balansräkningen till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar. Under 2007 har omföring gjorts från delposterna uppskrivning av guldinnehav och anläggningstillgångar till vinstdisposition med 666 respektive 2 miljoner kronor till följd av årets avyttringar och avskrivningar avseende de uppskrivna tillgångarna. Värdet på BIS-aktierna skrevs upp 1996 för att motsvara marknadsvärdet på det guld som erlades som likvid för aktietilldelningen samma år. Ovan nämnda dispositioner och uppskrivningar framgår av tabellen nedan:

	2007-12-31	2006-12-31
<i>Vinstdisposition:</i>		
Valutakurseffekt	8 982	5 446
Guldvärdeeffekt	4 155	3 663
Övrig vinstdisposition	10 946	9 728
<i>Uppskrivning av tillgångar:</i>		
Guldinnehav	10 180	10 846
Anläggningstillgångar	111	113
BIS-aktier	235	235
Summa	34 609	30 031

Förändringen av posterna grundfond, reserver och årets resultat förklaras av nedanstående tabell:

	Grundfond	Reserver	Årets resultat	Summa
Saldo 31 december 2006	1 000	53 769	7 877	62 646
Inleverans till statsverket			-4 400	-4 400
<i>Överföring till/från:</i>				
Resultatutjämningsfond		-1 100	1 100	0
Dispositionsfond		4 577	-4 577	0
Årets resultat			4 095	4 095
Avrundning		1		1
Saldo 31 december 2007	1 000	57 247	4 095	62 342

Not 26 Ränteintäkter

	2007	2006
<i>Från utländska tillgångar:</i>		
Värdepapper	6 063	5 320
Banktillgodohavanden	1 174	802
Fordringar på IMF	145	129
Övrigt	57	44
	7 439	6 295
<i>Från inhemska tillgångar:</i>		
Huvudsakliga refinansierings-transaktioner	114	82

Övrigt	13	9
	<hr/>	<hr/>
	127	91
Summa	<hr/>	<hr/>
	7 566	6 386

Posten värdepapper innefattar främst obligationsräntor.

Not 27 Räntekostnader

	2007	2006
<i>Från utländska skulder:</i>		
Inlåningsrepor	-794	-497
Särskilda dragningsrätter	-102	-97
Övrigt	-137	-216
	<hr/>	<hr/>
	-1 033	-810
<i>Från inhemska skulder:</i>		
Finjusterande transaktioner	-4	-3
Kontantdepåer	-50	-11
Övrigt	-2	-2
	<hr/>	<hr/>
	-56	-16
Summa	<hr/>	<hr/>
	-1 089	-826

Not 28 Nettoresultat av finansiella transaktioner

	2007	2006
Priseffekt	-747	-1 270
Valutakurseffekt	-1 532	3 536
Guldvärdeeffekt	557	492
Summa	<hr/>	<hr/>
	-1 722	2 758

Priseffekten innefattar realiserade värdepapperskursvinster och -förluster om -79 miljoner kronor samt orealiserade värdepapperskursförluster om -668 miljoner kronor som förts till resultatet till följd av nedskrivning av värdepappersinnehavet.

Valutakurseffekten innefattar realiserade valutakursvinster och -förluster om 580 miljoner kronor samt orealiserade valutakursförluster om -2 112 miljoner kronor som förts till resultatet till följd av nedskrivning av valutainnehavet. I det realiserade valutakursresultatet ingår 473 miljoner kronor avseende kursomräkning av IMF:s konto för svenska kronor. Kursomräkningen uppkommer på grund av att kontot är värdesäkrat uttryckt i SDR gentemot IMF vilket regleras genom betalningstransaktioner i svenska kronor på kontot.

Guldvärdeeffekten innefattar realiserad vinst om 561 miljoner kronor samt orealiserad guldoptionsförlust om -4 miljoner kronor till följd av nedskrivning av guldoptionsinnehavet.

Not 29 Avgifts- och provisionsintäkter

Posten innefattar års- och transaktionsavgifter avseende RIX-systemet med 33 miljoner kronor (23) samt sedel- och myntleveransavgifter med 10 miljoner kronor (14).

Not 30 Avgifts- och provisionskostnader

Posten innefattar främst kostnader för värdepappersdepåer.

Not 31 Erhållna utdelningar

Utdelning har under 2007 erhållits från BIS med 46 miljoner kronor (45), Svensk Kontantförsörjning AB med 70 miljoner kronor (0), samt från Tumba Kulturfastigheter AB med 15 miljoner kronor (0). Utdelningen från Svensk Kontantförsörjning AB samt 3 miljoner kronor utav utdelningen från Tumba Kulturfastigheter AB erhöles i form av skifteslikvid i samband med frivillig likvidation. Vid likvidationen redovisades nedskrivning av aktierna under posten övriga kostnader. Se not 37.

Not 32 Övriga intäkter

I posten övriga intäkter ingår 26 miljoner kronor (0) avseende försäljning av Baggensnäs. Vidare ingår 3 miljoner kronor (50) avseende försäljning av skadade mynt. Resterande 4 miljoner kronor avser bland annat försäljning av minnesmynt, 1 miljon kronor (0), och ersättning från Sida för utlånad personal, 1 miljon kronor (1).

Not 33 Personalkostnader

	2007	2006
Löner och andra ersättningar	-196	-198
Tillgångsförda löner	5	5
Sociala avgifter	-66	-68
	<hr/>	<hr/>
	-257	-261
Pensionspremier	-31	-26
Pensionsutbetalningar	-25	-21
Förändring pensionskulda	8	12
Särskild löneskatt	-10	-9
	<hr/>	<hr/>
	-58	-44
Utbildning	-6	-5
Personalrepresentation	-2	-1
Övrigt	-6	-5
	<hr/>	<hr/>
	-14	-11
Summa	<hr/>	<hr/>
	-329	-316

Pensionspremier har utbetalats i enlighet med pensionsavtal för arbetstagare hos staten m.fl., PA 03 och PA 91.

Posten pensionsutbetalningar avser utbetalningar dels till pensionärer med avgångsdag före 2003, dels till personer som från och med 2003 beviljats delpension alternativt pensionsersättning före 65 års ålder.

Löner och andra ersättningar till ledamöterna i direktionen uppgick under 2007 till 13,6 miljoner kronor fördelat enligt följande:

	2007	2006
Stefan Ingves	1,7	1,5
Lars Nyberg	1,8	1,8

Irma Rosenberg	1,9	1,7
Lars E.O. Svensson	1,3	-
Barbro Wickman-Parak	1,1	-
Svante Öberg	1,8	1,7
Eva Srejber	0,5	1,9
Kristina Persson	0,6	1,7
Karensperiodlöner	2,9	0,6
Summa	13,6	10,9

Därutöver har riksbankschefen under 2007 erhållit styrelsearvode om 0,5 miljoner kronor (0,6) från Bank for International Settlements.

Posten karensperiodlöner 2007 avser Eva Srejber, 0,8 miljoner kronor samt Kristina Persson, 2,1 miljoner kronor av vilket 0,8 miljoner kronor avser 2008. Fullmäktige har beslutat att under den lagstiftade karensperioden, på högst ett år efter anställningens upphörande, ska direktionsledamöterna erhålla full lön för anställning utan tjänstgöringsskyldighet, dock med avräkning för eventuell inkomst av annan tjänst under tiden.

Enligt ett beslut om riktlinjer för pensionsvillkoren för Riksbankens direktionsledamöter av fullmäktige från den 21 maj 1999 ska föreskriften (RFS 1996:4) utfärdad av riksdagens förvaltningsstyrelse om tillämpningen av förordningen (1995:1038) om statliga chefspensioner m.m. tillämpas för Riksbankens direktionsledamöter. Enligt denna föreskrift ska äldre bestämmelser från 1991 dock tillämpas för den som den 31 december 1996 omfattades av den upphävda förordningen om förordnandepension m.m.

Förordningen (1995:1038) om statliga chefspensioner m.m. har upphävts och ersattes den 1 april 2003 av förordningen (2003:55) om avgångsförmåner för vissa arbetstagare med statlig chefsanställning. Enligt denna förordning ska de nya bestämmelserna tillämpas från och med den 1 januari 2003. Bestämmelserna i förordningen om statliga chefspensioner ska dock fortfarande tillämpas på den som den 31 december 2002 hade sådan chefsanställning som avses i förordningen, om arbetstagaren i oavbruten följd fortsätter sin anställning. Vidare ska bestämmelserna i den tidigare upphävda förordningen om förordnandepension m.m. fortfarande tillämpas på den som tidigare omfattades av denna.

Detta innebär följande: För Svante Öberg tillämpas den äldre förordningen (1991:1160) om förordnandepension m.m. För Lars Nyberg tillämpas den äldre förordningen (1995:1038) om statliga chefspensioner m.m. För Irma Rosenberg, Barbro Wickman-Parak och Lars E.O. Svensson tillämpas förordningen (2003:55) om avgångsförmåner för vissa arbetstagare med statlig chefsanställning. För Stefan Ingves tillämpas samma förordning med undantag för minskning av inkomstgaranti avseende pension från Internationella valutafonden.

Stefan Ingves kan vidare enligt rådande ordning komma att få en viss pension från BIS. Denna utgår till styrelseledamöter som innehaft sitt uppdrag i BIS i minst fyra år, men först när de uppnått en ålder av 65 år. Pensionen beräknas på basis av utbetalda styrelsearvodet och uppgår till 1,82 procent av dessa.

Medelantal årsarbetskrafter uppgick 2007 till 372 (404) varav 160 (179) kvinnor och 212 (225) män. Antalet årsarbetskrafter vid årets slut uppgick till 364 (376). Den totala sjukfrånvaron uppgick 2007 till 4,2 procent (4,5) av de anställdas sammanlagda arbetstid. Sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer uppgick 2007 till 78,1 procent (69,6) av den totala sjukfrånvaron. Kvinnors sjukfrånvaro i relation till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för kvinnor uppgick 2007 till 4,1 procent (4,6) och mäns sjukfrånvaro i relation till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för män uppgick 2007 till 4,2 procent (4,4).

I tabellen nedan framgår sjukfrånvaron för respektive åldersgrupp i relation till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för åldersgruppen:

	2007	2006
29 år eller yngre	1,3 %	1,0 %
30-49 år	2,3 %	1,9 %
50 år eller äldre	7,2 %	8,7 %

Not 34 Administrationskostnader

	2007	2006
Information, representation	-13	-9
Transport, resor	-12	-13
Konsultuppdrag	-40	-42
Övriga externa tjänster	-41	-31
IT-drift	-61	-53
Ekonomipris	-16	-18
Kontors- och fastighetsdrift	-49	-51
Övrigt	-5	-6
Summa	-237	-223

I informationskostnader ingår kostnader för Riksbankens löpande publikationer, bland annat penningpolitisk rapport, finansiell stabilitetsrapport och årsredovisning. Representationskostnaderna uppgick till 3,0 miljoner kronor (1,4). Ökningen beror bland annat på att Riksbanken stått som värd för ett internationellt möte inom ramen för den Europeiska finansiella kommittén, EFK samt en nordisk finansiell krisövning. Därtill ingår 1 miljon kronor till Nobelstiftelsens Museiförening för finansiering av kärninformation rörande Ekonomipriset vilket föregående år redovisades under posten Ekonomipris.

I posten transport och resor ingår förutom resekostnader även kostnader för Riksbankens transporter av sedlar och mynt.

Konsultkostnaderna uppgår till 40 miljoner kronor (42). Häri ingår bland annat konsultkostnader för drift och underhåll av betalningssystemet RIX med 7 miljoner kronor.

Inom övriga externa tjänster avser den enskilt största posten statistikleveranser om 30 miljoner kronor (22). Kostnadsökningen beror bland annat på överföringen av betalningsbalansstatistikproduktionen till SCB.

I posten IT-drift ingår licenskostnader om 39 miljoner kronor (30). Kostnadsökningen beror bland annat på ökade kostnader för stordatormiljön och tillgångsförvaltnings-systemet Dimension.

I posten ekonomipris ingår prissumman om 10 miljoner kronor samt administrationskostnader för detta pris om 6,5 miljoner kronor.

De största posterna inom kostnadsgruppen kontors- och fastighetsdrift består av ombyggnationer och underhåll av Riksbankens lokaler, 13 miljoner kronor (15), och lokalhyra 12 miljoner kronor (12).

Not 35 Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar

Under denna post redovisas planenliga avskrivningar avseende de materiella och immateriella anläggningstillgångarna.

Not 36 Sedel- och myntkostnader

Av totala kostnaden för sedlar och mynt på 154 miljoner kronor (65) avser 33 miljoner kronor (6) inköp av brukssedlar, 114 miljoner kronor (54) inköp av bruksmynt och 7 miljoner kronor (5) inköp av minnesmynt.

Not 37 Övriga kostnader

Under posten övriga kostnader redovisas nedskrivning av aktierna i Svensk Kontantförsörjning AB med 61 miljoner kronor samt nedskrivning av aktierna i Tumba Kulturfastigheter AB om 0,1 miljoner kronor. Nedskrivningarna gjordes i samband med att bolagen avvecklades genom frivillig likvidation. Skifteslikviderna uppgick till 70 respektive 3 miljoner kronor vilka redovisas under posten erhållna utdelningar. Se not 31.

Not 38 Inom linjen förda poster

Ställda säkerheter

Värdepapper motsvarande ett marknadsvärde på 14 104 miljoner kronor (13 572) har ställts som säkerhet i samband med utländska värdepappersrepor.

Ansvarsförbindelser

Avtal under GAB (General Arrangements to Borrow) och NAB (New Arrangements to Borrow) avseende kreditarrangemang för IMF uppgående till högst 850 miljoner SDR (850) vilket motsvarar 8 679 miljoner kronor (8 757).

Åtagande att tre månader efter eventuell anfordran betala till BIS återstående 75 procent av det nominella värdet avseende Riksbankens aktieinnehav i BIS. Åtagandet uppgick vid utgången av 2007 till 65 miljoner SDR (65) vilket motsvarar 664 miljoner kronor (660).

Det nominella värdet avseende utestående valutasvappavtal, vars bokförda värde framgår av not 9, uppgick till 15 469 miljoner kronor (28 582).

Det nominella värdet avseende utestående valutaterminsavtal, vars bokförda värde framgår av not 9, uppgick till 113 miljoner kronor (1 294).

Det nominella värdet avseende utestående räntesvappavtal, vars bokförda värde framgår av not 9 och 19, uppgick till 2 682 miljoner kronor (521).

Det nominella värdet avseende utestående guldoptionskontrakt, vars bokförda värde framgår av not 19, uppgick till 108 miljoner kronor (152).

Kapitaltäckningsgaranti ställd till Pengar i Sverige AB upplöstes den 15:e juni 2007 i samband med frivillig likvidation av bolaget.

Åtagande mot Nobelstiftelsen att årligen ställa medel till förfogande för att utdela ett pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne samt administrationskostnader för detta pris. Åtagandet uppgick för 2007 till 16 miljoner kronor (18).

Avtal där Riksbanken garanterar värdet på de svenska statsobligationer, statsskuldväxlar och bostadsobligationer som används som säkerhet för intradagskrediter mellan affärsbankerna och centralbankerna inom euroområdet.

Förbindelse att till KPA Pensionsförsäkring AB betala kompletteringsersättning om så erfordras på grund av värdesäkringen av de pensionsförmåner som den försäkrade har rätt till. Åtagandet avser personal som 1971 övergick från Riksbanken till AB Tumba Bruk (numera Crane AB).

Riksbankens förvaltningskostnader fördelade på verksamhetsområden

I tabellen nedan framgår Riksbankens förvaltningskostnader fördelade på verksamhetsområden.

Verksamhetsområde	2007	Andel	2006	Andel
Penningpolitik	187	24 %	176	25 %
Finansiell stabilitet	85	11 %	72	10 %
Betalningssystem	82	10 %	86	12 %
Kontanthantering	251	32 %	175	25 %
Tillgångsförvaltning	88	11 %	95	13 %
Statistik	65	8 %	62	9 %
Annat internationellt samarbete	17	2 %	15	2 %
Fullmäktige och Ekonomipris	21	2 %	23	4 %
Summa	796	100 %	704	100 %

De fördelade andelarna gör inga anspråk på att vara exakta utan ska så nära som möjligt spegla den verkliga förbrukningen av de resurser som tas i anspråk inom varje verksamhetsområde.

Principen är att kostnaderna i så hög grad som möjligt direkt ska föras till respektive verksamhetsområde utan inblandning av någon fördelningsnyckel. Som stöd för detta har Riksbanken under 2006 infört en processredovisning, där kostnaderna redan vid fakturahanteringen registreras på respektive verksamhetsområde. Samtidigt har Riksbanken en mängd gemensamma kostnader som inte direkt kan hänföras till ett specifikt verksamhetsområde. Dessa kostnader har fördelats på respektive verksamhetsområde med hjälp av fördelningsnycklar.

Nedan förklaras fördelningsprinciperna post för post. Fördelningsmodellen utgår från uppställningen i resultaträkningen, där Riksbankens förvaltningskostnader för 2007 uppgår till 796 miljoner kronor. Se tabell nedan. Som första steg har IT-avdelningens kostnader (IT-kostnader) 175 miljoner kronor reducerats från var och en av resultaträkningsposterna. Detta görs för att IT-kostnaderna fördelas till verksamhetsområde utifrån det stöd av tjänster och system som IT-avdelningen levererar.

Riksbankens förvaltningskostnader

	2007	2006
Personalkostnader	329	316
Administrationskostnader	237	223
Avskrivningar	76	100
Sedel- och myntkostnader	154	65
Summa	796	704

Personalkostnader exklusive IT-personal

Personalkostnaderna för främst policyavdelningarna har fördelats till respektive verksamhetsområde utifrån antal medarbetare (årsarbetskrafter) som direkt är involverade i verksamhetsområdet. Bedömning av vilka medarbetare som direkt kan fördelas till ett verksamhetsområde har gjorts av ledningen för varje avdelning. Totalt

är cirka 240 medarbetare (65 % av totalt 380) direkt involverade i något av de sju verksamhetsområdena. De resterande 140 medarbetarna finns inom supportfunktionerna, till exempel IT, transport & bevakning, fastighet och internservice. Kostnaderna för dessa medarbetare (exklusive IT-medarbetare) har fördelats ut med hjälp av en fördelningsnyckel baserad på relationen mellan antal direkt verksamma medarbetare per verksamhetsområde i förhållande till totalt antal direkt verksamma medarbetare inom alla verksamhetsområden.

Administrationskostnader, exklusive IT-kostnader

Under 2006 införde Riksbanken en processredovisning vilket innebär att administrationskostnader fördelas direkt per verksamhetsområde vid fakturaregistreringen. Målet är att kostnaderna direkt ska fördelas dit de hör hemma utan någon fördelningsnyckel.

En stor del av Riksbankens kostnadsmassa är dock gemensamma kostnader, till exempel lokaler, fastighetskötsel, säkerhet och bevakning. Dessa kan inte direktfördelas utan har fördelats ut med hjälp av fördefinierade nycklar, oftast bestående av antal direkt involverade medarbetare per verksamhetsområde i förhållande till totalt antal direkt involverade medarbetare inom alla verksamhetsområden.

Avskrivningar, exklusive IT-relaterade investeringar

Avskrivningarna är direkt fördelade till det verksamhetsområde som respektive anläggning stödjer. Detta är okomplicerat när det gäller till exempel sedelmaskiner men i många fall rör det sig om gemensamma investeringar såsom fastighet, säkerhet och inventarier. Dessa har främst fördelats utifrån antal direkt involverade medarbetare per verksamhetsområde i förhållande till totalt antal direkt involverade medarbetare inom alla verksamhetsområden.

Sedel- och myntkostnader

Riksbanken har stora kostnader för inköp av nya sedlar och mynt. Dessa uppgick 2007 till 154 (65) miljoner kronor. Kostnaderna har i sin helhet fördelats till verksamhetsområdet kontanthantering.

IT-kostnader

En väsentlig och komplicerad del av kostnadsfördelningen är bankens IT-kostnader. Riksbanken hanterar idag cirka 70 IT-system. Modellen bygger på utfördelning av fyra stora IT-tjänster, telefoni, PC-tjänster, licenser och IT-system. Telefoner och PC-tjänster fördelas ut på användare med gemensamt överenskomna priser per telefon, mobiltelefon och PC. De stora verksamhetslicenserna, främst finansiella informationstjänster, fördelas ut på respektive licenstagare med faktiskt pris.

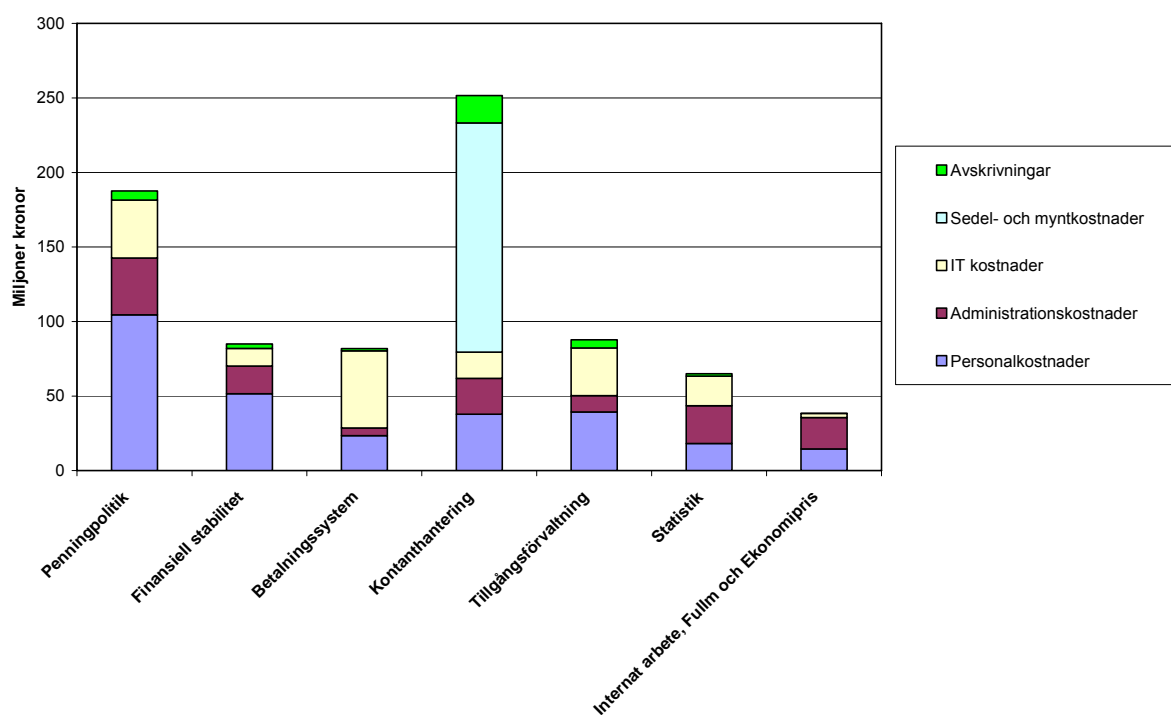
Riksbankens processredovisning och IT-avdelningens tidredovisning per system medför att vi kan identifiera direkta kostnader per IT-system. Utöver detta har verksamheten beräknat antal servrar som betjänar varje IT-system vilket multiplicerat med ett beräknat serverpris tillsammans med de direkta kostnaderna ger ett totalpris per IT system. Kostnaderna för varje IT-system har sedan fördelats till det verksamhetsområde som systemet stöder. I vissa fall stöder ett system flera

verksamhetsområden. I dessa fall har kostnaderna fördelats efter en gemensam överenskommelse.

För de många system som är gemensamma för hela banken fördelas kostnaderna till respektive verksamhetsområde i förhållande till antal direkt involverade medarbetare per verksamhetsområde i förhållande till totalt antal direkt involverade medarbetare i alla verksamhetsområden.

Om ett över- eller underskott uppstår efter utfördelningen av IT-kostnaderna, till följd av att beräknat serverpris avviker från det faktiska kostnadsutfallet, fördelas detta över- eller underskott ut i förhållande till andelen fördelad IT-kostnad per verksamhetsområde i relation till total fördelad IT-kostnad.

Diagram 15: Kostnadsfördelning per verksamhetsområde 2007

Femårsöversikt

I femårsöversikten presenteras balans- och resultaträkningarna omräknade i enlighet med nu gällande redovisningsprinciper med undantag av att ingen omräkning gjorts för år 2003 avseende redovisning av orealiserade vinster och förluster på särskilt värderegleringskonto.

Miljoner kronor

Balansräkning

	<u>2007-12-31</u>	<u>2006-12-31</u>	<u>2005-12-31</u>	<u>2004-12-31</u>	<u>2003-12-31</u>
<u>TILLGÅNGAR</u>					
Guld	25 827	22 222	22 235	17 393	18 030
Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför Sverige					
Fordringar på IMF	4 614	4 892	5 729	10 148	12 241
Banktillgodohavanden och värdepapper	167 942	162 292	167 429	135 108	129 031
	<u>172 556</u>	<u>167 184</u>	<u>173 158</u>	<u>145 256</u>	<u>141 272</u>
Utlåning i svenska kronor till penningpolitiska motparter					
Huvudsakliga refinansieringstransaktioner	7 199	6 700	9 600	17 000	23 800
Finjusterande transaktioner	1 787	267	-	-	-
Utlåningsfacilitet	143	121	1	2	0
	<u>9 129</u>	<u>7 088</u>	<u>9 601</u>	<u>17 002</u>	<u>23 800</u>
Övriga tillgångar					
Materiella och immateriella anläggningstillgångar	452	483	512	538	509
Finansiella tillgångar	524	594	410	324	382
Derivatinstrument	497	19	-	-	-
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 612	2 429	2 183	1 963	2 005
Övriga tillgångar	329	306	305	294	291
	<u>4 414</u>	<u>4 191</u>	<u>3 613</u>	<u>3 205</u>	<u>3 129</u>
SUMMA TILLGÅNGAR	211 926	200 685	208 607	182 856	186 231
<u>SKULDER OCH EGET KAPITAL</u>					
Utelöpande sedlar och mynt					
Sedlar	108 517	106 862	105 516	103 452	103 675
Mynt	5 807	5 518	5 559	5 442	5 265
	<u>114 324</u>	<u>112 380</u>	<u>111 075</u>	<u>108 894</u>	<u>108 940</u>
Skulder i svenska kronor till penningpolitiska motparter					
Inlåningsfacilitet	143	121	23	86	49
Finjusterande transaktioner	-	-	227	527	491
	<u>143</u>	<u>121</u>	<u>250</u>	<u>613</u>	<u>540</u>

2007-12-31 2006-12-31 2005-12-31 2004-12-31 2003-12-31

Skulder i svenska kronor till hemmahörande utanför Sverige	82	66	94	306	125
Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför Sverige	12 047	13 906	10 159	4 912	998
Motpost till SDR som tilldelats av IMF	2 517	2 540	2 797	2 537	2 647
Övriga skulder					
Derivatinstrument	17	6	1	85	16
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	114	188	111	100	81
Övriga skulder	53	68	82	69	71
	184	262	194	254	168
Avsättningar	206	276	289	304	396
Värderegleringskonton	20 081	8 488	23 680	1 523	-
Eget kapital					
Grundfond	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Reserver	57 247	53 769	55 813	65 317	80 697
	58 247	54 769	56 813	66 317	81 697
Årets resultat	4 095	7 877	3 256	-2 804	-9 280
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	211 926	200 685	208 607	182 856	186 231

Resultaträkning

	2007	2006	2005	2004	2003
Ränteintäkter	7 566	6 386	5 421	4 778	5 316
Räntekostnader	-1 089	-826	-320	-290	-121
Nettoreultat av finansiella transaktioner	-1 722	2 758	-1 116	-6 317	-13 287
Avgifts- och provisionsintäkter	43	37	45	19	18
Avgifts- och provisionskostnader	-10	-9	-7	-9	-8
Erhållna utdelningar	131	45	43	42	185
Övriga intäkter	33	190	10	24	5
Summa nettointäkter	4 952	8 581	4 076	-1 753	-7 892
Personalkostnader	-329	-316	-308	-309	-323
Administrationskostnader	-237	-223	-249	-231	-228
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	-76	-100	-84	-69	-72
Sedel- och myntkostnader	-154	-65	-179	-160	-244
Övriga kostnader	-61	-	-	-282	-521
Summa kostnader	-857	-704	-820	-1 051	-1 388
Årets resultat	4 095	7 877	3 256	-2 804	-9 280

4. ÖVRIGT

Riksbankens remissarbete

Riksbanken besvarar årligen ett stort antal remisser. Direktionen har hittills delegerat till en vice riksbankschef att bereda yttranden som ska beslutas av direktionen eller av fullmäktige samt att besvara övriga remisser. Den vice riksbankschefen har biträtt i arbetet av en remissgrupp. I remissgruppen ingår företrädare för de avdelningar i banken som handlägger de flesta remisserna. Dessa företrädare utses av respektive avdelningschef. Remissyttranden har vanligen lämnats av den vice riksbankschef som lett remissarbetet. Yttranden som har stor principiell vikt eller annars är av stor betydelse för Riksbanken besvaras i stället av direktionen. Frågor inom riksbanksfullmäktiges verksamhetsområden besvaras av fullmäktige. I och med direktionens beslut den 11 december om ändrade ledningsformer kommer ordningen för remissarbetet att förändras från den 1 januari 2008.

Remissarbetet under 2007 har dominerats av två för Riksbanken centrala remisser, dels utvärderingen av den svenska penningpolitiken 1995—2005 och dels utredningen om Riksbankens finansiella oberoende. Båda dessa remisser har behandlat viktiga principiella frågor för Riksbanken. Direktionen och fullmäktige har besvarat remissen om penningpolitiken den 22—23 februari 2007 och ämnar besvara remissen om Riksbankens finansiella oberoende under februari 2008. Fullmäktige har dessutom besvarat en remiss om förslag till ändring i riksbankslagen om direktionsledamöternas mandatperiod. I övrigt har de flesta remisser berört frågor om reglering inom den finansiella sektorn. Det har i stor utsträckning gällt förslag om att införa EU-regler i svensk lagstiftning eller i regler från Finansinspektionen.

Följande remissyttranden lämnades av Riksbankens direktion under 2007. Där inte annat anges har beslut fattats av vice riksbankschef Svante Öberg som hade beredningsansvaret för remissfrågor.

Finansdepartementet

2007-10-16

Yttrande över remiss av Riksgäldens förslag till riktlinjer för statsskuldens förvaltning

2007-10-01

Yttrande över remiss om ”Grönbok om finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag på den inre marknaden”

2007-08-30

Yttrande över remiss om Tillåtna tillgångar i värdepappersfonder med mera (Ds 2007:23)

2007-08-23

Yttrande över Finansdepartementets promemoria om kompletterande bestämmelser till EG-förordningen om information om betalaren som skall åtfölja överföringar av medel

2007-08-17

Yttrande över remiss om promemoria om Elektronisk ingivning för vissa finansiella företag, m.m.

2007-08-02

Yttrande över Finansdepartementets remiss om möjlighet till tillfällig nedsättning av uttaget av avgifter för insättningsgarantin. Beslut i detta ärende har fattats av Riksbankens direktion.

2007-07-02

Yttrande över remissen Statliga kreditgarantier för att underlätta förvärv av bostadsrätter och egna hem (s.k. förvärvsgarantier). Beslut i detta ärende har fattats av Riksbankens direktion.

2007-06-19

Yttrande över remiss om betänkandet Genomförande av tredje penningtvättsdirektivet (SOU 2007:23)

2007-03-14

Yttrande över remiss om promemorian Återförsäkring

2007-02-14

Yttrande över Finansdepartementets remiss om marknadsmissbrukslagstiftningen och aktierelaterade incitamentsprogram

Finansinspektionen

2007-12-04

Yttrande över remiss 2 om förslag till ändringar i redovisningsföreskrifterna

2007-11-12

Yttrande över remiss om förslag till ändringar i redovisningsföreskrifterna

2007-11-06

Yttrande över remiss om ändringar i redovisningsföreskrifterna om rapportering av kvartals- och bokslutsuppgifter

2007-06-05

Yttrande över remiss om förslag till ändringar i redovisningsföreskrifterna

2007-06-05

Yttrande över remiss om förslag till föreskrifter om tryggande grunder

2007-05-11

Yttrande över remiss om förslag till föreskrifter om ägar- och ledningsprövning

2007-03-29

Yttrande över Finansinspektionens remiss om Ändringar i redovisningsföreskrifterna om rapportering av kvartals- och bokslutsuppgifter

2007-02-23

Yttrande över remiss om Handeln med statsobligationer

Finansutskottet

2007-10-26

Yttrande över promemoria om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank om mandatperioden för ledamöter i Riksbankens direktion. Beslut i detta ärende har fattats av riksbanksfullmäktige.

2007-02-23

Fullmäktiges yttrande över remiss av rapporten En utvärdering av den svenska penningpolitiken 1995—2005. Beslut i detta ärende har fattats av riksbanksfullmäktige.

2007-02-22

Direktionens yttrande över remiss av rapporten En utvärdering av den svenska penningpolitiken 1995—2005. Beslut i detta ärende har fattats av Riksbankens direktion.

Försvarsdepartementet

2007-12-21

Yttrande över utdrag ur rapporten Krishantering i Regeringskansliet – förslag till en kompetterad sekretessbestämmelse på krishanteringsområdet

Justitiedepartementet

2007-05-02

Yttrande över remiss om Gränsöverskridande fusioner (Ds2006:22)

2007-01-25

Yttrande över Justitiedepartementets remiss om promemorian Registrering av förlagsinsatser

Krisberedskapsmyndigheten

2007-09-03

Yttrande över remiss om KBM:s rapport Inriktning för utbildnings- och övningsverksamhet inom krisberedskapsområdet m.m.

Näringsdepartementet

2007-11-06

Yttrande över remiss om skrivelse med avrapportering om tid och frekvens N2007/5409/FIN som avslutad del av utredningen om översyn av reglering, omfattning, ansvar, finansiering m.m. avseende legal metrologi, spårbar tid och frekvens samt riksmätplatser (kommittédirektiv 2006:106)

2007-02-19

Yttrande över promemorian Statens ansvar för vissa betaltjänster

Utrikesdepartementet

2007-03-14

Yttrande över remiss om översyn av riktlinjer för EKN

2007-03-14

Yttrande över remissen "Att ta itu med fattigdomen. Krediters och garantiers nya roll i svenskt bilateralt bistånd." (SOU 2006:108)

Publikationer

Riksbanken ger varje år ut ett flertal publikationer bland annat:

Penningpolitisk rapport

Utkommer tre gånger per år och är underlag för penningpolitiska beslut. Genom att publicera rapporten blir Riksbankens bedömningar allmänt tillgängliga. På så sätt kan Riksbanken stimulera intresset och underlätta förståelsen för penningpolitiken.

Finansiell stabilitet

Utkommer två gånger per år. I rapporten presenterar Riksbanken sin syn på utvecklingen i det finansiella systemet och vad den innebär för stabiliteten. Avsikten är att påverka utvecklingen i det finansiella systemet och stimulera till diskussion kring ämnet.

Penning- och valutapolitik

Utkommer tre gånger per år och innehåller fördjupande artiklar inom Riksbankens arbetsområde.

Riksbankens årsredovisning

Beskriver Riksbankens verksamhet under det gångna året. Innehåller också bokslutet.

Working Paper Series

Presenterar utredningar som har anknytning till Riksbankens verksamhetsområden och som bedöms vara av intresse för externa läsare.

Publikationer från Europeiska centralbanken, ECB

På webbplatsen (www.riksbank.se) presenteras Riksbankens samtliga publikationer i fulltext. Flertalet av dessa publiceras både på svenska och engelska. Beställning görs enklast genom beställningsfunktionen på webbplatsen. På webbplatsen publicerar Riksbanken också pressmeddelanden, tal, artiklar och protokoll från direktionens och riksbanksfullmäktiges sammanträden.

Adress

Sveriges riksbank
103 37 Stockholm
Telefon 08-7870000
www.riksbank.se

Sveriges riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne 2007

Riksbankens pris i ekonomisk vetenskap till Alfreds Nobels minne 2007 tilldelades Leonid Hurwicz, Eric S. Maskin och Roger B. Myerson. De har lagt grunden till teorin för allokeringsmekanismer som bland annat hjälpt ekonomer att identifiera effektiva marknadsformer, regleringar och röstningsprocedurer.

Sveriges riksbanks pris i ekonomisk vetenskap instiftades i samband med Riksbankens trehundraårsjubileum 1968. Genom donationen förband sig Riksbanken att för all framtid varje år ge Nobelstiftelsen såväl prissumman som det belopp som behövdes för att täcka stiftelsens kostnader för förvaltning och ekonomi. Regeringen har fastställt stadgarna för priset.

Varje år delas priset i ekonomisk vetenskap ut till den eller de personer som utfört ett arbete av framstående betydelse inom ekonomisk vetenskap. Kungl.

Vetenskapsakademien utser ekonomipristagare enligt samma principer som gäller för Nobelpriset. Prissumman är 10 miljoner svenska kronor, det vill säga densamma som för Nobelpriset. Pengarna betalas ut av Riksbanken. Om det är flera pristagare delas prissumman lika mellan dem.

Leonid Hurwicz är född 1917 i Moskva, Ryssland (amerikansk medborgare). Regents Professor Emeritus of Economics vid University of Minnesota, Minneapolis, MN, USA.

Eric S. Maskin är född 1950 i New York City, NY, USA (amerikansk medborgare). F.D. i tillämpad matematik vid Harvard University, Cambridge, MA, USA, 1976. Albert O. Hirschman Professor of Social Science vid Institute for Advanced Study, Princeton, NJ, USA, sedan 2000.

Roger B. Myerson är född 1951 i Boston, MA, USA (amerikansk medborgare). F.D. i tillämpad matematik vid Harvard University, Cambridge, MA, USA, 1976. Glen A. Lloyd Distinguished Service Professor vid University of Chicago, IL, USA, sedan 2007.

Tidigare pristagare

Priset har utdelats varje år från och med 1969 enligt följande:

1969	R. Frisch och J. Tinbergen
1970	P. A. Samuelson
1971	S. Kuznets
1972	J.R. Hicks och K.J. Arrow
1973	W. Leontief
1974	G. Myrdal och F.A. von Hayek
1975	L.V. Kantorovich och T.C. Koopmans
1976	M. Friedman
1977	B. Ohlin och J.E. Meade
1978	H.A. Simon
1979	T.W. Schultz och A. Lewis
1980	L.R. Klein

1981	J. Tobin
1982	G.J. Stigler
1983	G. Debreu
1984	R. Stone
1985	F. Modigliani
1986	J.M. Buchanan Jr
1987	R.M. Solow
1988	M. Allais
1989	T. Haavelmo
1990	H.M. Markowitz, M.H. Miller och W.F. Sharpe
1991	R.H. Coase
1992	G.S. Becker
1993	R.W. Fogel och D.C. North
1994	J.C. Harsanyi, J.F. Nash Jr och R. Selten
1995	R.E. Lucas, Jr
1996	J.A. Mirrlees och W. Vickrey
1997	R.C. Merton och M.S. Scholes
1998	A. Sen
1999	R.A. Mundell
2000	J.J. Heckman och D.L. McFadden
2001	G.A. Akerlof, A.M. Spence och J.E. Stiglitz
2002	D. Kahneman och V.L. Smith
2003	R.F. Engle och C.W.J. Granger
2004	F.E. Kydland och E.C. Prescott
2005	R.J. Aumann och T.C. Schelling
2006	E.S. Phelps
2007	L. Hurwicz, E.S. Maskin och R.B. Myerson

Ordlista

Avveckling

Överföring av pengar eller värdepapper från en part till en annan, oftast betalning från ett konto till ett annat konto.

Bruttoavveckling Kontinuerlig förmedling och avveckling av betalningar allteftersom uppdragen kommer in. Se även nettning.

Betalningsbalans

Sammanställning av ett lands ekonomiska transaktioner med utlandet. Består av bytesbalans och kapitalbalans och summan är alltid noll, det vill säga betalningarna är i balans. Se även bytesbalans och kapitalbalans.

Betalningssystem

Konton, regler och datasystem som behövs för att genomföra betalningar och att överföra värdepapper mellan olika aktörer.

BIS, Bank for International Settlements

Centralbankernas bank med inlåning och utlåning till dessa. Ägs av 55 centralbanker, inklusive Riksbanken.

BNP, bruttonationalprodukt

Det sammanlagda värdet av de varor och tjänster för slutlig användning som produceras i ett land under ett år.

Bytesbalans

Sammanställning som visar ett lands transaktioner med utlandet när det gäller handel med varor och tjänster, löner, avkastning på kapital samt löpande transfereringar som till exempel bidrag till EU. Bytesbalansen är en del av betalningsbalansen.

Centralbank

Ansvarar för att ge ut sedlar och fungerar som bankernas bank. Ansvarar också för penningpolitiken, det vill säga ändrar räntan för att bevara värdet på pengar. Riksbanken är Sveriges centralbank. I andra länder kan centralbanker också ha andra uppgifter, till exempel ansvara för den finansiella tillsynen eller förvalta statskulden.

Clearing

Avräkning av säljares och köpares betalningar till varandra.

Dagslån

Lån från en bankdag till nästa som bankerna eller andra finansinstitut ger varandra. Bankerna kan också låna eller placera i Riksbanken på bara en dag.

Dagslånemarknad

Den marknad där framförallt banker kan placera och låna från en dag till nästa upp till en vecka.

Dagslåneränta

Ränta som marknadsaktörer betalar eller får om de lånar eller placerar från en dag till nästa. Dagslåneräntan är den kortaste marknadsräntan.

Duration

Mått på hur känsligt värdet på ett räntebärande värdepapper är för förändringar i räntenivån. Ju högre duration, desto känsligare värde. Anger hur många procent priset på värdepappret ändras om räntan stiger med en procentenhet.

ECB, Europeiska centralbanken

Gemensam centralbank för de femton medlemsländer i EU som har infört euron som valuta. Säte i Frankfurt. Bankens uppgift är att sköta penningpolitiken för dessa länder och se till att inflationen blir låg.

ECB:s allmänna råd

Samrådsorgan inom Europeiska centralbanken (ECB) som består av alla EU:s centralbankschefer (även de som inte infört euron) och ECB:s ordförande och vice ordförande.

ECBS, Europeiska centralbankssystemet

Består av ECB och de 27 nationella centralbankerna i EU-länderna.

Ekofinrådet

Organ inom Europeiska unionens råd som består av EU:s finans- och ekonomiministrar. Varje år utarbetar och antar de, tillsammans med Europaparlamentet, Europeiska unionens budget om cirka 100 miljarder euro.

EFK, EU:s ekonomiska och finansiella kommitté

Rådgivande organ till Ekofin och Europeiska kommissionen. Följer bland annat den ekonomiska och finansiella utvecklingen i EU och euroområdet samt granskar medlemsländernas stabilitets- och konvergensprogram.

EMU, Ekonomiska och monetära unionen

Samarbete för att samordna medlemsländernas ekonomiska politik och upprätta en valutaunion med gemensam valuta (euro), gemensam centralbank (Europeiska centralbanken) samt gemensam valuta- och penningpolitik. Alla EU:s medlemsländer är med i EMU, men några av länderna, däribland Sverige, har inte infört den gemensamma valutan och därför inte gemensam penningpolitik.

ERM2, EU:s växelkursmekanism

Mekanism genom vilken EU-länder som inte infört den gemensamma valutan kan knyta sina valutor till euron. Varje valuta får en centralkurs till euron med ett band omkring inom vilket valutakursen får variera. Det normala variationsbandet från centralkursen är plus eller minus 15 procent.

Euro

Valuta i de EU-länder som har infört gemensam valuta och som för en gemensam penningpolitik under ledning av Europeiska centralbanken (ECB).

Finansiella marknader

Marknader där finansiella tillgångar köps och säljs. De finansiella marknaderna i Sverige är aktie-, ränte- och valutamarknaden.

Finansiellt system

Består av banker och andra företag, marknadsplatser och infrastruktur med lagar och regler. Via detta system ska människor kunna betala, spara pengar som andra kan låna och få hjälp att hantera risker som kan uppstå på de finansiella marknaderna.

Finansinspektionen

Statlig myndighet med uppgift att övervaka verksamheten för banker, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondkommissionärer, fondbolag, börser, auktoriserade marknadsplatser, clearingorganisationer och försäkringsförmedlare.

Finansutskottet

Riksdagsutskott som bereder ärenden i ekonomiska frågor bland annat om Riksbankens verksamhet och om statsbudgeten.

Guld- och valutareserv

Sveriges reserv av guld och värdepapper i utländsk valuta som förvaltas av Riksbanken. Denna buffert kan användas för att försvara värdet på den svenska kronan och för att ge nödkrediter till solventa banker som får problem.

G10, Group of Ten eller Tiogruppen

Forum för internationellt ekonomiskt samarbete. Består namnet till trots av elva länder: Belgien, Frankrike, Italien, Japan, Kanada, Nederländerna, Schweiz, Storbritannien, Sverige, Tyskland och USA. Spelar en aktiv roll i BIS-arbetet med att utveckla finansiella normer och standarder. Se BIS, Bank for International Settlements.

Handelsbalans

Den del av bytesbalansen som visar värdet av ett lands export och import av varor. Om landet exporterar mer än det importerar uppstår ett överskott och vice versa.

IMF, International Monetary Fund eller Internationella valutafonden

Organ som verkar för att det globala finansiella systemet är stabilt och att det inte uppstår internationella kriser. Analyserar årligen den ekonomiska utvecklingen i de drygt 180 medlemsländerna, övervakar den ekonomiska och finansiella stabiliteten i olika regioner samt lånar ut pengar.

Inflation

Allmänna prisökningar som gör att pengarnas värde minskar, det vill säga man kan köpa färre varor och tjänster för samma mängd pengar. Motsatsen är deflation.

Inflationsmått

Finns flera olika mått:

Konsumentprisindex (KPI) Genomsnittlig prisutveckling för den privata konsumtionen.

Underliggande inflation (KPIX) KPI exklusive hushållens räntekostnader för egnahem och direkta effekter av ändrade indirekta skatter och subventioner.

Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) Ett harmoniserat index som används inom EU. Utgörs av KPI exklusive räntekostnader för egnahem, bostadsrättsavgift, lotteri, tips och toto med mera. HIKP innehåller även vissa kostnader som för närvarande inte ingår i KPI till exempel barnomsorgsavgifter.

Informationskvot

Mäter relationen mellan avkastningen på en portfölj i förhållande till index och dess aktiva risk för att visa om aktiv förvaltning varit lönsam. En kvot över noll visar att förvaltningen varit lönsam.

Insättningsgaranti

Statlig garanti för konton i banker och andra finansiella institut med kortare uppsägningstid än en månad. Om institutet går i konkurs betalar staten ut upp till 250 000 kronor per kund och institut.

Konsumentprisindex, KPI

Genomsnittlig prisutveckling för den privata konsumtionen. Mäts av Statistiska Centralbyrån (SCB) varje månad. Riksbanken använder KPI som ett av flera mått på inflation. Se inflationsmått.

Marknadsoperationer

Ränte- eller valutatransaktioner som en centralbank gör för att påverka räntor eller valutor, med andra ord transaktioner med penning- eller valutapolitiskt syfte.

Penningmarknad

Den del av kreditmarknaden som avser lån och placeringar med kortare löptid än ett år.

Penningpolitik

Att ändra räntan för att påverka inflationen.

Prisstabilitet

Tillstånd där priserna på varor och tjänster ökar endast måttligt eller inte alls. Enligt Riksbankens definition innebär prisstabilitet att inflationen, mätt med konsumentprisindex, begränsas till 2 procent \pm 1 procentenhet.

Provisionsnetto

En intäktskälla för banker som främst består av de provisioner banker tjänar när de handlar med värdepapper för kunders räkning.

Repa, repotransaktion

Ett återköpsavtal som liknar ett kortfristigt lån. Riksbanken lånar ut pengar genom att köpa värdepapper av bankerna. Samtidigt åtar sig Riksbanken att sälja tillbaka dessa värdepapper vid ett bestämt datum för ett något högre belopp. Marknadsaktörerna kallar Riksbankens återköp av värdepapper för en omvänd repa. Riksbanken får alltså tillbaka pengarna och värdepapperet återgår till den ursprungliga ägaren. Reporna utförs vanligtvis varje vecka. Från engelskans repurchase agreement.

Reporänta

Riksbankens viktigaste styrränta genom vilken Riksbanken kan styra de korta marknadsräntorna med avsikt att påverka inflationen. Motsvarar prisskillnaden mellan försäljning och återköp av en repa. Bankerna betalar reporänta när de lånar pengar i Riksbanken via Riksbankens repotransaktioner.

Riksbankens direktion

Sex ledamöter som utses av riksbanksfullmäktige. Direktionen ansvarar för Riksbankens verksamhet och fattar beslut om penningpolitiken, frågor om finansiell stabilitet, marknadsoperationer och betalningsväsende.

Riksbanksfullmäktige

Riksbanksfullmäktige består av elva ledamöter och lika många suppleanter. Utses av riksdagen och har samma mandatperiod som riksdagsledamöterna. Utser i sin tur de sex ledamöterna i Riksbankens direktion, följer upp Riksbankens verksamhet samt beslutar bland annat om utformningen av sedlar och mynt.

Riksbankslagen

I lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank fastställs Riksbankens arbetsuppgifter.

RIX, Riksbankens betalningssystem

Centralt betalningssystem som hanterar betalningar till och från bankernas konton hos Riksbanken. Riksbanken fungerar som bankernas bank för betalningar i svenska kronor.

Räntenetto

En intäktskälla för banker som består av skillnaden mellan vad de tar in i ränta på utlånade pengar och vad de betalar i form av sparränta.

Ränterisk

Risken för att värdet på statspapper sjunker eller stiger till följd av att marknadsräntorna ändras. Kallas även kursrisk.

Statistiska centralbyrån, SCB

Central förvaltningsmyndighet för den officiella statistiken och för annan statlig statistik i Sverige.

Stresstest

Test för att bedöma känsligheten för en oväntad händelse. Till exempel testar Riksbanken motståndskraften i de svenska bankerna för händelser som inte är särskilt sannolika, men som trots allt skulle kunna inträffa.

Styrräntor

De räntor som Riksbanken bestämmer för in- och utlåning till banksystemet och som används för penningpolitiska ändamål.

SWIFT

Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication. SWIFT driver ett datorbaserat system för internationell betalningsförmedling via teleförbindelser vilket innebär stor snabbhet och hög säkerhet.

Tillgångspriser

Brukar oftast användas som samlingsnamn på priser på aktier och fastigheter. Det kan även gälla priser på andra tillgångar på de finansiella marknaderna.

Underliggande inflation

Mått på inflation som inte tar hänsyn till mer tillfälliga effekter. Ett exempel är KPIX som är utvecklingen av KPI exklusive påverkan från hushållens räntekostnader för egnahem och direkta effekter av ändrade indirekta skatter och subventioner.

Valutaintervention

När en centralbank köper eller säljer valuta på valutamarknaden i syfte att påverka den egna växelkursen.

Valutakurs

Se växelkurs.

Valutapolitik

Åtgärder som en centralbank gör för att påverka den egna växelkursen mot andra valutor. Kallas också växelkurspolitik. I Sverige beslutar regeringen om det ska vara rörlig eller fast kurs. Riksbanken har sedan till uppgift att sköta den dagliga politiken.

Valutareserv

Se guld- och valutareserv.

Value at Risk, VaR

Riskbegrepp inom ekonomi och finans som bland annat anger storleken på det riskerade beloppet hos en investering med en viss sannolikhet och över en viss tidsperiod. Används av investerare för att mäta risken hos en specifik tillgång eller hos en portfölj av tillgångar.

Volatilitet

Uttryck för rörelse i olika priser och räntor. Hög volatilitet i till exempel en aktie betyder snabba och stora svängningar i en akties börskurs.

VPC AB

Central värdepappersförvarare och clearingorganisation som handlägger olika rutiner inom värdepappersområdet samt står under tillsyn av Finansinspektionen.

Världsbanken

Överstatlig institution som ägs av 185 medlemsländer och har som uppgift att stödja utvecklingen i fattiga länder genom fördelaktiga lån och tekniskt bistånd.

Växelkurs

Det pris till vilket en valuta kan växlas mot en annan, det vill säga värdet förhållandet mellan två valutor. Kallas också valutakurs.

Fast växelkurs Ett system där växelkursen hålls på en bestämd nivå mot en eller flera valutor. Antingen knyter ett land ensidigt sin valuta till en annan eller genom att flera länder samarbetar i ett växelkurssystem.

Rörlig eller flytande växelkurs Värdet på valutan bestäms av marknaden, av utbud och efterfrågan på till exempel svenska kronor.

Stockholm den 7 februari 2007

Stefan Ingves
Riksbankschef

Irma Rosenberg
Förste vice riksbankschef

Lars Nyberg
Vice riksbankschef

Lars E.O. Svensson
Vice riksbankschef

Barbro Wickman-Parak
Vice riksbankschef

Svante Öberg
Vice riksbankschef